

P.N.C. ACCuza - O.Goga - VI -

Nov.'36- 1937

Vezi obligatoriu [fișierul anterior](#)

Guvern Tătărescu , Legislatura PNL,Sesiunea a IV-a ordinară , 14 nov.'36 -apr.'37

-continuare -

1.) Comunicări și dezbateri în Parlamentul românesc. 4 dec.'36

(DAD, MO 7, șed. din 4 și 8 dec. '36, p. 131-139)

Supratitluri , sublinieri, colorări, LD . [Doc integral -fișier Cultură , Presă IX](#)

Octavian Goga / 4 dec.'36

2.).Ghiță Popp (naț-țărăn.) - Comunicare : "Ardeleni" - "Regățeni" ,16 , 17 dec.'36

(DAD, M.O . 11, 16 dec,'36 , p. 265 - 270)

(DAD, MO 12 , șed. din 17 dec.'36, p. 282 -284)

N.Constantinescu -Bordeni (georgist) ; **M.Ghelmegeanu** (PNȚ) **C.Tătăranu** ,
O.Goga (PNC) **Pamfil Șeicaru** (presă) **Ghiță Popp** , **Victor Moldovan** ,
Virg.Madgearu , **Petre Andrei** , **Cezar Spineanu** , **Aurel Dobrescu ș.a.**(naț-țărăn.)

/ Scandal "ardeleni " -"regățeni" / Doc.integral :fișier XIV - PNȚ

[LD, 16 oct.2003 : Nu am **Comunicarea** de debut a lui Ghiță Pop (care nu a apărut în M.O. - hotărâre parlamentară fără multe precedente iar **cenșura a interzis publicarea ei în presă.**) , urmată de o **încăerare** cu gogo-cuziștii , în Care Popp a fost palmuit .

Acest incident a declanșat una din cele mai teribile polemici pe tema "**ardeleni**" - "**regățeni**" ,

Am fișat **marele scandal** ce a urmat , în care s-au aruncat în Parlament

toate "**reproșurile**" , toate "**greșelile**" , toate "**gafele**" , dintre .... "**frați**" :

năpăstuirea Ardealului de către Vechiul Regat , prin exagerata centralizare .

Era calul de bătaie, ideea fixă , a lui Iuliu Maniu , **împotriva liberalilor, împotriva Bucureștiului** , de la **Consiliul Dirigent** și până la **sfârșitul sfârșitului** .

Fenomenului acesta grav pe care eu l-am detectat la "provinciali" , în diverse momente ,

și care se manifesta ,**uneori îndreptățit**, cel mai adesea,**inoportun** ,

în toate confruntările politice . În 1937 ca și în 1928 ! În 1928, ca și în 1919 !

Reversul lozincii dezavuate a **< Ardealului fără ardeleni ! >**

a sunat : **< România fără regățeni ! >**

Din desfășurarea dezbaterii, **împotriva p.d.v. al PNȚ** se exprimă prin aprobări și aplauze toate celelate grupări parlamentare :

PNL 1 și 2, Frontul Românesc-Vaida, Un.Agr.-Argetoianu .

LD : 16 oct.2003 Numai că Goga deraiază, trece **de la atacul național** - cu care eu am fost de

acord - **la atacul naționalist** , chiar rasist .

Cum să surprind această **schimbare de coardă** , care împinge un om să treacă de la un **registru patriotic** , la un **registru șovin** ?

Să fi fost convingere ? să fi fost demagogie ? să fi fost diversiune ?

Indiferent de nuanță, **era o otravă** care , insinuată în discursuri pătimașe, repetată cu diverse prilejuri și variante , **va face și din Madgearu o victimă**

LD : 16 oct.2003 . Cum erau ardelenii ? Goga este năprasnic când face profilul clasei "dirigente" ardeleane : **mediocritate și ingratitude**. Dar ...

LD : în final : ce importante pot fi , uneori, vorbele unui politician ! Mai ales atunci când, din diverse motive, și-a schimbat credințele. Iată **Goga , liderul PNC , alături de ACCuza ,** combătut cu opiniile lui **Goga , lider al PP , alături de Averescu !**

Goga , susținătorul **descentralizării** și ... Goga pervertit la **ideea de autoritarism**.

M.Ghelmegeanu (PNT) : Regretabila ciocnire Goga -Popp

O.Goga (PNC) :

▣ **Respingerea insultelor lui Popp**

▣ **Mentalitatea regionalismului**

▣ **Sufletul ardelenesc hibrid**

▣ **Consiliul Dirigent = pagină tristisimă**

▣ **Ardealul primejduit ? Invazia regătenilor în Ardeal ?**

▣ **Înfrățire unitară și solidaritate !**

[**Băncile ardelenesti ?**] [**LD : Ardealul versus Vechiul regat ?!**]

[**LD : bolșevici versus hitleriști ?**] [**LD : diversiune sau tactică ?**]

[**LD : integralismul național - frumoasă idee a lui Goga ...**]

Victor Moldovan (PNT) /

▣ **Patriotismul ardelenilor ; ▣ Sanționarea actelor de violență și scandal**

Virgil Madgearu (PNT) ▣ Inconsecvența opiniilor lui Goga ▣ Răstălmăcirile lui Goga

O.Goga : ▣ Declarațiile PNT ▣ Glasul sângelui ...la Madgearu

▣ **Poziția desamăgitoare a PNT ▣ Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu**

▣ **Palmele date pe obrazul țării ▣ Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !**

▣ **Nu regionalismului ! ▣ Integralitate națională**

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ **Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român**

▣ **Nu există mișcări antinaționale**

▣ **Nu există regionalism provincial**

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ **Interpelarea lui Ghiță Popp ; ▣ Furtuna montată de Șeicaru**

▣ **Centralism versus descentralizare ; ▣ Inconsecvența lui Goga**

M.Ghelmegeanu (PNT) / 16 dec.'36

▣ **Regretabila ciocnire Goga -Popp**

O.Goga (PNC) / 16 dec.'36

▣ **Respingerea insultelor lui Popp ▣ Mentalitatea regionalismului**

▣ **Consiliul Dirigent = pagină tristisimă**

▣ **Ardealul primejduit ? Invazia regătenilor în Ardeal ?**

▣ **Înfrățire unitară și solidaritate !**

Virgil Madgearu (PNT) / 17 dec.'36

▣ **Răstălmăcirile lui Goga**

O.Goga / 17 dec.'36

▣ **Declarațiile PNT ▣ Glasul sângelui ...la Madgearu**

▣ **Poziția desamăgitoare a PNT ▣ Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu**

▣ **Palmele date pe obrazul țării ? ▣ Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !**

▣ **Nu regionalismului ! ▣ Integralitate națională**

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ **Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român**

▣ **Nu există mișcări antinaționale ▣ Nu există regionalism provincial**

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ **Centralism versus descentralizare ▣ Inconsecvența lui Goga**

M.Ghelmegeanu (PNT) / 16 dec.'36

▣ **Regretabila ciocnire Goga -Popp**

"Sunt gata să înțeleg reacțiunile sufletești ale tuturor membrilor acestei Adunări, din orice grupare sau partid ar face parte (aplauze)

Cred însă că pentru prestigiul acestei instituțiuni căreia îi aparținem ,

chiar dacă unii dintre dvs nu sunt entuziaști partizani ai parlamentarismului ,

dar cel puțin atâta vreme cât înțeleg să activeze în lăuntrul Parlamentului ,

cred că între noi toți **trebuie să găsim un teren neutru** , unde să fim de acord ,

independent de pasiunile care ne animă și de credințele social-politice , pe care le servim.

"Acest teren neutru cred că poate fi găsit în ceea ce **nu se mai putea repeta una din**

manifestările , care , în timpul din urmă , într-adevăr **spre nefericirea regimului și a vremurilor**

prin care trecem, **se repetă foarte des aici și prin care**

se caută să se înlocuiască și în această incintă lupta de idei , oricât de pătimase ar fi uneori, prin violență . (protestări , sgomot la PNC)

-Voci PNC : A insultat !

-Ghelmegeanu : Cred că nici talentul , însușirile și trecutul de luptă ale d-lui Octavian Goga , nu sunt compatibile cu unele reacțiuni , care au avut loc aici...

-Gh.A.Cuza : Pentru **insultele** rostite de dvs ...

-Ghelmegeanu : ...pentru că , atât dl Octavian Goga , cât și coreligionarii săi politici , au la dispoziție destule mijloace ...

-V.T.Prelipceanu : Vorbiți de **insulte** .De aceasta este vorba, nu de idei .

-Ghelmegeanu :... care să fie compatibile cu prestigiul acestei instituțiuni și prin care **se poate riposta** cu aceeași vigoare , la **ceea ce s-a considerat o insultă.**

Altminteri , **dacă noi dăm exemplu că nici în lăuntrul acestei incinte ,**

nu ne putem stăpâni pasiunile și nu putem înfiera cu verbul revoltei noastre

ceea ce este **o insultă** , cum mai putem să cerem țării

să respecte instituția pe care noi înși-ne nu o respectăm ?

DI Goga îmi șoptește **că țin limbaj de salon** .Cred că , dacă această instituție are un merit , este că **transplantează luptele de stradă , în conflictele de idei** , care au loc aici .

" De aceea, trecând la **al doilea aspect** al discuțiunii de astăzi, vă rog să-mi dați voie

să mai fac **o observație**. **DI Goga a dat expresiune unor simțăminte firești** din partea d-sale .

Noi nu putem să stăm pe terenul de-a ne contesta unii altora simțămintele pe care le avem, dar dl Octavian Goga trebuie să recunoască că, prin intervenția d-sale ,

a dat ocaziunea unui spectacol , care , într-adevăr,

a fost dureros pentru inimile noastre , ale celor din Vechiul Regat .

Am asistat la **spectacolul trist** că , în fața noastră , **doi oameni ai Ardealului ,**

evident, cu **merite deosebite** , cu **situații și stagii deosebite** ,

dar , totuși, doi oameni **din aceeași scumpă provincie a Ardealului ,**

să se înfrunte pe simțămintele pe care , dle Goga, vă rog să fiți sincer și să recunoașteți

că în fond **le are și acela** împotriva căruia **ați combătut cu atâta vehemență** .

Ca să vă dovedesc acest lucru este suficient să vă reamintesc că

dl Popp face și d-sa parte- o știți foarte bine - din **falanga acelor luptători** care , independent de pasiunile care ne despart astăzi și deosebirea de idei ,

au luat parte la actul fundamental , care constituie **titlul istoric al României** de astăzi ,

Adunarea de Unire de la Alba Iulia . (**întreruperi la PNC**)

Firește, aveți foarte multă dreptate să observați că **aceasta nu constituie un merit,** fiindcă nu a fost decât **îndeplinirea unei datorii.**

Trebuie însă să constatați , în același timp, că **în diferite provincii am avut ,**

din nefericire **și spectacolul acelor puțin rătăciți** ,

care **nu au înțeles să răspundă prompt la această îndatorire .**

Pentru că dl Goga a fost atât de îngrijorat de ecoul pe care debaterile de astăzi

I-ar putea avea în Parlamentul de la Budapesta ,

eu găsesc că în lupta din trecutul colegului nostru , d-l Popp , se află suficiente titluri , ca dvs , cu situația pe care o aveți , să-l puteți aprecia într-o lumină mai puțin dureroasă , mai puțin disprețuitoare și cu un sentiment mai frățesc decât ați dat dovadă astăzi . "

////////////////////////////////////

O.Goga (PNC) / 16 dec.'36

▣ **Respingerea insultelor lui Popp**

" Eu am apreciat întotdeauna în d-l Ghelmegeanu un distins parlamentar și un bun mânuitor al vorbii .Mi s-a spus că d-sa este și un bun avocat .

Dle Ghelmegeanu, toate aceste calități ale dvs , nu puteți să le puneți astăzi în valoare .

Puteți fi un bun parlamentar, un bun mânuitor al cuvântului și un foarte distins avocat,

fără ca dvs să aveți câștig de cauză prin cuvintele pe care le-ați spus .

Cauza însăși este foarte ingrată .

Dle Ghelmegeanu , dvs căutați să deplângeți parlamentarismul , de pe urma incidentului petrecut . Nu este astăzi cauza parlamentarismului în joc,

ci revolta unanimă a tuturor acestor parlamentari ,

în fața insultelor care s-au rostit și de care dvs nu vă ocupați .

-dr.I.Costinescu (ministr.Sănătății) : Este revolta și a țării întregi .

-O.Goga : Dle Ghelmegeanu dvs spuneți că s-a produs un spectacol dureros

între doi ardeleni - dureros spectacol ! - și adăugați

că aceste cuvinte ale mele ar fi produs spectacolul dureros.

Cuvintele mele nu erau decât rectificarea afirmațiunilor care au produs o revoltă sufletească , de care dvs nu vorbiți.

Cât despre Parlamentul de la Budapesta , să nu vă îngrijiți.

Parlamentul de la Budapesta are să înregistreze realitatea :

s-a găsit un om care , din motive pe care nu vreau să le calific de data aceasta ,

a avut inconștiența să rostească asemenea lucruri de la această tribună

și el, mai întâi și mai întâi, a fost refuzat în atitudinea lui

de către unanimitatea de simțire a tuturor partidelor politice din țară ,

la care vă invit și pe dvs , d-lor de pe băncile Partidului Național -Țărănesc ,

vă invit să vă alăturați , ca să salvați principiul consensului unanim al țării,

împotriva tuturor aceluia care , în mod întârziat ridică asemenea idei anacronice ,

pe de altă parte , s-au mai găsit și oameni care, în revolta lor , nu s-au mai putut stăpâni

și au produs o infracțiune regretabilă , împotriva parlamentarismului .

Fiți siguri că în oricare Parlament din lume , pe deasupra regulilor parlamentare ,

este sentimentul de apărare al patriei . (Aplauze la PNC și PNL)

Cine este infractorul acestei apărări naționale are să sufere consecințe ,

mai mult sau mai puțin drastice. Acesta este adevărul . " (aplauze la PNC)

Nu-mi aduc aminte , în cei 18 ani de la război încoace ,

să se fi rostit cuvinte mai puțin lipsite de tact , decât acelea rostite de dl.Ghiță Popp astăzi.

(Aplauze la PNC, PNL, Fr.Românesc)

Dumnealui vine aici,însă,de la această tribună ,să vorbească global ,

în numele nedreptății Ardealului , ca provincie, din partea cui ?

Din partea Vechiului Regat !

-Voci PNC și PNL : Rușine ! Rușine ! (sgomot)

Goga /

▣ **Mentalitatea regionalismului**

" Aceasta răspunde unei mentalități bolnave , pe care eu o cunosc,

o mentalitate peste care însă s-a trecut , pe care politica românească n-o mai

înregistrează , pe care bunul simț al poporului nostru a disturs-o de la început ,

este mentalitatea unui regionalism politic a câtorva oameni politici din Ardeal ,

care neavând de a face cu sentimentul popular , au crezut că devin ei colecționari de dureri

pe care să le transforme în bani mărunți electorali , la ei acasă .

(Aplauze la PNC, PNL, Fr.Românesc)

Să examinăm chestiunea mai de aproape . De ce se plânge dumnealui ?

De invazia elementelor din Vechiul Regat care trec munții dincolo și sunt așezați în diverse funcțiuni publice în Ardeal .

Care este realitatea ? Realitatea este că în Ardeal, după stăpânirea ungurească de atâta vreme, ne-am găsit descoperiți în toate ramurile de viață publică ;

n-am avut elementele trebuincioase pe care să le punem în funcțiuni , unde nu existau .

Pe vremea ungarilor, de pildă, nu existau decât foarte puțini magistrați români.

Când s-a unit Ardealul , nu erau decât 4 magistrați români.

Atunci, cu tot sentimentul local, care până la un punct este justificabil, chestiunea se punea

limpede : sau admitem să fie mai departe magistratura în mâna ungarilor ,

sau aducem români din Vechiul Regat ... (întreruperi) Dle Ghelmegeanu, vă rog ...

-Ghelmegeanu : Vorbeam cu dl Șeicaru ...

-Pamfil Șeicaru : Spuneam că se poate ca , la un moment dat , să scapi un cuvânt care depășește gândul, dar nu înțeleg să te încapățânezi și să menții cuvântul.

DI. Mihăescu [PNT] zicea adineauri că acum începe invazia....

-Goga : Spuneam , dl-or, că dilema era simplă : sau te hotărăști să rămâni mai departe situația paradoxală ca într-o Românie unită , magistratura să fie plină de unguri , sau faci apel la românii din Vechiul Regat . S-a făcut apel la românii din Vechiul Regat .

D-lor deputați, când eram ministru, mi se aducea din partea d-lor , acuzația că protejesc elementele din Vechiul Regat , în defavoarea celor din Ardeal.

Eu cred că nimeni nu poate să pună la îndoială sentimentele mele de bun ardelean.

În cursul vieții mele , am descifrat în toate detaliile spiritul ardelenesc și

am căutat să-i dau o semnificație superioară , literară chiar, fondului local ardelenesc , pentru conservarea naționalității noastre .

Goga /

▣ Sufletul ardelenesc hibrid

[LD : zgârcenie sau egoism ?]

Dar tocmai pentru păstrarea ideii naționale române , când mă găseam în lipsă de mijloace , făceam apel la frații noștri de aici ca să ne dea mână de ajutor (Aplauze la PNC și PNL)

Sunt oameni care , însă, sau sunt jumătate sânge (Aplauze la PNC și PNL)

-Ghiță Pop : D-le Goga, vă rog, dați-mi voie... (sgomot , întreruperi)

-Goga : Aceasta este o categorie ; sau fac parte din altă categorie ,

din categoria hibrizilor sufletești(exclamări ironice la PNL)

Nici unii , nici alții nu pot înțelege acest proces de liberă circulațiune a valorilor , la adăpostul marelui tot al patriei noastre.(aplauze , bravo , la PNL și PNC)

Întrucât mă privește, am urmat această tendință normală ,

de a duce mai departe procesul de înfrățire .[-----]

[LD : ingraturdine sau înstrăinare ?]

Oare Vechiul Regat era bun numai să dea contribuții de sânge ? (aplauze , ovațiuni, bravo , la PNL și PNC ; deputații se ridică în picioare , ovaționând îndelung)

Nu duc mai departe această elementară și penibilă lipsă de gratitudine

în fața sacrificiilor care s-au făcut , pentru ca unirea să se săvârșească.

Las acest capitol la o parte . Vă spun însă că hibrizii nu înțeleg acest lucru.

[LD : carența apartenenței sau pretenția superiorității ?

Lozinca < Ardealul fără ardeleni ! >

se poate întoarce și așa : < România fără regăteni ! >]

Am fost acuzat de trădare .S-au scos broșuri împotriva mea : < Trădătorul ! > !

Cui am trădat eu Ardealul ? Ungurilor ? Sau l-am trădat vouă , Vechiul Regat ?

Eu nu am trădat Ardealul ! Am văzut Ardealul prin prisma unirii și prin prisma marilor interese ale neamului nostru integrat . (aplauze prelungite la PNL și PNC)

[LD : autonomie sau separatism ?]

Ca să înțelegeți cât de bolnavă a fost această mentalitate inițială.

Goga /

▣ **Consiliul Dirigent = pagină tristisimă**

D-nealui vorbea de Consiliul Dirigent.

O pagină tristisimă din analele noastre istorice .

Nu știu dacă voi avea o dată ocazia să-mi scriu memoriile ca să arăt ce era acest

Consiliul Dirigent : jumătate hilariant , jumătate supărător prin activitatea lui .

În orice caz, am făcut câteva lucruri în viață. Dar dintre acelea care contează

la răbojul mulțumirii mele și în fața posterității ,

este faptul că **am desființat acest Consiliu Dirigent ,**

care constituie , pentru binele țării, poate **cea mai pozitivă faptă politică**

pe care am săvârșit-o . (aplauze prelungite la PNC)

[**LD : nepotism sau aburcare ? Dar și crudă răutate la Goga !**]

Dar să vă arăt unele lucruri , fiindcă d-lui vorbea de dl Iuliu Maniu .

Când a venit la Consiliul Dirigent chestiunea înființării **Universității din Cluj,**

s-a pus problema ca el, **Consiliul , să numească profesorii ,** adică să confecționeze

un corp profesoral. **Goga a propus o Comisie mixtă de la universități ,**

la care să se prezinte candidații . După discuții interminabile , **s-a acceptat propunerea sa,**

cu excepția Facultății de Drept unde i s-a spus că : < avem oamenii noștri ! >

" Ei bine, duceți-vă la Facultatea de Drept din Cluj, și veți vedea pe d-l Cassius Maniu

(ilaritate la PNC) fiindcă este < de-al nostru >

Avocați de provincie , ca dl Boilă , care scrisese un articol de gazetă într-un călindar

și tradusese o broșură de popularizarea socialismului de la Budapesta ,

a fost făcut profesor de Drept Constituțional !

"Domnii mei, nu era mai normal ca în locul acestei incompetențe , care era o fatalitate pe

urma vremurilor triste , prin care trecuse Ardealul ,

nu era normal să facem apel la Vechiul Regat , unde de 2-3 generații , lumea era în contact

cu Occidentul și cu toate domeniile de intelectualitate ? Era indicat să facem apel.

Ceea ce s-a petrecut cu universitățile , s-a petrecut și în alte domenii .

Au venit deci oameni cu cultură , ca să introducă în Ardeal elementele civilizației

românești. Iată invazia Vechiului Regat ! [-----]

////////////////////////////////////

Goga / reluare / 16 dec.'36

▣ **Ardealul primejduit ? Invasia regătenilor în Ardeal ?**

▣ **Înfrățire unitară și solidaritate !**

" D-lor deputați, cuvintele înăcrite pe care le-a rostit dl Ghiță Popp ,

nu au nimic de face cu starea sufletească a Ardealului .

Duceți-vă acolo, oriunde , și veți vedea că bunul simț popular vede toate lucrurile

prin prisma intereselor generale ale țării.

Dacă sunt mizerii oriunde, ele sunt probleme care trebuie remediate .

[**Băncile ardelenesti**]

S-a făcut amintirea aici , de exemplu, de **problema băncilor din Ardeal.**

Ne-am adunat nu tocmai de mult cu toții , oameni politici și reprezentanți ai guvernului ,

sub conducerea mitropolitului Sibiului și am spus :cerem ca aceste bănci ,

care reprezintă **o veche osatură economică , să fie temelia pe care să se clădească**

viața economică a Ardealului și pe mai departe

Punctul acesta de vedere **a fost admis și de Banca Națională și de guvern**

Și așteptăm ca această chestiune să se rezolve.

[**LD : Ardealul versus Vechiul regat ?!**]

"Aceasta , însă, nu are a face cu **ideea nenorocită că Ardealul este primejduit**

și că Ardealul este pus deoparte . Nu d-lor! Mizerii sunt în multe părți .

Criticați guvernul pe chestiunile generale , pe chestiunile locale,

dar nu veniți cu ideea politică , că există o provincie care suferă

apăsarea călcâiului guvernului . " (aplauze la PNL și PNC)

[LD : bolșevici versus hitleriști ?]

Cât despre asemenea cuvinte , vă rog să le scoateți din vocabularul dvs , sau, dacă voțiți să le întrebuițițiți , să treceți cu ele la **bolșevici** , cu care stați de vorbă și care v-au ales în Parlament " (aplauze prelungite)

-Ghiță Popp : D-ta ai stat de vorbă cu Hitler (sgomot, protestări)

-Goga : Îmi face cinste că am stat de vorbă cu Hitler .

Îl invit însă pe dl Popp să meargă să stea de vorbă cu țărani noștri și să-i întrebe : care este **invaziunea din partea Vechiului Regat ?**

Ei vor răspunde : da, știm că a fost o invaziune , dar aceea a fost a armatei românești , care a invadat veche monarhie , să ne scoată de sub jugul unguresc.

(aplauze prelungite)

-Popp : Armata română noi am chemat-o !

-Goga . D-ta ? (mare ilaritate)

-Luliu Nasta : D-ta nu ai chemat armata română ;

d-ta ai scris articole **bolșevice pentru Rakovski** .

-Popp : D-ta meriți disprețul meu Nu am ce să-ți răspund. Ești un profitor al centralismului

-dr. N.Hasnaș : te-a pus Maniu să torpilezi partidul !

-Ștefan Mihaescu : Dlor, lăsați să-și spună cuvântul și dl Popp .

Ce fel de discuție este aceasta ?

-Goga : Eu vă rog să mă lăsați să vorbesc până la sfârșit . Și aș ruga în deosebi să nu se ridice de pe acele bănci (arată spre PNȚ) clănțai electorali,

ca să strige într-o chestiune despre care habar nu au

[LD : **diversiune sau tactică ?**]

-Goga : "**Eu știu că în timpul din urmă , sub presiunea desfășurării evenimentelor politice , se găsesc printre politicienii din Ardeal**

elemente care sunt în căutarea unei noi platforme de agitație electorală .

Și , de aceea, au repus în circulație **legenda oropsirii Ardealului** ,

prezentându-l ca un fel de - spun ei - **provizoriu ocupat de către Vechiul Regat** .

[LD : **printre cele mai frumoase idei ale lui Goga ...**]

Eu însă consider această **legendă absolut stupidă** ;

ea nu va avea, din punct de vedere politic, nici un efect .

Masele populare din Ardeal își dau perfect seama că **rostul lor** este numai într-o **înfrățire unitară cu soarta Românilor de pretutindeni** .

Țăranul din Banat cere **înbunățirea** , dar își dă perfect de bine seama că această îmbunățire nu se poate realiza decât atunci , când ea se va produce și pentru **țăranul** din Vechiul Regat .

Soarta unora este intim legată de a celorlalți .

Cel din urmă Român, cel mai prost , care nu este umbrit în psihologia lui de infuziune străină , de orice categorie socială ar fi, **își dă seama că această frățietate e organică** :

ori trăim cu toții , ori murim cu toții " (aplauze)

-George Fotino : D-le Goga , noi suntem atât de **încredințați** că în **unanimitatea sentimentelor românești** este altceva

decât am simțit în cuvintele d-lui Popp , astăzi,

încât **păstrez credința că însuși dl Popp** , când peste două trei zile va citi ecoul din presa de la Budapesta , **va avea căinta că s-a rostit așa cum s-a rostit astăzi , aici "**

(aplauze prelungite la PNL)

////////////////////////////////////

[LD : Rezultă că în ziua precedentă, a încercat să ia cuvântul **Ion Mihalache** , dar **nu a fost lăsat să vorbească** sau așa ceva,

A doua zi, PNȚ a venit mai pregătit și și-a îndreptat tirul spre el .

Victor Moldovan a citit o declarație în numele PNȚ, **dezavuând violența .... ;**

Madgearu i-a semnalat criticile regățenilor **în materie economică ....**

Petre Andrei i-a reamintit tiradele politice privind **sistemul " proconsulilor " ...**

Polemica și cirul a continuat... și va continua ....]

Victor Moldovan (PNȚ) / 17 dec.'36

▣ Patriotismul ardelenilor

▣ Sancționarea actelor de violență și scandal

" [-----] Amintind **atitudinea hotărâtă** pe care, cei dintâi, **membrii ardeleni** ai Partidului Național-Țărănesc **au luat-o împotriva primejdiei revizioniste** și a tuturor revizionștilor , **cerând grabnică înarmare a țării și întărirea alianțelor noastre firești** pe linia politicii noastre externe naționale,

Partidul Național -Țărănesc își exprimă părerea de rău că , prin exploatarea , în interes de partid , a sentimentului național , de care nimeni nu s-a gândit să se atingă (aplauze la PNȚ) , o parte din membrii acestui Parlament au riscat să arunce o umbră de îndoială cu privire la desăvârșita unitate de gândire și de simțire , pe care se sprijină și se va putea sprijini patria noastră. Partidul Național -Țărănesc înfierează cu toată hotărârea actele de violență care dezonoarează viața parlamentară ... (aplauze la PNȚ)

-G.A.Cuza : Să vă fie rușine !

-Nichifor Robu .Cer cuvântul ...

-Victor Moldovan : ... și cere sancționarea severă a unor elemente al căror rost politic este provocarea de scandal și de bătăi " (aplauze la PNȚ)

////////////////////////////////////

Virgil Madgearu_ (PNȚ) / 17 dec.'36

▣ Inconsecvența opiniilor lui Goga

Goga a considerat că nu este suficientă ședința de ieri , pentru exaltarea singurului capitol pe care d-sa îl exploatează în viața publică a acestei țări : capitolul naționalismului .

DI Goga s-a urcat și astăzi la tribună și a căutat să dea o interpretare declarațiunii nete și categorice pe care a făcut-o dl Victor Moldovan , în numele Partidului Național Țărănesc .

Dacă ieri **președintele nostru n-ar fi fost supus unui asemenea tratament**

- ca acela pe care l-a regretat și dl președ. al Camerei -

ieri, președintele partidului nostru ar fi rostit aceleași cuvinte de la tribună

-Goga : Dar astăzi nu a venit să răspundă .

-Madgearu : Eu , d-lor deputați , înțeleg un lucru ca atunci când un deputat , prin prezentarea unei chestiuni , a săvârșit o greșală , să o reparăm. **Dar ce interes național este ca să se ridice această chestiune la proporțiile unei afaceri naționale , pentru ca , peste granițe , să-și închipuie unurii că există o asemenea neînțelegere în viața publică a acestei țări ?**

Da, nu există ! Dacă nu există , **pentru ce exaltarea acestei chestiuni de la această tribună ?**

Uită dl Goga că nu am avut timpul de ieri până astăzi să aducem discursurile pe care le-a ținut d-sa de la tribuna Parlamentului , sau din alte foruri , la Cluj , și în alte părți ?

Crede d-sa că noi nu avem în amintire toate manifestațiile cu caracter naționalist în activitatea politică a d-lui Goga ? (**aplauze la PNȚ**) [-----] o să vă vorbesc tocmai de **o manifestație în domeniul economic** pe care **a rostit-o poetul Goga,** .

În primăvara trecută [1935] , la **Congresul economic al Transilvaniei și Banatului ,** referindu-se la băncile din Ardeal a spus : **< Am moștenit o rețea de 47 de bănci .**

Aceasta reprezintă tot ceea ce purta lupta pentru patrimoniul național.

Aceasta trebuia să fie temelie pe care să se clădească.

Era un comandament simplu și logic. În loc să facă aceasta,

a intervenit gândul particularist al unora și altora , nu de caracter regional ,

ci mult mai meschin, gândul marilor afaceri bancare ,

de dragul cărora s-a instalat aici instinctele de concurență ,

puse în coastele băncilor românești . Și atunci s-a produs un fenomen paradoxal.

În loc să avem mâna frățească , în loc să vedem cele două mâini care se unesc

deasupra Carpaților , așa cum vrea poporul român , a venit concurența

cu armătură mult mai solidă decât plăpânda așezare a băncilor noastre .

Această concurență , venită cu reescontul de la București , s-a instalat aici .

(sgomot și întreruperi la PNC) **iar ai noștri au rămas pe dinafară.>** (aplauze la PNȚ)
[-----]

-Madgearu : " Ce spuneți dvs altceva decât că Banca Națională s-a ocupat de instituțiile din Vechiul Regat , în frunte cu Creditul Rural , **și nu a acordat același tratament băncilor românești din Ardeal ? "** (aplauze la PNȚ)

-GACuza : Este adevărat că **românii noștri au rămas pe dinafară , căci au venit jidanii de la București** .[-----]

-Petre Andrei : În 1932, la discuția Mesajului, **Goga a vorbit despre " proconsulii " care se trimiteau în provincie.** (aplauze la PNȚ)

Atunci îmi permit să vă întreb : **cum se împacă acest patriotism integral cu sistemul proconsular al Vechiului Regat față de Ardeal ? "**
(aplauze la PNȚ ; proteste la PNC)

-Madgearu : Dlor deputați, unul din **punctele care formează textul interpelării încriminate cu atâta violență a colegului nostru Ghiță Popp , privea tocmai tratamentul acesta vitreg , considerat chiar de dl Goga ca atare , pe care Vechiul Regat l-a avut față de băncile din Ardeal .** (aplauze la PNȚ)

Atenție LD ! : "In ceea ce mă privește , eu nu sunt de acord în această privință , decât într-o slabă măsură , nici cu dl Goga, nici cu d-l Ghiță Popp , pentru că eu cred că **aceleași cauze care au măcinat băncile din Vechiul Regat , au măcinat și băncile din Ardeal.**

Prin urmare , sunt chiar mai puțin regionalist decât chiar dl Goga." (aplauze la PNȚ)
Virgil Madgearu_(PNȚ) / 17 dec.'36

▣ Răstălmăcirile lui Goga

" Dar d-lor , **de ce d-l Goga** , să vină la această tribună , și **să răstălmăcească** , chiar cu textul cuprins în interpelarea de ieri a colegului nostru **Ghiță Popp** , spusese lui ?

DI Popp nu a vorbit de invazia Vechiului Regat în Ardeal. (**întreruperi la PNC și PNL**)

-Voci PNC : Ba da ! Ba da!

-Madgearu : " **DI Ghiță Popp a spus textual : < După desființarea Consiliului Dirigent , a urmat însă o perioadă de acaparare politică și economică , de invazie, aelementelor uneori vrednice, adeseori însă rău alese , rău selecționate . >**

-Voci PNC : Faals ! Nu a spus aceasta .

-Madgearu : Deci este vorba de elemente rău alese și rău selecționate , nu a Vechiului Regat .
(aplauze la PNȚ ; proteste la PNC) Textul se găsește stenografiat ...

-Șeicaru : Dle președinte, vă rog să se aducă stenograma . (**întreruperi la PNȚ**)

-NNSăveanu : Discuția aceasta este zadarnică ; vom vedea textul stenogramei .

-Voci PNC : Este fals ce spune .

////////////////////////////////////

O.Goga / 17 dec.'36

▣ Declarațiile PNȚ

▣ Glasul sângelui ...la Madgearu

[LD 16 oct.2003. Goga deraiază, trece **de la atacul național** - cu care eu am fost de acord - **la atacul naționalist , chiar rasist** . Cum să surprind această **schimbare de coardă** , care împinge un om să treacă de la un **registru patriotic** , la un **registru șovin ?**

Să fi fost convingere ? să fi fost demagogie ? să fi fost diversiune ?

Indiferent de nuanță , era o otravă care , insinuată în discursuri pătimașe , repetată cu diverse prilejuri și variante , va face și din Madgearu o victimă .]

" **Cuvintele** rostite de la această tribună de d-l **Ghiță Popp** au avut drept consecință **solidarizarea tuturor Românilor** și atuturor elementelor conștiente din țară , care **afirmă unitatea neștirbită a României** .

" Trebuie să mă ocup însă , în două trei cuvinte, **de atitudinea** pe care a luat-o , prin cele două declarațiuni , **Partidul Național Țărănesc** . [-----]

Madgearu " s-a mulțumit cu foarte puțin , **d-sa a văzut foarte puțin din toată zguduirea**

sufletească ce a sbuciumat această Cameră și opinia publică ,
fiindcă cea mai mare știrbire a găsit-o d-sa , după cum spune,
în **atitudinea ireverențioasă a Camerei față de dl Mihalache ,**
în momentul extrem de grav când cineva l-a chemat la telefon.

-Madgearu : Așa este

-Goga : V-duceți aminte, dl Mihalache , ieri, a părăsit grabnic incinta
și eu l-am întrebat : **< Când se pun asemenea chestiuni,**
de ce pleci la telefon, dle Mihalache ? >

"Iată ce preocupări importante , l-au adus la această tribună pe dl Madgearu ,
să ceară o reparațiune .D-sa suferă de un special daltonism în chestiunile mari ,
care frământă țara , în problema națională

Eu nu mă mir de acest lucru, **nu-l socot pe d-sa cel mai indicat ...**

-Madgearu : Cer cuvântul .

-Goga : ... **să vină la această tribună în asemenea momente .**

Sunt prerogativele sângelui românesc care primează .(aplauze , bravo, la PNC)
O specială decentă , pe care , dacă n-o dictează un impuls sufletesc,
trebuie să o dicteze inteligența , ar trebui să impună o atitudine de discreție
d-lui Virgil Madgearu , atunci când se vorbește de sângele românesc.

(**aplauze puternice, strigăte de "bravo" la PNC ; proteste la PNȚ)**

De aceea, **d-le Madgearu, eu mă mir că dvs veniți acum cu asemenea banalități.**

Dacă nu puteți să vedeți orizontul mare al problemei , **atunci mai bine să rămâneți**
de astă dată în colțul dvs de atitudine liniștită , lăsând să vorbească alții ,

iar **dvs să vă rezervați** pentru o problemă economică sau statistică ,
pe care noi o vom asculta cu bunăvoință.

-Aurel Dobrescu : Orizontul hitlerist !

-Goga : Să nu fii obraznic d-ta !

(**sgomot mare , vociferări, schimb de cuvinte între membrii PNȚ și PNC**)

-NNSăveanu : Suspend ședința(**la redeschidere ...**) : fac apel la dvs .

Am vorbit de **parlamentarism** și de dorința de a-l ridica cât mai sus și **văd că dvs**
vreți să-l coborîm cât mai jos. De aceea, vă rog **să nu se mai producă scene** de acestea.

-Goga : fac și eu apel la **prietenii mei , rugându-i să asculte în liniște** până la sfârșit ,
însă , de la început **vă pun în vedere că liniștea aceasta va fi condiționată**
de interjecțiile domnilor de pe aceste bănci (arată spre PNȚ)

O.Goga / 17 dec.'36

▣ Poziția desamăgitoare a PNȚ

▣ Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu

" Cred că **aceste cuvinte, deși par a fi o redacție personală a d-sale,**
nu sunt o emanție a judecății d-lui Victor Moldovan , ci cu aprobarea și consensul
partidului [-----]a fost o mare și profundă decepție pentru mine.

Eu , după cele ce s-au petrecut ieri , **mă așteptam la o declarație fățișă , loială, bărbătească ,**
de desmintire categorică.

Noi n-am fi ajuns aici unde suntem , la această mare frământare sufletească ,

dacă în cursul ședinței de ieri, d-l Mihalache n-avea reaua inspirație

să părăsească incinta , sub pretextul că-l chiamă un telefon,

dacă d-sa rămânea aici și, după cele spuse de dl Ghiță Popp ,

se ridica și spunea , cu simplitatea și cuviința țărănească :

< D-lor, ce-a susținut dl Ghiță Popp îl privește pe d-sa .

Este o greșeală . Nu pot să apob atitudinea d-sale.

Iată care este judecata partidului meu . >

" D-sa însă plecat. Dl Gelmegeanu a crezut că trebuie să opereze cu **apă te trandafiri**

și atunci a trecut ziua de ieri , lăsând o incertitudine în materie. "

Reacția presei Cenzura !

-O.Goga Citiți toată **presa , de orice nuanțe , și veți vedea că toți profeteau ,**

pentru ziua de azi, **o dezavuare netă , limpede**, pentru ca fiecare om își dădea seama **de profunda , de regretabila greșală , pe care a făcut-o dl Ghiță Popp ,** într-o eclipsă de judecată , când a venit să se exprime în felul în care s-a exprimat de la această tribună.

-Cezar Spineanu : Opinie publică , cu cenzură !

-dr. M.Mcavescu : Ce are a face cenzura , cu actul de demență de ieri ?

**-Virgil Solomon : Are, căci cenzura ne pune pumnul în gură :
declarațiunile d-lui Ghiță Popp nu au fost publicate în ziare . "**

Goga / 17 dec.'36

▣ **Palmele date pe obrazul țării ?**

▣ **Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !**

[LD : iată-l pe poetul Goga ... justificând bătaia , pălmuirea , în Parlament !]

-Goga : Ei bine, în loc să se vină cu o declarație lămuritoare , [----] **s-a venit cu subterfugii** [-----] În locul acestei desmințiri , în termeni foarte violenți[-----]

se protestează împotriva știrbirii parlamentarismului [-----] iar subtrefugii !

Cine a știrbit parlamentarismul român, palmele față de țară și față de străinătate :

sau **palmele care au fost o corecțiune , pentru insulta supremă pe care a adus-o dl Ghiță Popp , sentimentului de unitate națională ,**

care ne călăuzește pe noi , pe toți ? (**aplauze la PNC !**)

Goga / 17 dec.'36

▣ **Nu regionalismului !**

▣ **Integralitate națională**

[**LD : splendid zis ! Acest citat trebuie neapărat să-l dau.]**

" **Să vorbim limpede d-lor !**

Să scoatem odată pentru totdeauna regionalismul din arsenalul politic.

**Să nu mai vină nimeni , în numele acestui regionalism ,
ca să bată monedă curentă electorală.** Aceasta este în contra intereselor țării ,
dar este și în contra sentimentului moral , care ne călăuzește pe noi toți ,
fiindcă **dacă este vorba să intrăm în domeniul sincerității implacabile ,**
pe chestiunea **cum au fost răsplătiți ardelenii în viața noastră politică,**
apoi d-lor , dvs care vă plângeți

- nu vorbesc de țărani fiindcă **țărării s-au împărțit de soarta generală ,**
care nu este cea mai trandafirie , a întregii țărâni -

dacă este vorba de clasa conducătoare , apoi dați-mi voie ,

în calitatea mea de om al locului, să fixez **adevărul istoric** că

o arhirăsplătire s-a abătut asupra capului dvs. (aplauze la PNC și PNL)

" În ce mă privește, **nu mi-am făcut un special blazon de luptător ardelean după război :**

eu am luptat pentru Ardeal , până la război , iar după război m-am integrat în lupta mare
de drepturi generale pe seama poporului meu . (**aplauze la PNC și PNL**)

" Am și spus-o , **eu nu mai sunt ardelean , din momentul în care unirea s-a făcut ;**

pentru noi toți, a încetat calitatea de ardeleni ;

Ardealul este o noțiune politică a trecutului

și nu mai are a face cu luptele noastre politice de astăzi .

(**aplauze la PNC, PNL, PNL-georgist, Fr.Românesc -Vaida**)

Platforma de integralitate națională pe orice chestiune care privește

marele laborator politic al României , aceasta este singura platformă de manifestare .

[**LD : 16 oct.2003 .Ardelenii ! Năprasnic este Goga !**

Dar mă gândesc , irezistibil la **situația României , după 1944 ,**

când la putere au venit comuniștii !

Și mă mai gândesc - de ce nu ? - la noua clasă politică, după 1989 .

Nu cumva este aceasta o fatalitate ... după marile răsturnări ?]

Eu nu vreau să deschid aici o paranteză și să arăt cum, după război, oameni care erau **ființe umile** din punct de vedere al **ierarhiei intelectuale**, **și-au corijat norocul**, au fost **copleșiți de bunătăți nevisate**.

Eu pot ca să afirm aceasta, în calitatea mea de ardelean :

s-au împărțășit de revărsarea tuturor bunătăților acestei țări

- **umpluți de decorații** de sus până jos- oameni care **nu ar fi putut fi nici prefecți**, în alte împrejurări, care **în colțul lor de pământ nu ridicau cuvântul** și nici nu puteau să-l ridice, căci era **gâște domestice**, care **nu puteau să zboare sus** (**aplauze, ilaritate**)

asemenea oameni au condus țara, au venit cu **bagajul lor provincial**

pe banca ministerială, s-au plimbat în **vagoane ministeriale** de-a lungul țării,

au introdus sau au lărgit cultul incompetenței

și foarte mulți dintre ei **au fost de profesie " ardeleni "** (**aplauze la PNC**)

Ei bine, **acesta este adevărul**. Sunt foarte **tentat să zugrăvesc o dată aceste pagini crude**.

Și **dacă îmi va da Dumnezeu posibilitatea** ca din vâltoarea luptelor politice

să pot smulge timpul trebuincios **pentru a fixa acest adevăr**,

care **trebuie să echilibreze situația**, atunci **îl voi așterne pe hârtie**,

lăsând-l generațiilor viitoare ca un testimoniu al zăpăcelii în care am trăit,

în care am văzut făcându-se Unirea,

venind ca un **impuls al instinctului popular**, ca o **frământare de jos în sus**,

de pe urma căreia, **dvs, neaducând nimic pe arenă**,

nu ați putut aduce nici măcar înțelegerea postumă a situațiunii.

lată spovedania unui om care vă vorbește nu în calitate de om politic,

ci în calitate de **om care a avut un zbućim intelectual** în această țară,

tocmai **în legătură cu Ardealul**, ale cărui **palpitații sufletești a căutat**, în trecut,

să le aștearnă pe hârtie. " (**aplauze la PNC, PNL, PNL-georgist, Fr.Românesc -Vaida**

Uniunii Agrare -Argetoianu)

////////////////////////////////////

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român

[**LD : scurtă biografie de român**, în sens **rasist-naționalist**. Faptul că s-a simțit silit să o facă, denotă că **atmosfera aceasta era percepută în România ca o "culpă"**, și că oamenii voiau s-ă se **apere de această "calomnie"**. Ce însemna asta ?!]

Goga i-a făcut **învinuirea** că, din "**cutremurul sentimentelor naționale**",

sensibilitatea sa, s-a prins **doar la ofensa adusă președ.PNT**,

și a socotit că poate explica această poziție, prin faptul că **sângele său**

nu ar fi "atât de pur românesc" ca al d-sale.

"**Am socotit**, dle Goga, că ceea ce **este îngăduit în întrunirile publice**,

ceea ce, din nenorocire, este **tolerat și în coloanele unei anumite prese**,

nu este posibil de practicat și de la înălțimea tribunii parlamentare.

Înainte de a cunoaște adevărul, **nu vă era îngăduit să vă suiți la tribună**

și să atăcați un om în onoarea lui ...

-**Goga** : Cer cuvântul.N-am atăcat onoarea nimănui .

-**Madgearu** : ... pentru că, pentru mine, **este o dezonoare ca dvs să spuneți**

că eu nu sunt Român. [-----]

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ Nu există mișcări antinaționale

▣ Nu există regionalism provincial

[-----] pentru a încheia această discuțiune în care **n-ați încercat decât să faceți**

ceea ce vă este în uzul dvs, **să speculați nota naționalistă**, vă spun :

părerea noastră este că așa cum socotim între noi, cu toții,
că nu există, din fericire pentru Țara Românească,
nici regionalism și nici mișcări antinaționale
înăuntrul nici unuia dintre partidele românești,
să nu creiem această atmosferă nenorocită, ridicând continuu această distincțiune,
care de fapt nu există între partidele românești (aplauze prelungite la PNȚ)
"Există între noi deosebiri de concepții ideologice și programatice ;
dar s-a dovedit, în toate împrejurările, că în ceea ce privește naționalismul și patriotismul,
există la Români un unison, de la stânga până la dreapta. (aplauze prelungite la PNȚ)
////////////////////////////////////
Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ Centralism versus descentralizare

▣ Inconsecvența lui Goga

[LD : ce importante pot fi, uneori, vorbele unui politician ! Mai ales atunci când,
din diverse motive, și-a schimbat credințele. Iată Goga, liderul PNC, alături de ACCuza,
combătut cu opiniile lui Goga, lider al PP, alături de Averescu !

Goga, susținătorul descentralizării și ... Goga pervertit la ideea de autoritarism.]

"Am fost și eu pe vremuri [1931/ '32, guv.lorga] în situațiunea să ridic chestiunea centralismului în această Cameră. Atunci când am ridicat eu această chestiune,
onoratul domn deputat Octavian Goga mi-a ținut parte.

-Goga : Ce-ai spus ?

-Moldovan : Am spus și eu destule lucruri grave, am declarat următoarele :

< Atrag luarea aminte asupra gravelor consecințe politice ce pot deriva din această concepție de centralism exagerat- tot ce a spus și Ghiță Pop - care pierde din vedere axioma că un spirit de unitate nu poate rezulta, decât din satisfacerea dreaptă a revendicărilor locale . >

Am spus mai departe : < În situația actuală, nedumerirea stăpânește Ardealul, fără deosebire de partide politice ; iar valul de nemulțumire amenință să ia proporții regretabile, pentru care răspunderea nu poate cădea , decât asupra acelor cari, din primul moment , au pierdut din vedere soluția firească , de cântărire a cerințelor de stat . >

Firește, declarațiunile acestea , au deșteptat un protest cât se poate de energic din partea d-lui prim-ministru de atunci, d-l Nicolae Iorga , un protest extraordinar de energic , ca și protestul de ieri, însă am avut fericirea să am de partea mea pe un distins fruntaș al vieții politice, dl Octavian Goga , care a făcut următoarea declarație ...

-Goga : "Ai fost cuviincios, nu ai vorbit de invazie "

-Moldovan : " Nu am vorbit dar , poate , comunicarea mea a avut un conținut mult mai grav decât aceea a d-lui Ghiță Pop. Iată cum a înțeles dl Octavian Goga să-mi ia apărarea :

< Nu se pot urmări probleme tehnice de guvernare , fără să fie și reprezentanții normali ai tuturor provinciilor, participanți la această chestiune și, când vine cineva, care cere acest lucru, vă rog să nu vi se pară asta ca un act de adversitate .

Vă rog să nu vedeți o amenințare în ceea ce spune dumnealui , ci o constatare a unei stări, care sunt regretabile și care , ași dori, cu o oră mai înainte, să fie înlăturate . >

(aplauze la PNȚ) "Dle Goga, dvs știți foarte bine că eu am față de dvs considerarea pe care o cunoașteți. Și vă rog să fiți bun și să ascultați . Mai departe :

< Interpelatorul spunea că numai prin satisfacerea nevoilor și revendicărilor locale, de acolo, se poate ajunge la un spirit de unitate organică , care să caracterizeze viața noastră de stat în pulsațiile ei. Având acest consimțământ, veți avea liniște în țară.

Lăsând însă impresia că Ardealul este politicește orfan

și că aici nu-și găsește o normală îndrumare de la centru , d-le prim-ministru, [Iorga] dați-mi voie să cred că tocmai dvs , care sunteți unul dintre îndrumătorii vieții sufletești ai țării , veți fi nemulțumit , iar atunci când veți constata că puteți să adunați la olaltă , sub ocrotirea dvs , aceste mari pulsații ale sufletului românesc de pretutindeni,

desigur cel dintâi **veți fi mulțumit** .> **Și acum :**
< **Un om care a luat contact cu realitatea și cunoaște această realitate ,**
dacă vreți să nu se nască mișcări regionale, dacă vreți să înlăturați nemulțumirile
cari pot să fie speculate , atunci vă rog să **căutați să satsfaceți cât mai mult**
aceste nevoi ale Ardealului , prin oamenii de acolo, ca ei să fie colaboratorii dvs
.Eu constat acest adevăr : **noi, ardelenii , fără deosebire de partid, bine înfipti cu picioarele**
noastre în solul Patriei , **ne dăm perfect seama că , după ce o dată ne-am încleștat laolaltă,**
nici o putere nu poate să ne smulgă din pământul țării > (aplauze la PNC)
-Nichifor Robu : Dacă citești așa , poți continua toată ziua , fiindcă ne place .
-Moldovan : Un domn de la dvs a întrerupt mai înainte , spunând că **suntem comuniști**
[-----] [LD : aici mi se întrerupe xeroxul, dar știu că nu mai urma mult .]
Scandalul ardeleni -regățeni / 16 -17dec.'36

3.) Pr.de lege : ratificarea **decretelor - legi** (46 !) din vacanța parlamentară ,18
-19 dec. '36

/ **polemici privind procedura / considerații doctrinare / suspiciuni de interese /**
conflict dintre puterile în stat : legislativul dominat de executiv .
(DAD, MO nr. 13, vineri, 18 dec. ; M.O.nr. 14, sâmbătă, 19 dec.'36)

Leon Scridon (PNC) (p. 309) / 18 dec.

▣ **Grava atingere a parlamentarismului .**

[LD : Răsturnare de situație bulversantă , atipică : :pe de o parte ,
încălcarea constituționalismului parlamentar de către cele **două mari partide democratice ,**
partide de guvernare care își întemeiau doctrina pe ele ;
pe de altă parte , **paradoxala apărare** a acestor principii, de partide care - prin doctrină și
program - făcuseră din **lupta contra democrației** , un stindard.

Proiectul cuprinde **46 de Decrete -legi** date de guvern ,
conținând măsuri cu caracter financiar, economic și administrativ.
Parlamentul poate **să-l adopte** sau **să-l respingă** , dar nu poate face **nici o modificare** .
Acest sistem de a legifera , **practicat atât de PNL cât și de PNȚ** , a fost **respins de PNC**
încă de la **debutul acestei guvernări**, la desbaterile Mesajului din 1934.

Acest sistem de legiferare , **nesocotește dreptul de control al aleșilor națiunii ,**
atingând grav parlamentarismul . PNȚ, prin glasul lui **Ionel Pop**, a denunțat această
gravă nesocotirea a parlamentarismului , pentru că acum sunt în opoziție.

El consideră discuțiile de prisos, din moment ce nu se poate modifica nimic.

Sistemul nu este , însă , o " inovație " .

Guvernul liberal nu face decât să **continue sistemul pus în aplicare din 1930,**
de guvernul național-tărănesc :

/ PNȚ a dat **Legea pentru concesionarea telefoanelor pe 35 de ani**

- de fapt " **înstrăinarea** " - care aduce mari prejudicii morale și materiale statului român ;

/ PNL a dat **Decretul -lege** cu modificări la **statutul personalului CFR** (22 iul.'36)

care este o flagrantă încălcare și nesocotire a legii din 1933.

[LD : de fapt, prevedea reîncadrarea în serviciu a celor concediați !]

////////////////////////////////////

g) I.lanculescu (PNC) (p. 363) / 19 dec. '36

▣ **PNL și PNȚ - aceleași abuzuri**

[LD : poate că cea mai mare lovitură dată parlamentarismului , cu scandalul acestui proiect ,
a fost faptul că a dat **apă la moară** celor care atăcau **instituția și principiile** pe care se baza ,
împingerea în **derizoriu și ridicol laboratorul legislativ al țării ...]**

Deși este **pentru a treia oară în Parlament**, nu prea s-a urcat la tribună ,
pentru că nu a vrut să ocupe, în mod inutil, tibună și timpul
cu discursuri de ore întregi ,**repetând la infinit aceleași și aceleași teorii,**
pentru a avea succes în afară , sau pentru a face demagogie,
sau numai din spirit de opoziție. Așteptase să ia cuvântul Virgil Madgearu ,
ca principal lider de opoziție, dar a aflat că părăsise Adunarea.
"În această situație , eu, deși membru al unui partid de opoziție,
rog Adunarea să voteze închiderea discuțiunii " ,
conform **Petițiunii** * iscălite de un număr de deputați , printre care se număra și el.
În acele zile, **conoscuse un tâmplar -inventator** care **a asistat din balcon la dezbateri.**
Tâmplarul i-a zis : **< d-le deputat , mult se mai vorbește la dvs aici ; dar eu am impresia**
că trei zile de vorbire , cât am auzit eu de când vin aici,
fac mai puțin decât fac eu într-o zi . >
////////////////////////////////////
18 dec.'36

4.a) Iuliu Pascu , Înnoirea națională și lovitura de stat , 31 dec.'36

(Rev.**Parlamentul Românesc** , an VII, nr 220-222, 31 dec.'36 , p. 25- 31)

Doc.integral - fișier Doctrine VII .

[LD : nu știu nimic despre acest **apologet al " loviturii de stat "** ,
decât faptul că-l citează pozitiv, la un moment dat , pe **Octavian Goga** ,
că , în anume momente ale argumentării, este fără echivocuri, **naționalist și antisemit,**
și că , în mare , planul teoretic expus de el , **va fi aplicat de Carol II în februarie '38 .**
Ideile lui le dau pentru a ilustra ... un anume **curent de idei** ...
Ei oferea "**modele**" : **regi, generali, oameni politici providențiali** ...
Ei căuta cu lumânarea, în experiența altor state , dovezi și legitimitate
pentru **regimuri de autoritate , dictatori** de republici sau regate ,
care au înfăptuit **o serie de măsuri "revoluționare"** ...
nesocotind, aservindu-și sau reformând **parlamentele...** schimbând **Constituțiile** ...
În 13 țări ... Roosevelt , Hitler, Mussolini, Atatürk, Pilsudski, regele Alexandru, Salazar,
Franco, Stalin , fiecare în țara lui ... ajungând și în **Japonia și India** ...
O apologie ,sub formă de inventariere , prin prisma precumpănitoare a
ideii benefice de lovitură de stat , cu excepția **revoluției bolșevice** -
care a fost făcută pentru "**instaurarea dominației israelite.** "
Numai nu spune direct **regelui Carol** sau unui **general , sau unui bărbat politic** ,
amator de lovitură de stat : **dar noi , ce așteptăm ?**
Să nu exagerez , însă ! Păstrând proporțiile,oare ...de când încolțise acest gând
în mintea unui **Carol II, Codreanu, Manoiescu , Goga, Antonescu** , fiecare în felul lui ?]

[-----]

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▣ Marile transformări ale lumii

[-----]

[**Germania**] "**Dar schimbarea uriașă** , această măreață **restitutio in integrum** a națiunii
germane , pe care **Adolf Hitler** a înfăptuit-o **prin mijloace răsturnătoare de legi și constituții** ,
după ce știuse a-și cuceri puterea , luptând chiar după **calapodul regimului juridic**
pe care avea să-l dărâme : **Înfrângerea iudaismului ; însuflețirea germanismului;**
topirea celor **18 republici** ale Constituției din 11 nov.1918 într-un **singur stat politic unitar ;**
reorganizarea statului ; înarmarea și eliberarea de toate apăsările unui **tratat** pe care-l
socotea prea aspru pentru țara sa .
Toate aceste întoarceri și înnoiri istorice s-au făcut
prin alte mijloace decât acelea ale **puterii legiuitoare** ,
care este și rămâne un **prețios instrument de facere a legilor în timpuri liniștite .**
[**Italia**] **Mussolini**, în **Le fascisme** (ed. Denoe"l & Steele , 1935) citim :

" ...pentru fascism , statul este puterea abasolută înaintea căreia indivizii și grupările nu sunt decât relativități.Indivizii și grupările sunt de neconceput altfel decât în Stat "
" Ce uimitoare sunt înfăptuirile celor 14 ani de la marșul fascist asupra Romei ,
menite să sădească în sufletul milioanele de italieni ,
acest nou fel de a înțelege rostul statului și al locuitorilor lui ;
și cât de mare este partea mijloacelor eroice de care s-a folosit Mussolini ! "

[-----]

[**Portugalia**] "Cât nu s-a vorbit de bine , acum în urmă , despre **Porugalia** , țara revoluțiilor periodice , pe care **profesorul economist Salazar** **a liniștit-o și împuternicit-o** într-atât , încât s-a **dovedit de nezdruccinat** chiar și la atât de **ispitoarea ațâțare iudeo**comunismului** ce pârjolește Spania vecină .**
Și este de știut că **Salazar nu s-a sfiit să clădească totul pe o cinstită viață de familie** , înscrisă chiar **în litera noii Constituții** , a familiei care a făcut **faima celei mai strașnice și temute puteri** ce a fost vreodată , **puterea Romei imperiale "**

[**Spania**] " Dr încercarea nefericită a **generalului Primo de Rivera** , începutul în afară de legalitate a **tragicilor frământări , adevărat război civil din Spania , măcelărită de stăpânirea comunistă** , împotriva căreia **se ridică tot idealismul și demnitatea națională a supelei nații** a lui Cristofor Columb și a Isabelei a II-a , a lui Cervantes , Carol Quintul și a lui Velaquez , **mişcare avântată , condusă de generalul Franco** , în admirația întregii lumi îndurerate de sfâșietoarele suferințe ale eroicei națiuni "

[-----]

[**Austria**] "Și apoi **frământările zguduitoare ale Austriei** lui Seipel și Dolfus , **noua Constituție catolică** , cu desăvârșire **altfel decât aceea pe care a înlocuit-o** , și **puterea supremă a actualului cancelar** , odată cu îngenuncherea prințului Stahrenberg , sunt tot atâtea **răsturnări profunde, înfăptuite altfel decât pe cale obișnuitelor discuții parlamentare . "**

[-----]

[**Japonia**] " **Zile de mărire** , dar și **zile de foc și de groază** , împletite deopotrivă cu **idealism și ură sălbatecă** , nu numai pentru că **iudeo-comunismul atâță , corupe și conspiră pentru a exploata și tiraniza** , și fiindcă **Japonia se teme de colosul moscovit** , dar mai ales , pentru că **străvechiul imperiu al Soarelui** , cu cele **trei mari națiuni ale sale** , tibetană , mongolă și chineză , și alte multe mai mărunte , **trosnește mereu în sbuciumul acelorași neastâmpărate nevoi de înnoire repede și radicale .**

[-----]

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

Lovitura de stat

" **Lovitura de stat** nu se poate ivi decât sau ca **un act al unui cap de stat slab și stăpânit de o clică hrăpăreață și imorală** , pentru **a retrage libertățile și drepturile de el recunoscute poporului** , sau ca **un act de curaj al capului statului** , pus în împrejurarea tragică de **a-și vedea poporul și țara amenințate de ruina morală , națională și materială** , datorită lipsei de pricepere și de patriotism a **conducătorilor partidelor politice așa -zise de guvernământ .**[-----]

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▀ Lovitura de stat din 2 mai 1864

La început a fost **Kogălniceanu** ... a spus într-o seară la radio , **Octavian Goga** .

[-----]

... apoi ne dăm seama de formidabila valorii naționale a istoricei **lovituri de stat din 2 mai 1864** , și înțelege pe deplin **de ce Octavian Goga a spus < la început a fost Kogălniceanu >** , cu adaosul că , **dacă lui Kogălniceanu îi revine partea de creațiune a legilor** , și de aplicare a lor , **actul de curaj** de a brava toată Europa și Patriarhia de la Constantinopol și de a înfrânge dușmănia boierilor din țară , ca și **ideea însăși a loviturii de stat** ,

apartin eroicului Domnitor.

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▫ **Înlăturarea Tratatului de la Paris privind încetățenirea evreilor**

" ȘI dacă în acele atât de vitrege împrejurări , un act de curaj a fost îndeajuns pentru a schimba tot sistemul politic , internațional și administrativ al principatelor , abia de patru ani unite și aflate sub suzeranitatea Turciei și " protectoratul" Rusiei, având Domnul , de partea sa, numai pe Franța și zăzaniile dintre puteri de care a știut să se folosească cu măiestrie- **apoi , cu puterea noastră politică de azi ,** cu acelaș, ba chiar mult mai sporit interes al Franței pentru noi , **de ce nu ne-am descotorosi de această a doua Convenție de la Paris ,** care ne-a impus **încetățenirea evreilor peste capul nostru ?** **Și de ce nu am face exproprierea capitaliștilor evrei, bancheri, industriași și proprietari ? ;** de ce nu ne-am împroprietări Statul și noi Români orășeni , cu **casele străinilor care stăpânesc orașele noastre ?** Și , firește, o expropriere , exclusiv numai pe principiul *restitutio in integrum*, adică cei care la venirea în țară , ei sau părinții lor, erau goi pușcă, **să plece cum au venit .** De " munca " lor n-avem nevoie. **" O lovitură de stat ne-ar repune în zece zile, în toate drepturile noastre naționale și politice și în întreaga și deplina stăpânire a avuțiilor țării prea mult prădate "**
Iuliu Pascu [autograf] / 31 dec.'36

4.b) Al. Alimănișteanu (PNL -1), Comunicare :utilizarea personalului românesc, 5 febr.'37

O.Goga (PNC) -intervenție **D.luca** (Interne) - replică

(DAD, MO 24, șed. de vineri, 5 febr.'37, p. 848 - 849)

[LD : legea a fost **votată la 3 iulie 1934** .După ani și jumătate , aplicarea ei este nu numai defectuoasă , dar este chiar ... paralizată : 2.500 întreprinderi din 270.000 fuseseră controlate ! Esențialul : această problemă era sau nu reală ? În epocă, reprezenta ea o necesitate economică, socială sau era doar simplă demagogie naționalist -politică ?

Dar un istoric, cum trebuie să taxeze aceste preocupări : **protecționism național, ? naționalism? șovinism ? xenofobie ?**

Atenție la nuanțe : cu ce se deosebește opinia liberalului **Alimănișteanu** , de cea a naționalistului **Goga** ?] Doc.integral la **fișier Naționalism IV**

Al. Alimănișteanu / 5 febr.'37

▫ **Comisia de cercetare a întreprinderilor**

▫ **Neaplicarea legii**

" Die președinte, d-lor deputați, la **Ministerul Industriei lucrează de doi ani**

Comisia pentru încadrarea personalului românesc în întreprinderi .

Până la finele anului 1936, **s-au cercetat cca 2.500 întreprinderi** , sau **9,40 %** din total.

Societățile mari mai toate au fost cercetate , din care **156 au fost amendate** cu 24.112.000 lei,

, **2333 au fost avertizate** și **numai 29 s-au găsit că îndeplinesc condițiile legii.**

Societățile amendate , reprezintă lei 15.101.000.000 , în care lucrează **32.349 lucrători** .

Știu că lucrează mult **Comisia , totuși,** în felul cum este alcătuită ,

nu poate face control efectiv celor 270.000 întreprinderi.

S-au controlat mai toate societățile mari , totuși, **din lipsa organelor de aplicare și control,**

cele mai multe eludează legea. Pentru a controla și ține din scurt cele 270.000 de întreprinderi

, **trebuie o organizare specială.** [-----]

"Dacă din primul an s-ar fi putut controla cele 270.000 întreprinderi, sunt sigur că **ar fi găsit plasament pentru a câștiga o pâine cinstită ,**

cel puțin 600 -700.000 români de sânge (întreruperi la PNT)

- **Octavian Goga** (PNC) : Continuă d-le Alimănișteanu , căci **ne interesează chestiunea** .

-**Alimănișteanu** : Chestiunea **nu poate să intereseze pe oamenii lui Aușnitt** , d-le Goga !

- **Goga** : Vă ascultăm, dle Alimănișteanu, cu un interes deosebit. Interesul este atât de mare , încât ne aducem aminte că , pentru a doua su a treia oară , ridicați această chestiune

și suntem surprinși că dvs, un membru vechi al gardei liberale, nu sunteți onorat cu nici un răspuns din partea **băncii ministeriale,**

deși reveniți pentru a treia oară asupra aceleiași chestiuni .

- **D.luca** (ministr. Interne) : Dați-mi voie, eu regret că dvs, prin întreruperea pe care ați făcut-o, **ați ținut să ne aduceți o acuzațiune gratuită** .[-----]

-**Goga** : Vă rog să-mi permiteți să adaug câteva cuvinte la această chestiune...

-**Alimănișteanu** : Poftiți .....

-**Goga** : Eu am ascultat cu un deosebit interes comunicarea dvs, pentru că **ea se acordă cu ideile** pe care am avut onoarea **să le expun de la această tribună , de acum doi ani**, în această materie. **Eu prețuesc munca românească** și am avut chiar **rolul de precursor în această chestiune** , pe care o calific ca o chestiune ingrată , pentru că , dați-mi voie să o spun , prin măsurile luate până acum , **aproximativ peste 150 de ani se va termina examenul acestor întreprinderi . "**

"Eu nu cred în eficacitate acestei formule. Poate că ar fi mai bine ca dl ministru de Interne să facă un apel la noi toți , **să ne întrecem unii pe alții în a denunța întreprinderile** care nu țin seama de **legea protecției muncii românești** .

Cred că **ați putea, d-le ministru , chiar la întregul public românesc , cerându-i să denunțe întreprinderile acestea "** (**aplauze la PNC**)

-**Alimănișteanu** : [-----] **" Este îngrijorător ce se petrece la noi de la război încoace :Parlamentul votează legi , ce rămân neaplicate din diferite cauze destul de necunoscute "**

Alimănișteanu / 5 febr.'37

5.) Comunicări și polemici : "cazul Jan Șeba" : *"Rusia și Mica Înțelegere "* , 3 , 6 febr.'37

(DAD, MO 23, șed.de miercuri , 3 febr.'37 ; MO.24, șed. de sâmbătă, 6 febr.'37)

Doc.integral- fișier **Diplomație VII**

[LD : bine înțeles mă interesează **opțiunile partidelor** în materie de **politică externă** ;

vreau să spulber **aserțiunile unor istorici** români care,

fie dintr-o necunoaștere a vieții politice interne, fie din oportunistele epocii ,

au impus în istoriografia românească de gen un soi de **sintagme sacrosancte** :

"unanimitatea" democratică în privința diplomației - ca fiind **patriotică** și eminentemente pozitivă

"minoritatea" naționalist- extremistă - ca fiind **antinațională** și eminentemente negativă .

Ce mai reprezenta Mica Înțelegere în 1937 ? Ce mai reprezenta politica lui Titulescu ?

c.) Leon Scridon (PNC) - asociere

[**Cartea lui Șeba**] [**Titulescu și raporturile cu Rusia sov.**]

g.) Oct.Goga (PNC)- replică

[**Cenzura versus presa națională / presa jidănească**] [**Ravagiile cenzurii**]

[**"monopolul " Titulescu = "izolarea " Titulescu**] [**Cartea lui Șeba**]

[**Relația româno - sovietică**]

c.) Leon Scridon (PNC) , p. 814 / 3 febr.'37 / asociere la comunicare

Este la fel de îngrijorat .

Cartea este o **pledoarie** , cu argumente istorice , politice și militare , în favoarea celei mai **strânse alianțe între Cehoslovacia și Rusia Sovietică** .

El nu va atrage în discuție **dreptul Cehoslovaciei** de a-și îndruma politica externă în sensul năzuințelor sale. **Guvernul de la Praga are toată voia** de a se angaja pe calea unei **apropieri cât de intime cu Rusia Sovietică**.

[Titulescu și raporturile cu Rusia sov.]

" [-----] , pentru **întâia oară ni se confirmă** , prin mărturia ministrului Cehoslovaciei în România , **tratativele duse între d-nii Titulescu și Litvinov**, pentru încheierea unui acord , **privind ajutorul mutual, după pilda și îndemnul guvernului de la Praga.**

Noi **am avut cunoștință** despre aceste negocieri, **am cerut lămuriri** asupra lor, dar ne-au fost **categoric desmințite de însuși fostul nostru ministru de externe.** [-----]

Putem noi ca să ne dorim - cum cere dl Jan Šeba în cartea sa , la pag. 482-483- **ca Rusia Sovietică să-și sporească teritoriul în paguba Poloniei [-----] până în Carpați, încercuind cu totul România la Nord , pentru a crea o graniță comună ceho-sovietică ? [-----]**

se va simți mai în siguranță România în ziua când, **complet izolată și în mod meșteșugit despărțită de Polonia-** aliata noastră firească față de pericolul comunist - **va fi redusă la situația unui simplu coridor de trecere pentru armatele roșii ?**

[-----] **Întreaga opinie publică românească** , judecând cu instinctul ei de conservare și aducându-și aminte de dureroasele experiențe ale trecutului , **a respins din capul locului cu hotărâre , o asemenea politică** , menită **să ne împingă în capcana unei silnice cooperări militare cu Rusia Sovietică** , fără ca aceasta să renunțe măcar la revendicările ei teritoriale asupra Basarabiei . [-----] actualul ministru de externe de la Praga,

jignirile la adresa României formează o bogată colecție de extrase , începând cu **irențioasele aprecieri asupra evenimentelor** care au precedat **restaurația de la 1930** (p.513) și sfârșind cu **atacurile îndreptate împotriva burgheziei românești** (p. 595) [-----]

Mai întâi : **poate să mai rămână diplomatul -polemist , Jan Šeba** , în funcția sa de ministru al Cehoslovaciei la București , după apariția **cărții sale ofensatoare pentru România ?**

Și al doilea : **directivele expuse** cu atât prisos de argumentare de dl Jan Šeba și consfințite de **prefața ministrului de externe de la Praga** ,

reprezintă în adevăr **situația actuală a politicii româno-ceho-bolșevice ? [-----]**

////////////////////////////////////

g.) Oct.Goga (PNC) (p. 881 - 884) - replică / 6 febr.'37

la cuvântul pentru "a legitima " **prezența sa la tribună** , pentru a confirma faptul că **Leon Scridon este membru al PNC** și pentru a protesta față de faptul

că presa este gătuیتă în problemele de politică externă.

[**Cenzura versus presa națională / presa jidănească**]

" Eu nu știu ce evenimente grave sunt în perspectivă , dar știu un lucru : **poporul nostru românesc nu poate sta în fața lor într-o absolută nepregătire** și protestez cu toată tăria față de ideea de **a se gătui orice tendință de examen în presă a marilor probleme de ordin internațional**

(**aplauze la PNC ; Leon Scridon aplaudă puternic ; majoritatea râde**)

Văd așa, un mic fel de ilaritate , o rumoare a dvs. Nu știu la ce să o atribui

Voci : La aplauze .La castagnetele d-lui Scridon (ilaritate)

Goga :Poate dvs refuzați subiectul

Voci : Nu , ne interesează

-Goga : " **DI Leon Scridon a pus această chestie din partea partidului meu.**

Ziarul partidului s-a crezut dator să explice , în termenii cei mai cuviincioși și mai normali , această atitudine , **să o legitimizeze prin prisma vederilor partidului .**

Am aici articolul , din care voi citi și care **a fost suprimat cu totul de cenzură .**

Ziare însă , care **nu reprezintă nici un fel de răspundere** , pe care eu le-am calificat totdeauna , din punct de vedere național , **primejdioase** , ziare care **nu sunt naționale** , care nu au **nici un fel de răspundere morală** , care nu au **nici o justificare intelectuală** ,

sunt libere să discute problema , să ia atitudini , să se transforme , în cazul de față , în apărătoare . Când **acești israeliți vin să-și formuleze părerea** ,

lansând în același timp și un fel de bănuială la adresa deputaților care au venit la tribună să pună această chestie , în ziarul PNC acest pasaj a fost pur și simplu suprimat .

În aceste ziare , care **au toate motivele ca să ne compromită pe noi,**

se vorbește că ceea ce a prezentat dl deputat Scridon este o infamie - băgați de seamă termenul - că este un pretext pentru atacuri nepermise și într-un alt loc, într-o gazetă, se spune că se pretează deputații români la rolul de instrumente ale unor țări străine, care vor să se amestece în afacerile noastre interne și aceste instrumente pot purta eticheta de patrioți români. [-----]

[Ravagiile cenzurii]

[citează din articol pasaje suprimate de cenzură, în majoritate citate din opiniile lui Goga privind politica externă ;]

" Iată, d-le ministru de externe, textul acestui articol. Am spus de la început că în el este moderație și liniște de judecată. Atunci, întreb: cum se poate întâmpla, în numele căreia înțelepciuni politice poate să vină cineva să cenzureze un asemenea articol care înfățișează atitudinea politică internă a unui partid, care are pe aceste bănci peste 20 de deputați. ?

Poate fi acest articol pur și simplu suprimat? Guvernul face asemenea acte? Să știm atunci. -Madgearu: Desigur că guvernul! Am în buzunar mai multe articole cenzurate, în aceeași chestiune, la alte ziare.

-Goga: Dar eu vin aici să pledez dreptul meu natural, ca reprezentant al unui partid, de a înfățișa în politica externă atitudinile pe care înțeleg să le iau, grație unei judecăți chibzuite și unor impulsuri de maturitate și de simțăminte românești. " [-----] ["monopolul" Titulescu = "izolarea" Titulescu]

" A fost foarte rău că de 10 ani de zile, dl Titulescu a luat asupra lui însărcinarea să gândească pentru țară, într-o chestiune care privea interesele noastre, ale tuturor; a fost foarte rău, din punctul de vedere al educației politice a poporului român, ca să nu i se îngăduie să se rostească asupra marilor probleme internaționale, strict legate de existența noastră. Vă dați seama dvs de marea răspundere pe care o acumulați? Eu mă gândesc la zburcaciul sufletesc al amicului meu Titulescu și mă gândesc ce mare frământare trebuie să fie în acest suflet sensibil, când își dă seama că, după 10 ani de strădanie, rămâne pur și simplu izolat? Care este explicația izolării lui?

Este faptul că n-a solidarizat nici opinia publică, nici sentimentul general al țării în atitudinile, pe care le-a luat dânsul; că a făcut acte pur și simplu personale și, aunci când norocul politic s-a schimbat,

d-sa se găsește singur într-o penibilă izolare morală și politică.

[Cartea lui Șeba]

Nu are nimic, personal, cu Șeba; Nu-i cunoaște biografia; faptul că a călătorit prin țară și știe românește era pozitiv, dar colateral; prin caretea lui a făcut un deserviciu și României și țării sale; pentru această carte a fost criticat și în țara sa ("Venkov" oficiosul P. Agrar -președ. Milan Horza; "Narodny Listy") și semnalat la Roma ("Tribuna"). Această carte pledează pentru "teza sovietică". Pe coperta ei, este harta Miciei Înțelegeri și pe deasupra un aeroplan sovietic. Totul se ține în "intimitatea slavă" dintre Cehia și Soviete, făcându-se elogiul armatei roșii a lui Voroșilov.

[Relația româno-sovietică]

Cel mai grav lucru este că Șeba declară că România, prin Titulescu, a dus discuții în direcția unui pact de asistență mutuală cu Eusia Sovietică.

-Al. Popescu -Necșești (PNL-1): Acesta a fost obiectul comunicării lui Gh. Brătianu din 5 mai și a răspuns precis Titulescu la 13 dec. 1935. Art. 25 din Constituție interzice trecerea trupelor străine pe teritoriul României, fără votul Aunărilor Legiuitoare. Este imposibil ca un ministru de externe să ignore acest lucru elementar!

-Gh. Brătianu (PNL-2): Da, dar art. 16 din Pactul Societății Națiunilor, poate fi interpretat și unilateral, deci fără voia noastră, și să ne oblige la ceea ce Constituția ne oprește!

-Goga: Este adevărat că Titulescu a negat acele tratative, dar iată vine dl Șeba....

" Iar suntem în plin echivoc; este un joc al aparențelor care este contrar intereselor României [-----] Dvs trebuie să lămuriti acest lucru.

Nu aveți nevoie să citiți cele 600 de pagini ca să dați un răspuns clar în fața lumii.

Să se știe: România va merge, într-o viitoare conflagrație militară alături de Soviete?

Sau , mai bine zis, **se mai pune problema unui pact de asistență mutuală cu Sovietele ?**

Da sau Ba ? [-----ponegrirea generalilor români ----ponegrirea Poloniei -----
ignorarea relațiilor iugoslavo -ungare -----]

Ne găsim pe un teren în care **mergm înainte legați la ochi** , neștiind unde vom ajunge.

Imprecizie și mutism [-----] **puneți la o parte această tăcere ,**
și vorbiți, vorbiți liniștitor , d-le ministru " (aplauze la PNC)

////////////////////////////////////

k.) Al.Popescu -Necșești (PNL-1) (p. 889 -) / 6 febr.'37

[-----]

[**Regimul presei : cenzura , confiscarea]**

[**LD : 24 oct.2003.** Astă noapte am avut un **lung chat cu Ion** despre **libertatea cuvântului...**
despre **libertățile democratice** .... El mi-a avansat câteva **idei interesante** și și-a exprimat
îndoielele lui privind **posibilitatea istoricului** de a surprinde **adevăruri generalizatoare** .

Aparent , păream în dezacord. **În realitate**, abordam subiectul din unghiuri diferite .

El mi- a cerut să -i prezint contextul...acest context la care eu meditez de 2 zile.

O fac acum , prin acest episod...

Un banal și tachinant dialog, din ian.'37 , dar câte sugestii poate oferi privind
schimbările contextuale ... schimbările individuale ....

Goga , ex-ministru de interne averesacn / **Goga** , șeful PNC / **Goga** , viitor primministru ;

Călinescu , lider de marcă al PNȚ / **Călinescu** - viitorul ministru de Interne în guv. Goga

, cu care PNȚ fusese în cea mai aprigă confruntare/

Călinescu - viitor prim-ministru în guvernele carliste ;

Gh.Brătianu - dezidentul "**carlist** " din 1930 -/ **Gh.Brătianu** - opozantul furios contra PNL /

Gh.Brătianu - **anticarlistul**, reîntors alături de PNL , în 1938

Complicate sunt traiectoriile și destinele oamenilor politici !]

- **Popescu -Necșești** :**Se asociază protestelor** lui Goga (**mai ales !**) ,

Șeicaru și Madgearu privind **cenzura** .

-**Goga** : Adică **eu am patronat** vreodată cenzura ?(**mare ilaritate**)

-**Popescu - Necșești** : Dle Goga, ilaritatea acestei Camere,

mă dispensează să răspund la întreruperea dvs .

-**Goga** : Când am patronat eu cenzura ?

-**Popescu -Necșești** : Când erați ministru de Interne

-**Goga** : **N-am cenzurat nici o dată** (**exclamări ironice , la PNL**)

N-am patronat cenzura nici o dată. Când am fost ministru de Interne ,

gazetele care scriau lucruri pe care le socoteam că nu sunt potrivite cu interesele generale,

le confiscam , cu toată răspunderea pentru mine.

-**Zaharof** : Dle Goga, am venit eu la dvs și mi-ați pus **bun de tipar** .

Am venit la d-ta să nu confişti gazeta .

-**I.Răducanu** : D-le deputat , trebuie să ne felicităm că un om care este împotriva dictaturii
în politica externă, implicit **va trebui să fie împotriva dictaturii și în politica internă** .

Și sper că o să-l vedem în această ipostază pe dl Goga "(**ilaritate**)

-**Zaharof** : A fost la Goga după ce a venit în redac'ie un căpitan de la cenzură.

Pe baza bunului de tipar dat de Goga , a tipărit ziarul : **I-a fost confiscat în întregime.**

A fost atunci la **prim-ministru Averescu** , care i-a spus : **< Foarte rău a făcut dl Goga >**

-**Armd.Călinescu** : **DI Goga , pe atunci, era în alt partid ,**

reprezenta un alt punct de vedere . **Îți vin în ajutor, dle Goga (ilaritate)**

[-----]

l.) Leon Scridon (PNC) - replică/ 6 febr.'37

[-----]

"**Răspunsul** pe care dvs mi lați dat astăzi , **nu mă satisface** , d-le ministru , fiindcă,

abstragând de situația personală a d-lui Șeba , **chestiunea** pe care am adus-o în discuția

Parlamentului , **comportă o elucidare mult mai amplă asupra politici externe a guvernului**

în Răsăritul Europei " De aceea, va transforma comunicarea în interpelare .

m.) Vict. Antonescu (ministr. Externe) - replica 3

[-----]

" **Eu răspund de politica externă a țării , așa cum o angajează guvernul.**

Și , în această privință , vi s-au dat răspunsuri categorice de dl Titulescu ,

politica țării de care vorbiți , este politica dusă de dl Titulescu .

DI Titulescu a dat răspuns categoric. N-am nimic de adăugat . "

Dacă , însă , se vrea interpelare pe acest subiect... , el va fi de acord,

dar abia peste 20 de zile deoarece pleacă la Ankara . ...

-NNSăveanu : interpelarea va fi pusă pe ordinea de zi

la reîntoarcerea ministrului Antonescu

"cazul Jan Şeba " / 3, 6 febr.'37

6.) Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin ,Cameră , 17, 18, 19 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, ședința de miercuri, 17 februarie 1937, p. 1036 - 1069)

Declarații Răspunsuri Polemici

[**LD al III-lea " scandal diplomatic :**

după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Şeba** (Cehoslovacia) ,

acum cel provocat de **participarea diplomaților** (german, italian și portughez) ,

la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin.**

Se discută foarte puțin , sau doar aluziv, despre **Garda de Fier,**

despre **sacrificiul celor doi** , despre **războiul civil spaniol.**

Este doar o **limpezire de ape : naționaliști - democrați ;**

este doar un **pretext** de răfuială politică : **opozitie - liberali ;**

este un **mijloc** de captare : **a curentului naționalist ;**

este un **prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații - pro-Axă - pro-echilibristică ;**

Subtitlurile, semnele și colorările , îmi aparțin .] Doc.integral : **fișier Naționalism IV**

a.) Octavian Goga (PNC)/ 17 febr./ (p. 1063 -1064)

"Die președinte, d-lor deputați, vă rog să-mi îngăduiți să fac **o declarație** ,

în legătură cu **cele desbătute ieri** , în ședința Camerei, **la care nu am asistat** .

[**Blamarea atitudinii PNT]**

În ședința de ieri a Camerei, printr-**o interpretare volnică și interesată** ,

s-a pus în discuțiune **înmormântarea tinerilor Moța și Marin** , săvârșită în ziua de **13 februarie.**

" **Partidul Național -Tărănesc** , prin rostul d-lui **Armand Călinescu** ,

deformând aspectul acestui act de pietate

și **coborându-l la nivelul măruntelor preocupări politicianiste** ,

eu mă cred dator să fac unele constatări **conform adevărului** ,

ca unul care **am luat parte la mișcătoarea ceremonie religioasă** ,

menită să răsplătească , o dată cu simțământul **de doliu** , și o înaltă **reculegere morală.**

" D-lor deputați, **moartea eroică a celor doi tineri intelectuali** ,

căzuți pe frontul războiului din Spania, trebuie privită prin prisma **semnificării ei reale** ,

care este **dincolo de raza obișnuită a luptelor noastre politice** .

Resorturile sufletești care au determinat-o ,

nu au nici o înrudire cu orizontul îngust al micilor întreceri pentru acaparea puterii

și spiritualitatea care le-a pus în mișcare ,

nu se poate acorda cu imboldurile de cras materialism

ale arenei politice din trecutul apropiat "

[**Resurecția " românismului "**

" **Este o largă transformare** , care se petrece aici, sub ochii noștri,

este o **rectificare de conștiință** , care trebuie contată , d-lor deputați,

dacă vrem să avem la baza judecății noastre ,

realitățile hotărâtoare ale sufletului românesc, astăzi.

lată adevărul care trebuie privit în față și trasă concluzia din el.

" **Spiritul public** se găsește astăzi într-o **frământare** , o frământare necunoscută încă.

Ideea națională , cu toate atributele ei firești , **sbuciumă acest popor** , cerând o satisfacție târzie , după aproape două decenii , care nu au slujit îndeajuns consolidarea de Stat .

" **În masele populare** , cu deosebire **în tineretul** îndrumat de o **specială sensibilitate** , este o stare protestatară , care crește în măsura rolului exploator al elementelor străine pe pământul nostru . **Românismul**, sbiciuit în instinctele lui de viață , a intrat într-o **fază de surescitare** , care împinge la suprafață **revendicări justificate** , întreține o **nevroză permanentă** și propagă o atmosferă de ultim sacrificiu , pentru **câștigarea unei biruinți** . "

[Sacrificiul lui Moța și Marin]

" **Din această configurație etică** , în care svâcnește o **credință dâră** ,

ca totdeauna în ajunul mișcărilor de prefacere , **s-au ridicat cei doi tineri plecați în Spania** să afirme, cu arma în mână, o **solidaritate împotriva bolșevismului distructiv** și **pentru apărarea Crucii lui Cristos.**,

" Ei au făcut **acte individuale de conștiință, jertfa lor** nu aparține unui clan și **legitimarea ei se găsește în starea sufletească a țării.**

De aceea, **moartea celor doi** a trezit o **spontană și adâncă rezonanță** în lumea românească , un **sentiment de admirație** a tuturor care își dau seama că sacrificiul de sânge pentru idee, a fost pretutindeni prologul marilor reforme."

[Sentimentul de pioșenie al opiniei publice]

" **Acest sentiment de elevație morală** , pe deasupra categoriilor politice, **le-a întovărășit scrierile** în drumul de **reintegrare în țărâna strămoșească** .

Veneau acasă doi morți ai unui ideal de resurrecție națională.

Primirea lor respectuoasă era , pe seama celor înțelegători, o **datorie elementară de cuviință** , în fața supremului devotament pentru țară .

" **Cu această interpretare a alergat lumea** să aducă morților salutarea cea de pe urmă . **S-au grăbit să-i cinstească** , alături de **mulțimea anonimă, personalități reprezentative de diversă înfățișare.**

" Ce mână , oare , în gara din Cluj , pe **Alexandru Vaida -Voevod**

și atâția **membri ai Academiei Române sau profesori universitari,**

dacă nu impulsul normal de a omagia , ca totdeauna , jertfele vitejei românești ?

" Ce îndemna pe **Patriarhul țării [Miron Cristea]** să le ofere scutul bisericii

și o dreaptă pomenire , iar pe **mitropolitul Ardealului [Nicolae Bălan]** să le îndeplinească **o cunună de martiri** la solemnitatea îngropăciunii ?

De sigur, că **nu chemarea unui act politic** , ci preferințe de ordin moral.

[Conduita guvernului]

" Mărturisesc , d-lor deputați , că **această interpretare** , de care **și eu m-am călăuzit** ,

ca atâția alții, **am atribuit-o și guvernului**, din momentul ce am văzut

că îngăduie manifestarea liberă a pietății creștinești , în atâtea centre din țară,

pe unde **cei doi morți au fost lăsați să treacă** , **fără nici o opreliște și fără nici un obstacol.**

Cum se putea admite paradoxul că, fiind vorba de agitația unui partid,

guvernul să fi avut slăbiciunea de a o îngădui ,

cu gândul de a o condamna în mod postum , peste câteva zile,

dându-și astfel certificatul penibil al lipsei de prevedere și de autoritate ?

[Diplomații străini ? : sentiment moral]

" Ei bine, **în această învedereare** de respect public pentru cei doi morți , **s-au încadrat** ,

conform uzanțelor consacrate , și **câțiva miniștri** reprezentanți diplomatici ai mai multor State , **nefăcând un act de demonstrație politică,**

ci **afirmând** , cu prezența lor, un sentiment de ordin moral

[Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise

Tătărescu : - retorică ușoară]

" Când totul a trecut fără nici o frământare și cei doi călători ai morții ,
înfășurați în îndurerarea unanimă , s-au coborât sub glie ,

**un domn reprezentant al gândirii din care se hrănește aici o intrigărie învederată ,
politicianizează actul de pietate obștească și , prezentând la tribuna parlamentară ,
gestul miniștrilor străini ca o imixtiune frivolă în treburile interne ,
invocă cu grandilocvență ultragiată < mândria Statului nostru .>**

" Nu vreau să insist asupra acestei **manifestări de jalnică disonanță morală** ,
și nu vreau să o analizez , fiindcă nu am crezut nici o dată în evoluția spre bine
a politicaștrilor responsabili , cu deprinderile lor , **pentru actuala fierbere din țară .**
Inadaptabili și incorijibili , acești **martori ai unei mentalități anacronice** ,
vor fi înlăturați mai curând sau mai târziu **de valul cotropitor al renașterii românești .**

" **Mă miră** însă faptul că **dl președinte al Consiliului n-a trecut** , cu un zâmbet înțelegător ,
la ordinea zilei , **asupra acestei mici intrigi de culise și a lăsat impresia că a luat-o în serios**
pentru câteva clipe , acordându-i chiar **unele accente de retorică ușoară** ,
în legătură cu **comandamentele demnității naționale ."**

[PNC : preocupare patriotică]

"**Conștient de urmările grave** ce pot avea **atitudinile pripite**

în chestiunile **ce angajează prestigiul de Stat** , dintr-o parte sau alta ,
în această **perioadă de tensiune** în raporturile internaționale ,
pătruns de îngrijorare pentru ziua de mâine ,

condensez în două întrebări preocuparea patriotică a Partidului Național Creștin :

1. Crede cineva , vreun **om serios** , **cu simț de răspundere** pentru îndrumarea politică a țării ,
crede , în temeiul celor petrecute , **că România , în starea ei actuală** ,

trebuie împinsă spre un conflict diplomatic cu consecințe incalculabile ?

2. Crede cineva , în mod meșteșugit , **putem crea un joc al aparențelor** ,

pe urma căruia **România să dea impresia că s-a clasat alături de Rusia Sovietică** ,
cu **toate sugestiile și toate consecințele**

unei asemenea nechibzuințe pentru țară și străinătate ?

" **Aștept răspunsul d-lui președinte al Consiliului** , pentru a vedea dacă este cazul
să dezvolt pe larg complexul de motive de pe urma cărora am formulat aceste două întrebări "
(**aplauze la PNC**)

////////////////////////////////////

Gr.lunian /

[**Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .**]

Azi s-au ridicat **două glasuri protestatoare** împotriva declarațiilor d-lui prim-ministru ..

Cel dintâi , în acea minunată formă care este apanajul bunului meu prieten **Goga** ,

și în care , desigur , că **vibrează cu sinceritate sentimentele d-sale** ,

care au fost totdeauna **călăuza actelor sale**.

Dar , d-lor , **sentimentele sunt una și atitudinile politice sunt alta .**

-**Goga** : Eu mă prevalez și după puțină logică în viață .

-**lunian** : Eu nu vreau să discut cu dvs și să vă contest acest lucru .

Eu vreau să discut **punctul de vedere ce l-ați exprimat** : din moment ce

v-ați ridicat la această tribună și **ați expus un punct de vedere** ,

el este susceptibil de discuție.

-**Goga** : Eu un eram sub un impuls sentimental .**Eu pun foarte mult la contribuție**

judecata mea , **pe care sunteți liberi să o dărâmați** .[-----]

-**lunian** :Atunci chestiunea este : **poate România să primească o asemenea invitație** ,

la **o permanență supunere a tuturor injoncțiunilor și a tuturor amestecurilor în treburile**
noastre interioare ?

- **Goga** : Nu .

-Iunian : Și chiar protestând , am putea risca unele consecințe grave ?

Eu nu cred că se poate întâmpla ceva mai grav pentru neamul nostru ,
decât pierderea simțământului de demnitate și a încrederii în forțele noastre proprii
(**aplauze puternice**) **S-a spus** că intervenția de la această tribună a **Partidului Național**
Țărănesc ar însemna o tendință de politicianizare a actului pios săvârșit sâmbăta trecută .
Să mă iertați, am impresia că tendința de politicianizare este în altă parte .

(**Vii aplauze la PNȚ**)

-Goga : La mine ?

-Iunian : Nu la dvs.Să nu-mi cereți preciziiuni .

-Goga : De ce nu, dacă mă pui în discuție ?

-Iunian : iată de ce : Era vorba de un act pios, o manifestare a simțământului de pietate
pentru doi tineri cu credință, capabili să-și sacrifice viața lor pentru un ideal ,
înțeles bine sau greșit ?

Nu , **d-le Goga** . **Dacă** condițiile înmormântării ar fi îngăduit

exprimarea unor sentimente personale , poate ați fi văzut pe mulți dintre noi acolo.

Eu personal, nu mă sfiesc s-o declar : regret profund , cu deosebire moartea lui Ion Moța ,
pe care l-am cunoscut mai bine și l-am prețuit pentru marile sale însușiri
de hotărâre , de sinceritate , de ideal și de bravură.

Dar nu aceasta este chestiunea !

Nu este vinovat nimeni , care ar fi vrut să arate aceste sentimente ,
că nu le-a putut manifesta .

Întreaga solemnitate a avut un caracter politic, i s-a dat un caracter politic,

pentru că asa au crezut aceia care aveau conducerea partidului

căruia i se dedicaseră Ion Moța și Vasile Marin .

Și din moment ce această ceremonie a avut un caracter politic,
atunci chestiunea se schimbă .

[**LD . Goga vorbind despre moarte , cu un an înainte de moarte !**

Nu știu când și cum a murit Grigore Iunian .]

-Goga :Dar când se va întâmpla ca noi doi să murim, să facem plăcerea acesata
adversarilor noștri, nu este normal ca partidul nostru să fie și el la înmormântare ?

Ceea ce nu v-ar împiedica pe dvs să veniți la îngropăciunea mea . (ilaritate)

-Iunian :Eu sper ca **Dumnezeu o să mă ferească de această durere (mare ilaritate)**

-Goga : Vă rog, eu vreau să vorbesc normal și cinstit . Eu cred că vei veni
și că îmi vei acorda această ultimă recunoaștere .

-Iunian : Am mărturisit prietenie pentru d-ta în toate prilejurile , subliniind, în același timp ,
deosebirile fundamentale , în ceea ce privește concepțiile politice .

Dar , vă rog, să nu vă angajați, se poate întâmpla să mor mai târziu

și în împrejurări în care această participare ar putea fi rău subliniată .

De aceea nu vreau să vă angajez pentru viitor.

-Goga : Nu rezistă acest răspuns

[-----]

-Iunian : " Dar , dlor, nu era vorba numai de o acțiune protestatară , ci de altceva .

< Totul pentru Țară > reprezintă o mișcare , cum am arătat și cum ați afirmat și dvs,
care tinde la schimbarea a însăși alcătuirii noastre politice ,
vrea să dea o altă temelie alcătuirii noastre politice .

-Goga : Îmi dați voie ? Nu am afirmat acest lucru ; nu am vorbit de mișcarea

< Totul pentru Țară >. Am vorbit de fenomenul sufletesc cu consecințe politice ,
De o stare de surescitare sufletească , determinată de motive de ordin divers.

Uitați-vă în jurul dvs , dacă puteți să descifrați ce este sufletul poporului nostru .

Eu cobor în acest suflet și constat că, din punct de vedere național ,

se găsește într-o stare de surescitare și protestare ;

eu însumi care sunt român simt în sufletul meu , partidul politic , din care fac parte ,

canalizează și el mișcarea de protestare națională " (**aplauze la PNC**)

- **Iunian** : Nu vreau să intru acum din nou în dezbateră problemei ,

cum să aperi mai bine interesele naționale ,

în cadrul în care încearcă să le apere mișcarea despre care am vorbit

[-----]

Incident diplomatic - înmormântarea lui Moța și Marin / 16 -19 febr.'37

7.) G.A.Cuza* (PNC) , Comunicare : Propaganda comunistă în școli , 18 febr.'37

(DAD, MO 29, șed.de joi, 18 febr.'37 , p. 1088 - 1090)

adresată ministrului Educației ,**dr.I.Costinescu**

[LD : cum Dumnezeu să faci istorie pe un asemenea document ?!]

Este clar că **GACuza are documente** de la **procesele anticomuniste** judecate sau în curs. Să admitem că , **statistic**, numărul **studenților de dreapta** sau al **studenților democrați** , era confirmat prin înscrierea în vreun partid ; dar **studenții independenți**... de ce trebuiau să fie musai **pepiniere pentru stânga ?!**

În orice caz , este printre puținele documente privind "**curentele**" politice în universități

Pe de altă parte, **profesorii "vinovați"**... sunt culeși de pe niște liste , fie ca martori în procese, fie din carnetul lui ...**Constantinescu -lași** .

Atenție LD ! : există , totuși, o **dovadă indirectă** : din aceste "**liste**" au apărut "**militanții comuniști**" cu merite în ilegalitate , sub regimul comunist !

Și dintre acești profesori ... unii din acești prof. au devenit " tari", au primit funcții , etc etc.

Interesant ar fi de știut care a fost succesiunea ? Au fost sau au devenit ?]

* Notă : -

Gh.A.Cuza (n. 1896) , prof.univ.la Iași, ministru al Muncii în guv.Goga (28 dec.'37 - 9 febr.'38) a fost **arestat și condamnat la 9 martie 1948.**

A murit la penitenciarul Aiud, la 14 sep. 1950 , la 54 de ani .

Odată cu el, a fost **arestat și fiul său**, care și-a executat **pedeapsa la Aiud.**

Smaranda Cuza [soția ?,mama ?] , **domiciliul obligatoriu în Bărăgan**, din iunie 1951 .

(CF. C.Ionițoiu , **Victimele terorii comuniste** , Dicționar,C , p. 291)

GACuza / 18 febr.'37

▣ Năvala comunismului în școli .

▣ Paravanul " antifascist" sau " pacific"

"D-le președinte, d-lor deputați, nu este o întâmpinare , ci **un strigăt de restriște, pe care îl îndreptăm către onoratul guvern și ministrul Instrucțiunii publice .**

Comunismul a năvălit în școli.

În **învățământul primar** , dar mai ales în **licee și universități**,

acolo unde **generația tânără** își pregătește devenirea ei de **viitoare clasă dirigentă**,

în acești **stupi ai gândului** , care adună din cele patru laturi **zumzetul creator**

pentru a-l roi apoi iarăși peste întreaga țară ,

în școlile în care **se topesc întunecimile agramatului** ,

și de unde **pornesc curentele și ideile ce plămădesc contimporanul** ,

în aceste școli, **comunismul și-a ales**, în ultimul timp, **cuibul de fecundare .**

" Sub pulpana formulelor anodine ce scapă rigorilor legii ,

ca : **<antifascism>** sau **< societatea pentru cultură și pace >** , **tinerimea academică**

a lunecat brusc spre ideile internaționaliste și spre comunism ."

GACuza / 18 febr.'37

▣ " Dreapta " versus " stânga "

▣ Jidanii și infiltrarea comunistă

" Nu este **organizație comunistă** deferită **Comisiilor de război** din Iași, Cernăuți sau Chișinău , unde **să nu figureze elevi jidani** de la liceele din Nordul țării , ca :

Cernăuți, Botoșani, Iași , Hotin, Soroca, Chișinău etc

La universități, situația se prezintă la fel de tragic."

Încă de anul trecut **el a semnalat** că , la **Universitatea din Iași** ,

care însumează **4.395 de studenți**,

numai **600** dintre aceștia sunt ai **dreptei** ;

față de **1.700 studenți democrați**

și **2.000 independenți** , **neînregimentați** deocamdată , dar care alcătuiesc

o **fertilă pepinieră** de îngroșare a celor de **stânga** .

GACuza / 18 febr.'37

▣ **Lista " roșie " ; Asociații - paravan ; Presă subversivă**

▣ **Procese anticomuniste .**

"**Iată o situațiune ce nu mai poate dăinui** .O elementară datorie față de țară și viitorul ei ne îndeamnă la această intervenție de la tribuna Parlamentului.

Trebuie trași la lumina răspunderii mai întâi **marii vinovați , profesorii rătăciți** , care , de pe catedră, **ațâță pojarul** ce va mistui ca mâine așezările strămoșești .

Cazul profesorului universitar Constantinescu - Iași nu este un fenomen răsleț.

Procesul de la Chișinău a deschis un mic luminiș asupra **lumii de întuneric și forfoteală a propagandei comuniste din școli** . În urma **comapctelor azeziuni**

venite de la **membrii corului didactic** de la toate categoriile și din toate unghiurile țării ,

se părea că **Ministerul Instrucțiunii Publice va lua măsurile impuse**

de necesități. **S-a cerut chiar** , dacă nu mă înșel, **un tablou al profesorilor**

care au avut **o notă simpatizantă în cursul instrucției și al dezbaterilor** .

Lucrurile însă au rămas aici , **fără a se lua nici o sancțiune disciplinară** împotriva acelor ce-și demascaseră ideologia libertară și antinațională .

Un caz tipic este acel al **profesorului [Iorgu] Iordan** de la Facultatea de litere a Universității din Iași . Acest domn a fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai lui Constantinescu -Iași .

[**Comitetul Antifascist**]

El a fost președintele " Comitetului Central Antifascist " firmă sub care se ascundea comunismul și unde **Constantinescu -Iași** funcționa ca **vice-președinte** .

Pentru cele afirmate înlăuntru acestui comitet, în ziua de 9 septembrie 1934 ,

prof.Constantinescu -Iași și **Tudor Bugnariu** , ispășesc astăzi

o bine meritată condamnăție .

Președintele comitetului, dl Iorgu Iordă, . Însă, **se plimbă liber** ; ba încă **este**

și membru al Senatului universitar din Iași, ca **reprezentant al Facultății de Litere !**

"Ar fi interesant de cercetat și **cerem o anchetă spre a se stabili**

din ce motive i s-a închis acestui domn dosarul de la Consiliul de Război din Iași,

fiind urmărit de **aceeași vină de agitație comunistă** ,

ca și a tovarășului său Constantinescu -Iași .

Această regretabilă mușamalizare , precum și **impunitatea de care a beneficiat**

în **procesul comuniștilor profesori de la Chișinău**, au făcut pe **profesorul Iordan**

să **agite mai departe flamura roșie a revoluției marxiste** .

[**Ziarul "Manifest "**]

" Alături de asistentul său, **Gh .Ivașcu** , a redactat în cursul anului trecut

ziarul comunist ieșean " Manifest " , **suspendat apoi de cenzură**

pentru propagandă subversivă.

[**"Pentru Cultură și pace "**]

" Tot în vara 1936, profesorul Iordan pune bazele asociației **"Pentru Cultură și pace "**

după **îndemnul și instrucțiile "Kominternului"** , care , printr-o circulară cunoscută,

ceruse reprezentanților săi în România să renunțe la formula devenită odioasă

a " antifascismului" și să o adopte pe aceasta din urmă , mai puțin deochiată.

[" **Congresul internațional pentru pace** " , Bruxelles]

" **DI Iorgu Iordan** a făcut largă propagandă printre profesorii universității , iar în toamna anului trecut o delegație a acestei asociații , a participat la **Congresul Internațional** de la Bruxelles, **alături de reprezentantul Sovietelor** " .

Lista celor care **au depus favorabil** lui Constantinescu -Iași la **Consiliului de război** -Chișinău : dovedește că " în inima învățământului" au pătruns "fără surle dar efectiv " , "ideile dinamitarde" :

Leopold Steinfeld (Lic.Soroca) ; **Teodor Melniciuc, V.Ruga, Z.Berdicever** (Lic.Bălți) , **Dobândă Grigore, Gh.Chicu, T.Lujanschi** (Lic.Chișinău) , **Ilie Cristea** (Lic.Aiud) ș.a.

Lista prof.aderenți la **mișcarea antifascistă** (găsită în carnetul lui Constantinescu -Iași , unii din ei , condamnați) , pe centre

Bălți - **Teodor Melniciuc , Anton Molatcov , M.Gafter , Felga Rabinovici .**

Brașov : **Ilie Cristea ;**

Cluj : **N.Novac** (asistent Fac.de științe) , **Aurel Pampu** (asistent Fac.de Litere) , **Iuliu Deri**

Galați : **Grigore M.Colțan ;**

Craiova : **M.Cruceanu**

București : **N.Bagdasar** (asistent Fac.de Litere) **Cicerone Teodorescu** (prof.secundar) ,

Alexandru Gaur (Liceul Lazăr) , **Gabriela Sanielevici , I.Constantinescu** ș.a.

Iași : **Iorgu Iordan** (prof.univ.) , **d-na și dl Claudian** (asist.univ.) ; **Radu Cernătescu ,**

C.Motaș (prof.univ.)

Chișinău : **Teodor Lujanschi, Gh.Chicu, Jeni Silberman ,**

Maria Rusu (actuala soție alui Constantinescu -Iași)

Câmpulung -Muscel : **Gh.Marinescu , Traian Cristescu**

Neamț : **Elena Stefla**

Rădăuți : **Ițic Șchvartz ,Lea Kremer, Ester Surchez ,** ș.a

-**G.A.Cuza** : " În ce ne privește, **cerem onorat guvern și onor Ministerului Educației Naționale o imediată și cât mai severă anchetă** , aplicând vinovaților **sanțiuni necruțătoare care să readucă la realitate pe toți rătăciții slujitori ai catedrei** "

Gh.A.Cuza / 18 febr.'37

8.) **Adam Ionescu (Frontul Românesc -Vaida) , Comunicare :**

Comuniști din teatru și presă , 18 febr.'37

(DAD, MO 29, șed. din 18 febr., p. 1092)

Adresată ministrului Culte și Arte , **Vict.Iamandi**

"**Teatrul Național** din capitala Moldovei, are **trista soartă de a fi condus** , de mai bine de 2 ani, de un domn, **Emil Serghie** , de profesiune **gazetar la ziarul jidovesc < Lumea >** , proprietatea jidanului **Jean Hefter**, fratele faimosului **Alfred Hefter** , iar **actualmente redactor** la ziarele **< Adevărul>** și **<Dimineața >** .

"Trec peste **lipsa de cultură a susnumitului**, care abia cu câțiva ani în urmă **lipea afișele** ce anunțau spectacolele- singura lui legătură cu scena teatrului moldovenesc - și peste faptul că **nu posedă nici măcar o diplomă universitară** , azi când avem peste 10.000 șomeri licențiați sau doctori, spre a nu sublinia decât **două situațiuni care indignează**

în deosebi **opinia publică intelectuală și românească din Iași** .

" Pe deoparte, numitul, **locuind în Capitală, încasează salariu** pentru o slujbă pe care de fapt **nu o prestează**, iar pe de alta , **nu se poate tolera** ca un funcționar al Statului , plătit **cu o leafă foarte grasă**, să se facă pe față **propagandistul Moscovei**, care l-a numit director la Teatrul Național și care îi servește retribuțiunea lunară . **Iată faptele :**

[**Asociația R.U.P**]

" **Emil Serghie** , lucrând în strânsă legătură cu **comunistul Lucrețiu Pătrășcanu** , a pus la Iași bazele **Asociației R.U.P.** [**Reuniunea Universală pentru Pace**] , care este , după cum se știe, o **camuflare a partidului comunist** ,

În ziua de **12 octombrie 1936**, în **casa conspirativă** din str. Sfântul Sava , nr. 2 ,
atrăgând în mrejele comunismului și câțiva naivi, profesori, medici , avocați , studenți,
bineînțeleși , **mai toți jidani.**

" De asemenea, dir. Teatrului Național din Iași, **a plecat, împreună cu Pătrășcanu , la Bălți ,**
unde a pus bazele **nucleului RUP** în acel oraș, după cum a anunțat chiar ziarul Lumea de la Iași

[Repertoriu jidovesc]

" **Atitudinea d-lui Serghie** a fost totdeauna **sfidătoare față de sentimentele românești**,
încă de la venirea sa la direcția teatrului , când **a încercat să monteze** pe scena ieșeană
niște **pornografii jidovești**, la care **a renunțat numai**
în urma intervenției drastice a studentimei creștine,
care a plătit cu câteva capete sparte și coaste rupte
de ghionții jandarmilor , sentimentele sale naționale.

E vorba de **scandalul piesei <Azais >** , în februarie 1934 .

" **Anul acesta**, montându-se **piesa < M-me Sans Gene >** , de Victorien Sardou ,
dir. teatrului a crezut de cuviință **să adauge un prolog compus de el ,**
și în care se face **apologia revoluției , cu asasinat , cu o ghilotină, cu scene de stradă**
revoluționare , cu insulte la adresa monarhiei . Nu mai discutăm **procedeele inadmisibile**
de-a colabora în acest fel cu autorii clasici din repertoriu, și a pune pe socoteala lor
scene întregi , pe care nu s-au gândit vreodată să le scrie.

Tot același personaj a încercat să joace **piesa jidovească < Bursa neagră >** ,
cu **insulte la adresa Statului , la care a fost silit să renunțe ,**
în urma intervențiunii studentimei creștine .

"Anul acesta, **dl Emil Serghie** a adus la Iași pe **jidantul Blum-Floru** , dat afară de la Opera din
Cluj, și l-a încredințat montarea **operei ungurești < Numai din iubire >** ,
angajându-l cu un salariu de 10.000 lei pe lună,
deși în Iași erau destule elemente capabile să monteze această operetă .

[Fiu de preot - activitate subversivă comunistă !]

"Ceea ce este mai **dureros pentru noi , creștinii**, este că **acest înstrăinat**
e **fiu de preot de la țară** , din com. Bivolii , jud. Botoșani ,
și el însuși **absolvent al Seminarului " Veniamin Costache"** din Iași .
Această calitate, nu l-a împiedicat să **serbeze data creștinească a Anului Nou ,**
la societatea jidovească < Cultura .Hecuah > , cu membrii **Frontului Muncitoresc**
și ai **Blocului Democratic** , toate **organizații comuniste camuflate .**

În ce privește **activitatea lui subversivă** , suntem precis informați că
Siguranța Statului are un copios material în această privință .

"Aducând aceste lucrări la cunoștință, **întreb pe dl ministru al Cultetelor și Artelor,**
dacă **acest domn Serghie mai poate să rămână un singur moment**
ca director al Teatrului Național din Iași,
și dacă nu socotește că **trebuie demis fără întârziere ? "**

Adam Ionescu / 18 febr.'37

9.) **CCGiurăscu (PNL-g) , Interpelare :Românii de peste hotare (- I -) 25 febr.'37**

(DAD, MO 34, șed. de joi, 25 febr.'37, p. 1548 - 1554)

[LD : Pentru a-și putea dezvolta interpelarea ,la **26 nov.'36** , Giurăscu solicitase **urgența și ceruse**
celor trei ministere -Externe, Domenii, Justiție -
dosarele referitoare la colonizarea românilor, între **nov.'33 - nov.'36**
La interpelarea lui Giurăscu, s-au asociat încă **6 deputați**, printre care **Nichifor Robu .**
Doc.integral . **fișier I. Românii peste hotare**

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ **Nedepășirea ariei normale a românismului**

▣ **Transnistria ? -Nu ! ; Vidinul ? Nu !**

[LD : această idee am expus-o eu basarabenilor în 1991 , și au sărit în sus ,că ei **nu renunță la Transnistria** că ... acolo este partea **cea mai dezvoltată** economic a Moldovei ; că acolo sunt **cei mai mari patrioți** etc etc...]

" Pentru că , d-lor, cred că sunt în asentimentul dvs , **nu ne putem gândi să întindem hotarele dincolo de Nistru , să trecem peste Nistru în Rusia .** Este un lucru care mie mi se pare din **punct de vedere antropo -geografic o imposibilitate. Am depăși limita unei arii normale.**

" Iarăși, **să nu gândim să ne întindem în regiunea Vidinului ....**
-Nichifor Robu (PNC) : " Dacă bolșevicii au recunoscut o republică moldovenească, noi suntem în drept să o cerem "

- **CCGiurăscu** : D-lor, problemele sunt mult mai complexe .

Evident că există o republică moldovenească și sunt mase românești și pe țărmul drept al Dunării.

Eu socotesc , însă că **avem datoria să consolidăm , să întărim ceea ce este înlăuntrul hotarelor noastre .**

Și așa avem destui dușmani . Vă îchipuți ce s-ar spune în presa din toate părțile **că Românii nutresc visuri imperialiste , vor să se întindă până la Odesa , să cotopească malul stâng al Nistrului , să se întindă dincoace, în Balcani , pe o suprafață considerabilă ! [----- finis paranteza -----]**

" **Eu socotesc** că un lucru mult mai **gospodăresc , mai înțelept,** ar fi să aducem aceste elemente din afara hotarelor , **să le aducem înlăuntrul lor ,** începând cu **cele mai primejdite** , fiindcă și în ce privește gradul de urgență a primejdiei , este o scară întregă .[-----]

CCGiurăscu ,Octavian Goga / 25 febr.'37 (p. 1551-52)

▣ **Zone recomandate pentru colonizare**

▣ **Penetrația evreească**

[LD :**CC Giurăscu** pășește pe pământ " minat " . Va fi secondat de **Octavian Goga** . Off-ul lui Goga cu **revizuirea cetățeniei** izvora din această aberație demografică, și își avea începuturile din timpul Conferinței de pace (statutul minorităților) , apoi din timpul când era ministru de Interne , în guv.Averescu .

Ambii invocă **studii dedicate problemelor demografice (Nicolae Iorga, Popa Liseanu , Romulus Seișanu , Leontin Iliescu) ,**

în care se ridică " problema " , dar " rezolvarea " ei se bate cap în cap :

să nu se atingă de pământ , să fie aduși coloniști români de peste hotare (Giurăscu) ;

să se ocupe de agricultură , nu de comerț și meșteșuguri (Iorga) ,

să se folosească **ghilotina cu vapori**(Barta Mikloș - Goga) ;

[LD : **31 oct. 2003** .Știu că subiectul este " delicat " , știu că subiectul a fost și a rămas "tabu" , în epocă și mai târziu. Eu însămi am simțit-o , când am fost la colocviul de istorie de la Ierusalim (1985) Ca o coincidență, la TVR-2 ,în seara asta , este o discuție despre "**holocaust**" , despre "**șoah**" Istorical **Carol Iancu** (prof.univ.la Montpellier) **Alexandru Stoenescu și Lia Benjamin** ... despre **Comisia mixtă rom-esraelită** , înființată recent , la inspirația lui Ion Iliescu și Elie Wisenthal ...]

- **CCGiurăscu** : " Da, d-lor, **necesitatea colonizării** acestor Români din afara hotarelor **se pune într-un grad urgent.** Pământul țării noastre în momentul de față comportă anumite zone și anumite centre , în care **populația românească** se găsește **într-o situație defavorabilă .**

Frunteria de nord, Bucovina - Moldova de miază-noapte - Maramureș -

unde **populația românească** , de vreo 200 de ani ,

este în **continuu regres**, în defensivă ...

-**Octavian Goga** : **Pe vremea războiului** (ofensiva lui Brusilov) ,

s-a făcut o deplasare de populație semită , care a trecut **din Galiția în Maramureș**

și **până în sudul Ardealului.** Și, în vreme ce în **Cehoslovacia și Iugoslavia** ,

s-a acordat **cetățenia** celor ce s-au găsit pe teritoriile lor în 1914,
România a fost silită să accepte ca cetățeni pe toți cei ce s-au găsit pe teritoriul nostru în 1919, la tratatul de pace !

Când el a fost ministru de Interne , a trimis în Maramureș un general să cerceteze fenomenul, și a constatat peste **65.000 evrei galițieni stabiliți numai în acel județ,** (" **veniți cu o căruță de peceți și cu o căruță de bilete de identitate** ")

Deci noi pierdem și din cauza acestei constante infiltrații a elementelor străine...

- **CCGiurăscu** : La informațiile așa de prețioase pe care ni le-a dat dl Goga, eu voi adăuga câteva cifre cu privire la situația satelor din Maramureș .

[-----]

-**O.Goga** : "D-le profesor, este așa de tristă povestea aceasta , încât nu mă pot opri , ascult cu foarte mare interes cuvântarea dvs, și cred că faceți un mare serviciu conștiinței românești prin această cuvântare - dar nu mă pot opri să vă mai completez în anumite chestiuni .

Dvs socotiți ca foarte prețioase mărturiile străine .Și este adevărat că mărturiile străine , când este vorba de noi, sunt mai prețioase fiindcă par cu totul obiective.

Pe vremea Ungurilor , prin anul 1905, vorbind de stările din Maramureș, un gazetar , unul din marii scriitori , dar cel mai de seamă publicist al ungarilor în acea vreme [**Barta Mikloș**] , a scris o carte, ocupându-se de penetrația și exploatarea evrească în Maramureș. Cartea se cheamă " **În țara cazarilor**" ,o carte de vreo 300 de pagini, pe care ar fi bine s-o traducem în românește .

Și acest scriitor ajunge la o constatare că populația băștinașă românească este exploatată la fiecare pas, și că **Românii de acolo sunt pur și simplu elemente autohtone care mor,se întinde deasupra lor , rețeaua morții.**

Și adaugă el, ungarul, că **dacă ai vrea să te călăuzești de principiul dreptății imanente , procesul de reparațiune ar trebui să fie introdus acolo prin instalarea unei ghilotine cu vapori ? (ilaritate)**

Iată , prin urmare , că acest scriitor spune că **ar trebui o ghilotină cu vapori ca să distrugeți în Maramureș pe acești exploatare ai poporului român. "**

(aplauze la PNC) [-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ Înstrăinarea orașelor

" Și acum îmi mai sună în urechi cuvintele rostite de dl Octavian Goga , atunci când a vorbit de **primatul muncii naționale** , cifrele acelea statistice , care au fost date de la această tribună, și care , cu siguranță, au impresionat pe toți acei care gândesc românește .

[LD : **Oct.Goga** a dezvoltat o **Interpelare** - 3 mart.'34 - privind **rolul nefast al elementelor neromânești** din întreprinderile statului , cele particulare și profesiile libere .Atunci când legea a fost adusă în dezbatere ,însă,

- iulie 1934 - **Goga și partidul său - pe atunci PNA - au lipsist , absență remarcată cu ironie de Eugen Titeanu . Vezi fișierele III și IV PNA]**

" Să-mi dați voie să adaug câteva informații. [-----]

Care este **proporția elementului românesc** în diferite orașe din Ardeal ? :

La Arad - 39% ; Turda - 39% ; Sibiu - 38% ; Sighet - 36 %

-**Octavian Goga** : " Vă rog să rețineți un lucru și anume ,

că nu stăm în fața elementului unguresc nici la Arad, nici la Oradea,

nici la Satu Mare , orașe de graniță reclamate de Unguri,

ci stăm în fața elementului evreesc.

Eu aș susține că **suntem în majoritate față de unguri propriu zis,**

dar suntem în minoritate față de elementul evreesc ,

care este venit acolo și **care face naționalism unguresc."**

[-----]

-**Giurăscu** : Este un mijloc factice de a mări procentul prin adăugarea **suburbanelor** , pentru că este știut că noi am avut majoritatea la sate ;

aici este vorba , însă , de **centrele urbane** :

La Cluj - **35%** ; Sighișoara - **33%** ; Satul -Mare - **32%** ; Diciosânmartin - **28 %** ;
Oradea - **27%** ; Timișoara - **27%** ; Tg.Mureș - **27 %** ; Zalău - **25 %** ;
Sf.Gheorghe - **18 %** Miercurea Ciuc - **13 %** ; Odorhei - **10%** .

Aceasta este situația demografică , pe baza unui **act oficial**, emanat de la **recensământ** . [LD
: vezi și confruntă cifrele cu datele date de recensământ]

-Oct.Goga : Vă rog să accentuați că stăm în fața elementului evreesc,
care constituie majoritatea. Acest brâu de orașe de graniță
nu sunt orașe ungurești , Oradea , Arad, Satul Mare , ca Sighetul Marmației ,
toate acestea sunt orașe cu populație în majoritatea ei evreească ,
care **are presă maghiară** , care **face acțiuni de maghiarizare**
și atmosferă ungurească "

[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ Planurile de colonizare românească

▣ Preocuparea PNL .

[LD : sesizează similitudinile și diferențele , tezele și soluțiile ,
care dau o idee mai nuanțată privind nuanțele naționaliste la noi .

Colonizarea cu români sau expulzarea străinilor ?

Indiferent , însă , de soluția susținută , ele pornesc de la realități incontestabile.]

-CCGiurăscu : " D-lor, acesta este situația.

Și atunci, când în Statul Român , există atâtea zone și atâtea centre periclitate ,
unde **elementul românesc este în minoritate** ,

nu este un imperativ al vremii noastre ,

ca să aducem toate elementele românești disponibile , din afara hotarelor ,
să le colonizăm , spre a putea modifica , chiar transforma,
aspectul etnic al acestor zone și centre ?" (aplauze)

- **Nich.Robu :** "Dle Giurăscu, la noi în Bucovina , populația este împesăritată ,

însă este foarte densă . Noi, Românii de acolo , suntem în aceeași proporție

ca aceea care se găsește în județele vecine , la Botoșani și Dorohoi ,

poate chiar mai mult. **Statul austriac , în opera sa de colonizare , ne-a îndesit .**

Dacă am aduce și Români din afară , și să-i colonizăm acolo ,
ar însemna să murim de foame. Operațiunea trebuie să fie alta,
să scoatem străinii din țară , să fim noi stăpâni ! "

[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ Partide și personalități preocupate

▣ PNL-Gh.Brătianu , PNC-Goga; Fr.Rom. -Vaida .

[-----]

și dintre **deputații Partidului Național -Creștin** ,

în frunte cu dl **Octavian Goga** , au ridicat de asemenea cuvântul de aici .

[-----]

" **Eu afirm** că față de **problema colonizării Românilor** de pe hotare ,

guvernul actual - preocupat , se vede , de alte probleme foarte importante -

nu a dat atențiunea cuvenită acestei probleme . [-----]

Nu pot înțelege de ce **nu s-a ținut seama de numeroasele intervențiuni**

care s-au făcut , **de strigătele de alarmă** care s-au dat ,

de solicitările care au avut loc în tot acest răstimp. " [-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

10.) **Al.Rotta (Fr.Rom),Interpelare** : studenți naționaliști arestați , **1 mart.'37**

Madgearu (PNT), **Goga** (PNC)- intervenții , precizări, delimitări .

/Curențele extremiste : **naționaliști versus comuniști & antifasciști]**

(**LD : 2 nov.2003 . Greu an anul 1937**

Comunism - fascism - democrație / Anticomunism - antifascism- antidemocrație

Doctrine, etichete, confuzii, înregimentări, echivocuri , consecințe.

Confruntări între curențe , partide și presa românească .

[LD : interimar la Interne - VVSassu .Ce să spun ?! Farmec au atunci când le ascuți dialogul !

Cum încerci să extragi " esențe", concluzii parțiale sau generalizante,

dispar nuanțele, dispar confuziile , dispore atmosfera ....]

[LD : trebuie să tratez fără nici un echivoc **confuzia care s-a întreținut** , în epocă ,

și în istoriografia comunistă , privind "**etichetele" anexate de mișcarea comunistă .**

În egală măsură, trebuie să indic, tot fără echivoc, **confuzia întreținută de naționaliști** ,

atunci când identificau **antifascismul cu comunismul.**

Și , fără scuze, **exploatarea acestor confuzii în beneficiul electoral**, de către partide,

chiar și de către cele democratice.

Din acest **triplu avantaj de confuzii**, s-au extras **sloganuri electorale**,

care au provocat **grave confruntări**, de la **amenințări, huliganisme, bătăi**,

până la **teroare și asasinat.**

Răspunderea și vinovăția este , de aceea, **greu de cuantificat** ,

dar **consecințele s-au simțit** . În cele de mai jos, o " mostră" ...

Consecința ? : **atentatul contra prof.Bratu !]** Doc.integral - **Frontul Românesc -Vaida**

V.Prelipceanu /

▣ **Prof.Bratu , antifascist !**

V.Madgearu /

▣ **PNT antifascism, nu mișcare antifascistă & comunistă**

O.Goga / 1 mart.'37

▣ **PNT -sprijinit de Frontul Popular**

▣ **Acțiunea comunistă în România**

▣ **Mișcarea naționalistă studentească**

Madgearu / 1 mart.'37

▣ **Diversiunile interesate : mișcările extremiste**

[-----]

-**VTPrelipceanu** (PNC) : "D-le Rotta, nu este de scăpat din vedere că **studenții comuniști**

activează la Universitatea din Iași și Cernăuți , însă au **marele avantaj**

că au printre ei **profesori care îi susțin**. Așa , distinsul **profesor Bratu a afirmat public**

, cu prilejul **procesului lui Constantinescu -Iași, că este antifascist** .

Întrebat : de ce ? A răspuns : **pentru că este țărănist "**

V.Madgearu / 1 mart.'37

▣ **PNT antifascism, nu mișcare antifascistă & comunistă**

-**Virgil Madgearu** (PNT) : "D-le președinte , **este foarte regerabilă** că despre un om

de autoritatea d-lui rector al Universității din Iași , dl Bratu, se vorbește cu atâta ușurință ,

cum a vorbit dl coleg. D-le **Prelipceanu**, dvs nu puteți să vă **faceți aici canalul de scurgere**

al tuturor calomniilor care se publică împotriva oamenilor de valoare și distincțiunea morală

a profesorului și rectorului Universității din Iași, **prof.Bratu** .

-**VTPrelipceanu** : " Aceasta nu este o calomnie . **Fiind întrebat de ce este antifascist,**

d-sa a răspuns : fiindcă sunt țărănist"

-**Madgearu** . "**A fi antifascist este una și a fi comunist este alta** .

[-----]

O.Goga / 1 mart.'37

▣ **PNT -sprijinit de Frontul Popular**

-Octavian Goga (PNC) : " D-lor deputați, vreau să iau parte pentru moment la această luptă a d-lui Madgearu pentru apărarea antifascismului.

Dvs spuneți, d-le Madgeru, că ați stopat pe toți luptătorii dvs pentru democrație , să ia parte la lupta antifascistă, pentru că la spatele antifascismului stă comunismul. Este o teorie pe care am susținut-o , dacă vă aduceți aminte, cu ocazia alegerilor de la Mehedinți și Hunedoara și am dovedit că , în acea luptă electorală -este aici și **dl Nasta , din majoritate** , care cu mare competență a arătat acest lucru - că dvs , în acea luptă electorală, ați fost în frontul antifascist .

-Madgearu : "Nu este adevărat ! Lucrul acesta s-a precizat printr-un **Comunicat** care s-a dat în timpul campaniei electorale în **ziarul " Dreptatea "** , în care se arată precis că noi nu candidăm cu alte organizațiuni , **candidatul fiind candidatul PNȚ.**

Dacă unele organizațiuni au vrut să dea votul candidatului nostru, **le privește !**

-Goga : "D-lor deputați, d-lui zice că nu este adevărat .Ori, iată că a sosit **dl Nasta** tocmai la momentul oportun, și d-lui **poate să confirme.**

La alegerile de la Hunedoara , lucrul este limpede și dovedit, este un lucru pe care îl cunoaște țara , **s-a format Frontul Popular** , în care Front Popular au fost alături de dvs și acești asa-zisi antifasciști și comuniști. **Gazetele comuniste** din țară , care din nenorocire sunt foarte multe , **au certificat acest lucru .**

Și noi știm cu toții că acolo comuniștii au votat alături de dvs.

Acum , **că dvs , după ce acest serviciu vi s-a făcut, veniți în mod postum și desmințiți această frăție de arme, vă privește .**

Însă adevărul istoric este acesta . Așa este d-le Nasta ?

-Iuliu Nasta : Da !

O.Goga / 1 mart.'37

▣ Acțiunea comunistă în România

-Goga : "Mergem mai departe , dar eu sunt gata , dacă dvs vreți să triumfe adevărul istoric, să vii în acest moment cu hârtiile aici și să certific din nou acest adevăr.

Dar eu vreau să trec la altă chestiune. **DI Rotta a vorbit despre rolul pe care îl au comuniștii** , astăzi. S-a dovedit și la **alegerile suburbane**, unde **comuniștii au intrat în rol.**

Eu cred că acest rol al comuniștilor există, persistă.

Nu știu cum a intervenit în ultimul timp un **adagiu** , care trece din gură în gură , și care este cu foarte multă insistență **pus în circulație** de niște oameni, care sunt interesați,

adagiul este : nu există comunism în România!

Eu însă vă spun că **țara este plină de o rețea comunistă , care lucrează , care se manifestă în mod permanent ... (întreruperi)**

Da, o rețea comunistă și nu știu dacă dvs nu vi s-a pus la dispoziție tot felul de reviste , sunt reviste periodice , numărul lor este de 50 ....

-Voce PNȚ : Sunt prost scrise !

-Goga : Ei bine, nu sunt toți deștepți .În orice caz , însă , există 50 de reviste ; văd eu **50 de reviste , care apar periodic.**

-Madgearu : Care sunt acelea ?

-Goga : De exemplu "**Scânteia** " , care **te laudă pe d-ta(ilaritate)**

-Madgearu : Așa de mult mă interesează , încât **n-am văzut la față această " Scânteie "** , și te-am întrebat pe d-ta care este aceea.

-Goga : Un amor , de care d-ta n-ai cunoștință ! (ilaritate)

Dar eu am aici **două Manifeste** , cele mai recente, care s-au pus în circulație cu ocazia alegerilor comunale suburbane. Dta nu te sesizezi , eu da.

-Madgearu : Le-am primit cu toții .Toți deputații le au .

-Goga : Este vorba de **atitudinea contra MSRegelui** , cuprinsă în aceste manifeste , ceea ce înseamnă mai mult pentru dvs, și pentru țară, decât atitudinea împotriva noastră - căci **cere să fie arestați , Cuza și cu mine și alții** ; asta nu înseamnă mult, dar când iau atitudine împotriva MSRegelui , ne interesează pe toți.

De guvernul dvs văd că nu vorbește de bine, însă văd că iscălește aici :

Comitetul organizației București a Partidului Comunist din România ;

în altul , **Comitetul Central al Partidului Comunist din România** .
Un manifest este din ianuarie , altul din februarie.
Goga / 1 mart.'37

▣ Mișcarea naționalistă studențească

" Ei bine, **manifeste** de acestea se multiplică neconținut , și în vremurile acestea,
când comunismul lucrează ,
eu cred că **se face un exces de zel** ,
luându-se o atitudine de prigoană împotriva studenților.

D-nii mei, **vă atrag atenția** , sunt dintre aceia care **am venit aici la Cameră** în zilele grele,
triste , **după moartea regretatului Duca** , și atunci **am spus** :

nu trebuie să ne întindem acum într-o atitudine de prigonire împotriva studenților ;
să se facă ordine, dar **să nu se cadă în greșala de a se exagera.**

Ei bine, **acum se exagerează. Se arestează toți acești băieți pe capete.**

Eu vă spun - poate sunt greșit , dvs să judecați : **tâmpilele fierbinți ale tineretului**
mai bine vreau să le văd angajate pentru mișcarea naționalistă ,

dacă vreți , extremistă, decât pentru mișcarea comunistă din România.

Acesta este adevărul."

-**Voce PNȚ** : Amenințările cu revolverul ! (**întreruperi**)

-**Goga** : " **Nu exagerați** .Cred că se poate pune regula - și **regulă trebuie să se pună.**

Nu se pot permite acțiuni care distonează cu ideea de ordine.

Dar să nu exagerăm , să nu creadă studențimea din țară , elementul acesta a cărui
sensibilitate în materie națională nu poate fi contestată, **că este acum vorba de o prigoană.**

Când va veni vorba despre **desființarea căminelor studențești** , voi avea onoarea
să iau cuvântul și să vorbesc asupra acestei probleme ; însă, fiindcă dl deputat Rotta
aduce în discuție , de la tribuna Parlamentului, chestiunea să se ia măsuri împotriva studenților,

eu, cu dovezi , rog să fie îndreptată atențiunea dvs
împotriva agitațiilor comuniste din țară "(**aplauze la PNC**)

////////////////////////////////////
Al.Rotta / 1 mart.'37

---

11) **V.P.Sassu** (ministr.Juстиției) - răspunde lui **Al Rotta** - 2 mart.'37

Atentatul contra lui Tr.Bratu (luni, 1 mart) - în dezbaterea Camerei .

(DAD, MO 38, șed. de marți, 2 mart.'37, pag. 1806 - 1812 , după amiaza)

Armand Călinescu (PNȚ) **Victor Iamandi** (ministr .Culte și arte) ,

Gr.Iunian (PRȚ) **GH.I.Brătianu** (PNL-2) **VTPrelipceanu** (PNC)

G.A.Cuza (PNC) **O.Goga** (PNC)

▣ **Comunicarea sfidătoare a lui Rotta**

V.T.Prelipceanu (PNC) (1809) / 2 mart.'37

▣ **Autobiografie naționalistă**

▣ **Antifascism = comunism**

▣ **Atentatul Bratu**

G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul Bratu**

▣ **Violența " personală" versus violența "organizată"**

▣ **Violența " naționalistă" versus violența " democrată"**

▣ **"Gărzile cuziste" versus " Gărzile țărănești"**

▣ **Atentatul Bratu = ispășirea păcatelor democrației române.**

▣ **Lupta dintre " lumea veche" și " lumea nouă"**

▣ **PNC =partid de ordine**

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ **Atmosfera otrăvită propagată de PNC**

▣ **PNȚ = Partid comunist ?!**

▣ **Eticheta pusă de adversari = otrăvirea tineretului**

▣ **Apărarea regimului democratic, constituțional, parlamentar**

Octavian Goga (PNC) (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ **Replică lui Madgearu : Traian Bratu**

▣ **Mișcarea naționalistă studențească** ▣ **Fenomene prerevoluționare .**

▣ **Fenomene similare în alte țări** ▣ **Starea de apăsare -protestul -violența**

▣ **Disperarea românismului** ▣ **România a Românilor !**

VPSassu / 2 mart.'37

▣ **Comunicarea sfidătoare a lui Rotta**

"D-lor, înainte de a da răspunsul guvernului, țin să reținem din cuprinsul întrebării d-lui Rotta **două afirmații**, pe cât de **netemeinice**, pe atât de **absurde**.

În prima afirmație, cuprinsă în începutul comunicării sale, **dl deputat Rotta**, **aduce acuzații guvernului**, învinuindu-l că **măsurile pentru asigurarea liniștii publice**, pe care le-a instituit, nu constituie **decât o acțiune de vrăjmășie contra partidelor naționaliste**, iar **a doua afirmație** bazată pe faptele acelor doi studenți teroriști,

indirect dar vizibil, **făcea apologia acestor grave infracțiuni** arătând că **acești studenți** nu au altă vină **decât** aceea că **" au administrat o lecție celor doi colegi ai lor , care n-au înțeles să urmeze linia mare a naționalismului "** (**Exclamări , protestări la PNL**)

-Voci :Rușine ! Rușine !

-VPSassu : " Într-adevăr d-lor, **aceste afirmațiuni constituie o rușine pentru cel ce le-a făcut** (**aplauze la PNL**) Căci este imposibil ca un membru al Parlamentului să facă asemenea declarațiuni , care constituie **o primă de încurajare dată infractorilor . "**

[**LD: adevărul : VTPrelipceanu** declanșase această judecată și fusese pus la punct de Madgearu , dar el perseverase....- **vezi mai sus** -

////////////////////////////////////

V.T.Prelipceanu (PNC) (1809) / 2 mart.'37

▣ **Autobiografie naționalistă**

Poate fi întrebat ce-l îndrituește să intervină în această discuție ?
ce autoritate morală are el în acest domeniu ?

"**Din tânără copilărie** mă găsesc pe acest teren de acțiune naționalistă [-----]
în 1914, ca fiu al ținutului Bucovinei, ca elev, am părăsit Bucovina , am trecut frontiera în mod fraudulos, **am intrat în școala de ofițeri** și, la **1 iunie 1916**, **am intrat în război**, din care am ieșit în parte zdruncinat fizicește , dar cu sufletul împăcat
că **mi-am făcut datoria** . (**aplauze la PNC**) De atunci încoace **activez pe acest teren naționalist și este foarte explicabil** că, ori de câte ori un bărbat politic vine să facă o afirmațiune care să contravină regulilor parlamenare , **noi să fim prezenți pentru a replica.**

V.T.Prelipceanu (PNC) (1809) / 2 mart.'37

▣ **Antifascism = comunism**

În ședința de ieri , el a făcut o " interjecție" prin care a afirmat :

"**D-le Rotta, nu este de scăpat din vedere că studenții comuniști activează la Universitatea din Iași și Cernăuți , însă au marele avantaj că au printre ei profesori care îi susțin. Așa , distinsul profesor Bratu a afirmat public ,cu prilejul procesului lui Constantinescu -Iași, că este antifascist .**

Întrebat : de ce ? A răspuns : pentru că este țărănist " . [-----]

-Vict.Iamandi : Dle Prelipceanu, o singură întrebare : **de ce vedeți dvs**

în cuvântul < antifascist > , numai decît o deviațiune de la obligațiunile naționale ale unui partid ?

Eu convin că vor fi mulți **comuniști** care ,
ca să-și mascheze acțiunea de **comunism**,
duc cu ei antifascismul și activează ca atare ;

dar poate să fie cineva în contra concepțiunii fasciste și.

cu toate acestea ,**să fie un bun naționalist "**

-G.A.Cuza : " În orice caz, dl ministru Luca , în calitate de fost **ministru de Interne**, și dvs , dle Iamandi , **trebuie să știți** foarte bine că, în momentul **când mișcarea comunistă a fost descoperită și compromisă**, a venit de la **Kominternul din Moscova o dispoziție** , prin care se spunea **să adopte această formulă a antifascismului**, **ca să-și poată dezvolta mai departe propaganda ."**

-Iamandi : Nu știu în ce măsură , ceea ce spuneți este exact , fac apel la să fiți atenți în **mișcările dvs naționaliste** - nu vorbesc de **gruparea dvs** , d-le deputat Cuza , care **este o grupare de ordine** - dar, în orice caz, trebuie să se pună oarecare barieră , **căci de foarte multe ori , cei care fac naționalism sunt agenți provocatori comuniști"** (aplauze la PNL)

V.T.Prelipceanu (PNC) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul Bratu**

[LD : **Atenție !** Introdu undeva această idee : se discută despre atitudinea unui profesor, rector de universitate, față de curentele studențești.

Mă gândesc la faptul că, imediat după primul război, și chiar în tot interbelicul, **conotațiile privind extremismul**, curentele politice botezate "*de stânga*" sau "*de dreapta*" .... **nu erau încă încărcate de sensul pe care l-au imprimat atrocitățile** ce s-au săvârșit apoi în numele acestor ideologii, culminând cu războiului al doilea mondial ...

- **Prelipceanu :** N-aș fi intervenit în această discuțiune , dacă dl ministru **Iamandi** nu ar fi făcut **aluzie la interjecția mea de ieri** Eu însă **regret și dezavuez actul laș și urât**

- **Tr.Berberianu :** Dar ești foarte indulgent , dle Prelipceanu ...

- **Prelipceanu :** ... în felul său de a vorbi, unul are un limbaj mai violent, altul mai temperat . **Calificarea făcută de mine este datorită limbajului meu moderat** ; vă rog însă să credeți că **nu am nici o rezervă de făcut asupra calificării acelu act .**

-Voci majoritate : Foarte bine ! Așa da!

-Prelipceanu : N-am cuvinte pentru a manifesta **dezavuarea mea deplină** contra acestui **gest urât** , făcut de **trei inși** , în **contra unuia singur, pe la spate, protejați de întunericul nopții** ; pentru aceasta **nu am calificare** .

-Emil Folea : Sunteți avocat , găsiți termenul tehnic .

-Prelipceanu : Dar , pentru a încheia, țin să atrag atenția d-lui ministru , rugându-l să-și amintească că la Iași, a fost un **proces cu Timotei Marin** , tradus în fața Consiliului de Război, **drept comunist. A fost judecat și atunci** , spre regretul meu , **tot dl prof. Traian Bratu** a găsit cuvintele cele mai frumoase pentru **a-l apăra** .

-Iamandi : Pentru că **Timotei Marin** era un student foarte bun, și Traian Bratu, ca profesor și ca rector al Universității , **apăra totdeauna pe studenții buni**, după cum **apăra și pe studenții care făceau parte din grupările extremiste** , care **astăzi și-au manifestat față de d-sa recunoștința că odinioară au fost ajutați !**

Să nu uităm că dl rector Traian Bratu a făcut pentru Universitatea din Iași, ceea ce nu a făcut nici un **rector de 20 de ani încoace**.

-Prelipceanu : Se poate, dar **atitudinea d-lui rector Bratu atunci** , precum **și în procesul lui Constantinescu -Iași**, când d-sa a afirmat că este antifascist , **acestea m-au determinat să fac afirmația de ieri** , fără ca aceasta să însemne **nici un fel de aprobare pentru vreun fel de violență** , în **contra oricui s-ar manifesta ea, și cu atât mai puțin atunci când ea se manifestă în contra unui profesor** , care este și **rectorul Universității din Iași ."**

////////////////////////////////////

G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul Bratu**

" Cred că nu este nimeni în această Cameră care să fie de altă parte , care să nu vibreze dimpreună în unanimitatea sentimentelor de aici , **veștejind actul personal** ,

făcut de **trei studenți de la Universitatea din Iași**, împotriva rectorului Bratu.
" **Noi, ca partid naționalist -creștin, ca partid de ordine**, încadrat în **legile țării**
și **respectuoși ai ordinii publice**, suntem cei dintâi
care să **înfierăm asemenea inițiative, asemenea porniri barbare, criminale.**
G.A.Cuza (PNC) / 2 mart.'37

▫ **Violența " personală " versus violența "organizată"**

▫ **Violența " naționalistă " versus violența " democrată "**

▫ **"Gărzile cuziste " versus " Gărzile țărănești"**

[LD : la urma -urmei, **bătaia " electorală " era sau nu** o practică împământenită la români ?
Faptul că ea a căpătat, sub regimul votului universal, pin dreptul acordat **" poporului "**
la participare politică ... trebuie sau nu luat în considerație ?

Care trebuie să fie "granița " care să indice când ea se transformă

într-o metodă **" teroristă " sau " extremistă " , și când ea era " democrată " ?]**

" Nu este mai puțin adevărat că, **dacă nu justificăm** întru nimic atentatul săvârșit ieri,
îi găsim totuși o explicație .(**exclamări**)

Nu a fost o dată numai când noi **am venit la această tribună** să protestăm
împotriva **violenței organizate** ,și împotriva acelor care **au utilizat violența** ,
ducând-o **până la asasinat** .

Ori , printre aceștia și **în primele rânduri** se situiază **partidul d-lui Mihalache**.

"Nu mai departe decât acum două săptămâni [**febr.'37**] , în urma propagandei electorale
din **suburbanele Bucureștiului**, am adus la cunoștința onoratei Camere ,

actele de o neînchipuită sălbătecie , săvârșite de către **agenții naționali- țărăniști** .

Anul trecut , când s-a discutat aici validarea **alegerilor parțiale de la Mehedinți**,
am adus la cunoștință , între altele, **glorioasa faptă a unui deputat** , coleg al nostru,
care, în același timp era și profesor la Universitate , dl Hudiță .

Acest domn, fără nici un fel de pudoare în ce privește situația sa de **universitar**,
fără nici un pic de rezervă în ce privește calitatea sa de **parlamentar**

și de **fruntaș** al Partidului Țărănesc, **a organizat bande de asasini** ,
a mers cu mână armată în fruntea bandiților, terorizând satele din Mehedinți .

Dl Hudiță **a curmat viața unui om** ;

d-sa are pe conștiință **omorârea fruntașului nostru Vasile Găstovan** .

Vă spuneam atunci dvs : **când un partid care a guvernat această țară** ,

un partid care **are pretenția de respectare a legalității** ,

care astăzi , prin **glasul d-lui Călinescu** , a venit la această tribună cerând

asigurarea libertăților și respectul ordinei , când asemenea organizație

este **capabilă de a alcătui bande de criminali** ,

când însuși **șeful acestui partid, dl. Mihalache** , la un moment dat a îndemnat- o dată cu
constituirea gărzilor țărănești- **ca aceste gărzi să nu aibă nici un fel de rezervă în a lovi** ,
indiferent până unde merge lovitura ...

-**Virgil Madgearu : Este absolut fals !**

-**G.A.Cuza** : ... când **acest Partid Național-Țărănesc** , nu mai departe decât acum două luni ,
printr-un **fruntaș** al său, fost **general în armata română, Negrei**,

asasinează pe unul din luptătorii mei de la Vaslui ,

el nu mai are dreptul de a ridica strigătele de protestare cu atâta vehemență.

Când noi am venit aici și am protestat împotriva acestor asasinate ,

firește, că **întreaga democrație a stat cu brațele încrucișate** ;

nimeni nu avea nimic de zis și odioasele încriminări treceau așa, aproape neobservate ,

fiindcă cel lovit era un nenorocit de țăran ,

iar asasinul era un fost general [Negrei] și un actual parlamentar [Hudiță]

G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37

▫ **Atentatul Bratu = ispășirea păcatelor democrației române.**

▣ Lupta dintre " lumea veche" și " lumea nouă"

" Ce vreți să facă un **tânăr impulsiv și lipsit de experiența vieții** , când el are în fața lui **asemenea pilde, asemenea exemple anarhice**, date de fruntașii vieții noastre publice ?

Și ce prestigiu mai poate avea un profesor care aparține unei asemenea organizații , lipsite de autoritatea morală și care face să cadă discreditul și asupra universităților ?

" D-lor deputați, **nenorocirea întâmplată la Iași nu este decât răbufnirea pe un tărâm restrâns și expresia acelei lupte generale** , care se dă astăzi în întreaga țară, încercând **două mentalități diametral opuse , două lumi dușmane , potrivnice până la exterminare .**

" **De o parte, o lume învechită, înrăită în păcate, lumea partidelor democratice , care ne-au adus în halul acesta , impunând țării o grabnică retrezire și o serioasă scrutare a conștiinței guvernanților .**

De altă parte, **o lume nouă , care se ridică și vine să ispășească păcatele de 17 ani ale democrației române. "**

G.A.Cuza (PNC) / 2 mart.'37

▣ PNC =partid de ordine

[LD : de atâta suspiciune și învinovățire reciprocă,mă bat și pe mine gândurile " subversive" : **dacă** aş porni de la **ipoteza** că păstrarea și menajarea **gogo-cuziștilor** a avut ca substrat tocmai această funcție de " tampon" , de " paravan" împotriva adversarilor PNL ?

dacă aş porni de la **ipoteza** că, **PNT și Garda de Fier** reprezentau , atunci , în scena politică , **curente extremiste de stânga și dreapta** - cu nuanțele de rigoare ?

dacă aş adăuga la asta și **ipoteza** că, **regele Carol avea și el planurile lui ?**

...Atunci nu s-ar explica ascensiunea PNC în 1937 ?]

-NNSăveanu : Dle deputat , mi-ați cerut cuvântul în chestiune personală !

-Gh.Cuza : Vorbesc în numele Partidului Național Creștin .

Nu insistăm asupra acestui conflict hotărâtor.

Ceea ce **ne interesează** în momentul de față ,sunt **metodele asasine , pe care le repudiem.**

Ați văzut dvs vreun membru al PNC care să săvârșească vreo crimă ?

Puteți declara , **d-le ministru luca**, dacă în timpul celor **trei ani și jumătate de guvernare** a dvs , **s-au făcut vreodată** , la manifestațiile sau congresele noastre , **asemenea acte ?**

În toate bătăliile electorale , la alegerile parțiale, a putut cineva de pe această bancă ministerială să aducă **vreo plângere** , împotriva **vreunei violențe sângeroase** a noastre sau **că am ieșit vreodată din legalitate ?**

" **În numele acestei legalități** , pe care **noi am respectat-o și pe care vrem să o vedem respectată de toată lumea,**

protestez astăzi deopotrivă contra violențelor unora [legionari] cât și a violențelor celorlalți . [PNT] "

[LD : lipsă ultimele două rânduri]

////////////////////////////////////

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ Atmosfera otrăvită propagată de PNC

" Starea sufletească în care mă găsesc astăzi , după odiosul atentat îndreptat ieri împotriva distinsului profesor și rector al Universității din Iași, m-ar fi îndemnat să mă abțin de la orice discuție. **Este , însă, regretabil, să se încerce și cu prilejuri atât de triste , a se face diversiuni și a se coborî nivelul unei discuții atât de jos**, încât să se încerce , din nou, aici , o serie de cazuri electorale.

-Voci PNC : Dar au căzut morți !

-Madgearu : Acestea sunt **controverse care au fost lichidate** în această Cameră .

Nu voi reveni asupra lor și nici **nu voi răspunde calomniilor** ce s-a încercat a se aduce de la această tribună , cu atâta ușurință, împotriva PNT " (**întreruperi la PNC ; aplauze la PNT**)

Nu aceste lucruri mă frământă pe mine astăzi, și nu aceasta justifică intervenția mea.

-GACuza : N-ați avut nici o dată conștiință .

-Madgearu : Astăzi se discută cazul precis al atentatului săvârșit împotriva rectorului Universității din Iași . Atât și nimic mai mult.

În fața acestui act odios, reprezentanții tuturor grupărilor politice au exprimat sincerul lor regret , începând cu reprezentanții guvernului și sfârșind cu toate celelalte grupări din Cameră .

A trebuit să asistăm aici la tristul spectacol , ca din partea grupării Partidului Național Creștin să se ridice un cineva , care să încerce , nu să justifice, ci să explice.

[-----] Aceasta justifică atmosfera și școala de asasinat care este cultivată de grupările de dreapta ! (aplauze la PNȚ ; proteste la PNC)

-Voci PNC : Asasini !

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ PNȚ = Partid comunist ?!

▣ Eticheta pusă de adversari = otrăvirea tineretului

[LD , 3 nov.2003 .Controversa aceasta cu etichetările ... este adevărat că a făcut carieră.

Și Madgearu are dreptate să fie indignat și s-o respingă .

În simetrie , nu tot o etichetă ,și nu tot o carieră a făcut și eticheta de " hitlerist"

s-a pus pe mișcarea cuzistă și cea legionară ?

Oare aceste extrapolări și racordări la ideologiile , mișcărilor și partidele de pe aiurea ...

au avut legitimitate sau ... "contaminarea" a fost conjuncturală]

-Madgearu : Am asistat aici ieri , la un incident . Am socotit că prin intervenția d-lui deputat Prelipceanu s-a exprimat un regret . Dar incidentul de ieri este foarte caracteristic. [-----]

I Prelipceanu intervine și acuză pe rectorul Bratu că ar fi declarat că este antifascist și , prin aceasta ,evident, că d-sa cochetează cu comunismul.

Chiar astăzi s-a încercat , aici , să se repete că deoarece rectorul Bratu a dat o mărturie favorabilă pentru un student merituos , care ar fi fost comunist, [Timotei Marin] pentru aceasta ,rectorul Bratu sprijină pe comuniști !

" Dacă de la această tribună se cutează a se arunca astfel de acuzațiuni [-----] ce putem noi să credem în ce privește metodele de propagandă care au otrăvit spiritul public până la acel grad , care se întrebuițează de către toate grupările de dreapta , și ,

evident, și de gruparea național-creștină ?" (aplauze la PNȚ ; proteste la PNC)

Nu pot să-mi închipui că acest lucru s-a limitat numai la intervenția de la această tribună . Nu. Este o sistematică propagandă care se încearcă a se face de ani de zile , ca să se otrăvească spiritul public , afirmându-se că Partidul Național - Tărănesc , în întregul său, este un partid comunist. De 18 ani , de când există această organizație politică, ea a fost supusă continuu acestui tratament.

lată rezultatul. S-a otrăvit spiritul tineretului , pentru că tinerii aceștia sunt rătăciți dar sunt sinceri . S-a otrăvit în mod sistematic sufletele tinerilor până la acel grad , încât se ivesc astăzi , dintre tinerii studenți, oameni care cred că îndeplinesc o misiune națională , punând mâna pe revolver , pe pumnal sau pe cuțit ."

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ Apărarea regmului democratic, constituțional, parlamentar

" D-lor deputați, în acest ceas , eu cred că trebuie să se reculegă toate partidele politice, care vorbesc în numele regimului constituțional parlamentar și al legalității . Nu este destul să se facă declarații solemne la diferite ocaziuni în această privință .

Trebuie să știm precis , delimitându-se câmpurile, cine este pentru constituționalism ,democrație și legalitate, și cine este pentru regimul dictatorial și pentru anarhie.

" Pentru că , în ce ne privește, noi socotim că este egal de primejdioasă

pentru această țară și anarhia de dreapta și anarhia de stânga. (aplauze la PNȚ)

Țara aceasta nu trebuie pusă să aleagă între cele două anarhii .

Tara aceasta are nevoie de liniște și de ordine, și aceasta nu se poate realiza decât prin consolidarea ei în cadrul sistemului Constituțional și Parlamentar"

(**Aplauze la PNT și PNL-majoritar**)

" Pentru că noi nu putem să ne permitem **luxul experiențelor**, să lăsăm experiențele în altă parte, și să nu venim aici cu **spiritul de apologie** și să încercăm să introducem la noi în țară aceste **metode de anarhie**, care nu pot să ducă **decât la distrugerea unității sufletești** și să pregătească **sfărâmarea unității politice a Statului Român "**

(**aplauze prelungite la PNT**)

////////////////////////////////////

Octavian Goga (PNC) (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ **Replică lui Madgearu : Traian Bratu**

" ...nu aş mai fi venit la tribună dacă dl deputat **Madgearu** nu s-ar fi socotit ca, într-un ton care îi aparține și cu speciale subntive , **să se ocupe de partidul meu.**

Avea aerul că dă lecții - și eu de mult sunt obișnuit să **nu primesc lecții de la dl Madgearu.**

" **Eu , d-lor, deplor** ca fiecare dintre dvs , **nenorocirea de la Iași .**

În mod sincer , vă spun , **o deplor din două motive :**

În primul rând, că **nu prin crimă și asasinat** se pot îndruma spre bine treburile de la noi din țară și , în rândul al doilea, **eu îl cunosc mai bine decât dvs pe dl prof. Bratu.**

Nu cred că orientarea lui ideologică în materie politică era cea mai fericită ,

însă **era un om care își vedea de treabă , un om muncitor.**

Întâmplarea face ca să fie **din com.Rășinari** și se găsește într-un **oarcare grad de rudenie cu mine.** Deci **deplor cu toată sinceritatea acest gest "**

Octavian Goga (PNC) (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ **Mișcarea naționalistă studențească**

▣ **Fenomene prerevoluționare .**

" Însă eu **nu pot suprima în mine pe analist** . În fața fiecărui fenomen care se petrece , **datoria mea și datoria fiecărui om politic este să despice lucrurile,**

să vadă și reversul lor și să caute să tragă învățăminte pentru țară .

" **Mișcarea studențească** nu este de azi , de ieri .

Mișcarea studențească în făgaș naționalist începe imediat de la război

, odată cu **exodul de la țară spre orașe ,**

odată cu **numărul mare al școlilor și al studenților noștri.**

" **Eu m-am ocupat de această mișcare , am analizat-o în cursul vremii ,**

am scris despre această mișcare și am văzut toate fenomenele pe care le-a deslănțuit .

Și atunci, d-lor , vă rog să vă gândiți și dvs **ce este îndărătul acestei mișcări ?**

" În România este astăzi **o tulburare sufletească** . De la această tribună, făcând o analiză a lucrurilor, înainte cu câțiva ani, am spus că **trăim vremuri prerevoluționare ;**

Este un fel de **stare sufletească , de agitațiune ,** peste tot.

România întreagă este astăzi într-o **stare de agitațiune sufletească.**

Sufletul românesc palpită , este prins de un neastâmpăr , care este protestatar .

" Și atunci , d-lor, vă întreb pe dvs care știți istoria , care știți cum s-au întâmplat lucrurile în altă parte : **nu înțelegeți dvs că din această stare generală,**

tineretul, care are o specială sensibilitate ,

canalizează mișcarea în sens de violență câteodată și în sens mesianic.

Octavian Goga (PNC) / 2 mart.'37

▣ **Fenomene similare în alte țări**

▣ **Starea de apăsare -protestul -violența**

" Dvs știți de exemplu, ce a fost în **Italia** înainte cu 50 de ani, când era apăsare națională .
Vă aduceți aminte atunci că **Piemontul fiind apăsat**, societatea italiană toată era într-o
permanentă tresărire , și , ca un efect, s-au ivit **carbonarii** ;
știți bine că a eclatat **bomba lui Orsini**.

" Duceți-vă să vedeți ce s-a petrecut sub **regimul rusesc** înainte de război și veți înregistra că, în
apăsarea rusească de atunci , a fost **o mișcare de protestare generală** pe care ,
în sens mesianic interpretând-o, **o serie de oameni s-au sacrificat**
și au pus mâna pe revolver.

În **Rusia de astăzi**, a lui **Stalin**, dvs citiți că **iarăși este o mișcare de protestare**,
contrarevoluționară, din care se degajează **oameni** care , sacrificându-se pe sine,
vor să-și facă dreptate singuri.

" **Oriunde în societate, în orice țară din lume**, unde există această **materie inflamabilă**,
pretutindeni se ivesc asemenea fenomene. "

Octavian Goga (PNC) / 2 mart.'37

▫ **Disperarea românismului**

▫ **România a Românilor !**

" Și atunci **ce este de făcut ?**

Măsura pur și simplu cu poliția și cu celelate , este **foarte ușoară** -
dar poliție au avut toți aceia care **nu au putut menține ordinea.**

Cine a avut **cea mai mare poliție din lume, decât țarismul, cu ohranele lui ?**

Nu poliție trebuie aici . Trebuie înlăturată cauza , ca să dispară efectul.

" Pe ce se greșează starea de **nemulțumire sufletească din această țară ?**

Se greșează **pe ideea** , care nu este a clasei conducătoare ,

care porcede de jos, din masele adânci ale poporului român,

ideea că acest popor nu este definitiv stăpân în țara lui,

că sunt infiltrați de exploatare străină de care ne lovim la fiecare pas.

Nu eu voi veni acum să le detaliez . **Coborâți-vă dvs în conștiința dvs** și le veți ști .

D-nii mei, **eu vorbesc aici deschis** , vorbesc ca un analist , ca un om logic,

ca un om cinstit , și suport orice discuție și orice argumentație.

" **Da, românismul are sentimentul acesta penibil ,**

că românul nu este stăpân la el acasă . [-----]

Prin urmare, eu vă fac dvs aici **declarația că , atâta vreme cât în Țara Românească**

nu se va face o rectificare politică , în sensul ca să se dea simțământul tuturilor

că ideea națională , cu toate atributele ei logice, va învinge-

până atunci liniște nu va fi în această țară ."

Da , să se facă această rectificare , și **pe urmă să se întroneze liniștea** , cu toate consecințele
ei. Aceasta este ceea ce am avut de spus. "(**apluze laPNC**)

////////////////////////////////////

Declarații / 2 mart.'37

12.) Atentatul contra lui Tr.Bratu, / Declarații, Senat, 2, 3 mart..'37

(D.S., MO 36 - 37 , șed. de marți,miercuri, 2 și 3 mart '37)

prof.C.Stoicescu prof.I.Botez prof.Dragomir Hurmuzescu

prof.dr.C.Angelescu (ministr. Ed.Naț),**prof.Ai.Lapedatu** (președ.Senat)

prof.ACcuza (PNC) , la Sumar. , (P.1964-1965) / 3 mart.'37

▫ **Condamnă atentatul dar ...**

▫ **Respinge psihoza creată**

Nu a luat cuvântul pe data de 2 martie , pentru că **a vrut să se informeze**, să nu facă "**o înferare solemnă**" - cum au făcut reprezentanții partidelor - **fără să știe motivele pentru care atentatorii au făcut acea faptă** . Poate **prof Costăchescu** , care vine de la Iași , "**știe mai bine decât noi**" , care au fost **cauzele care au determinat acel atentat** .

-**Iuliu Mumuianu** (PNC) : **Nu se cunosc nici atentatorii, dle profesor !**

-**ACCuza** : Prin urmare, **nu știm ce a fost** . [-----] Se vorbește că ar fi oarecari simpatii pentru anti-fasciști, pentru comuniști, nu știu ce . Și atunci, **s-ar putea explica acest atentat** .

-**IIPurcăreanu** : Oricum, **tot atentat rămâne !**

-**ACCuza** : Rămâne **atentat , pe care-l condamnăm din toată inima** .

-**Prof.N. Costăchescu** : Indiferent cine au fost atentatorii , și indiferent care ar fi cauzele , eu cred că **dvs, la vârsta dvs și de la tribuna Senatului** , **nu trebuie să aprobați o asemenea faptă**(**aplauze puternice, întreruperi**)

-**Mumuianu** : Protestez . **DI prof.Cuza n-a aprobat atentatul**.

-**ACCuza** : D-tale , d-le Costăchescu , **îți interzic să insinuezi** .

Eu nu am aprobat nimic.D-ta visezi că eu aprob.

-**Costăchescu** : **Ați încercat să-l scuzați** .

-**ACCuza** : **Dar n-am încercat să-l scuz** , fiindcă nu știu ce să scuz . [-----] "

prof.ACCuza (PNC) ; / 3 mart.'37

▣ **Contra închiderii universităților și căminelor**

[LD : Vorbește **experiența de profesor și înțelepciunea de vârstă** a lui ACCuza .

Dar în starea emoțională care se crease, cine îl mai putea auzi și asculta !]

"... eu mă refer la măsurile care, după atentat , le-a luat guvernul.

Și să-mi dați voie să spun , de la început , că îmi face impresia că guvernul acesta e pe sfârșite, nu numai din p.d.v. constituțional , ci e pe sfârșite și din p.d.v. guvernamental, adică nu mai are putere să guverneze, [-----] mă grăbesc a vă prezenta condoleanțele mele .

[-----] Sunt măsuri care **sunt profund dăunătoare țării și absolut inutile** [-----]

Dvs luați măsura de a închide toate Universitățile din țară și toate căminele .

-**Voci** : Foarte bine !

-**ACCuza** : Pentru ce foarte bine ? La răspunsul dvs , eu zic : foarte rău !

-**Voce** : Trebuia o dezinfecție!

-**ACCuza** : De ce ? Pentru **ca să coți din Universitate tinerii** care sunt invitați să învețe , pentru ca **să scoți din Universitate 40.000 de studenți** , pentru că **3** - dacă vor fi studenți, că nici asta nu se știe ! - **au atentat la viața rectorului Universității de la Iași** . [-----]

protestez cu toată energia împotriva și a închiderii Universităților, și a acestor procedee samavolnice , pe care eu nu le admit , **ca în 24 de ore** , fără ca studenții să fie preveniți, **să fie scoși astfel din viața universitară** [-----]

Dvs aruncați nedumerirea în spiritele mulțimii și **jigniți profund pe părinții** aceia care **fac sacrificii** ca să întrețină odraslele lor.[-----]

Dvs compromiteți prestigiul acestei țări în străinătate , când, pentru **un atentat regretabil, dați spectacolul** cum că țara aceasta este în **stare de anarhie în clasele sale superioare** , necesită închiderea Universităților. [-----]

Dvs infiltrați în sufletele acestor tineri , scoși din Universitățile lor, **desnădejdea** și introduceți **amărăciunea profundă** , căci **ei nu înțeleg nimic** ce înseamnă aceasta , ca dvs **să-i scotați din Universități** ,

pentru că s-a întâmplat un incident la Universitatea din Iași .

Iată de ce vin și **protestez contra acestei măsuri** , pe care o cred și **profund dăunătoare țării** "

prof.ACCuza (PNC) ; / 3 mart.'37

▣ **Da : interzicerea studenților de a se înscrie în partide**

▣ **Nu : interzicerea studenților de a face politică**

-**ACCuza** : "Dar **ați mai luat încă o măsură** , măsură care înseamnă , cum ziceți dvs,

să introduceți un nou articol [*legea de organizare a inv.superior ,în Parlament*] , prin care **se interzice studenților , sub sancțiunea exmatriculării , să facă parte din vreun partid politic .**

-Voci : **Foarte bine !**

-**Iuliu Mumuianu** : Vă luați angajamentul să **dați afară din Partidul Liberal pe studenții înscriși în acest partid ?**

-Voci : **Da!**

-**Mumuianu** : **Toate partidele să facă declarația aceasta , și atunci suntem de acord .**

-**ACCuza** : Dlor senatori, cât de fericit aș fi să fiu întotdeauna în acord cu dvs , precum sunt acum ! (*exclamări*) **Da**, fiindcă **dvs protestați contra înscrierii studenților în partidele politice .Sunt absolut de aceeași părere** , dar adaog : **și din partidele dvs . Sunt în contra politicii de partid , căci această politică de partid a nenorocit țara, astfel cum ați făcut-o dvs !"** (*dl Iuliu Mumuianu aplaudă*) Și fiindcă sunt contra acestei politici de partid, **sunt în contra înscrierii studenților în partidele politice . Iată d-lor că suntem de acord.**

-**Mumuianu** : Aplaudați , d-lor !

-**ACCuza** : Dar , este și o altă parte cu care **eu nu mă unesc**, care intră în concepția dvs , **regretabilă concepție**, aceea **că studenții n-au dreptul să facă politică .**

Dar d-lor, cine a făcut politica care a adus țara aceasta în starea care se găsește , dacă nu studențimea , adică tinerii reprezentanți ai culturii române ?

Voiți dvs ca studenții să nu se mai ocupe de politică ?

Îi condamnați dvs numai la buchea sterilă a cărții ?

Eu protestez cu toată energia contra unei asemenea măsuri , dacă ați putea să o luați .

Dacă pe mine, student, veniți să mă chemați în judecată , și-mi spuneți :

-Te dau afară din Universitate .

-De ce mă dați afară, dle rector ?

-Fiindcă faci politică

-De unde rezultă că fac politică ?

-Te-ai dus la o întrunire publică și ai ținut o cuvântare

-Dar de ce să nu țin o cuvântare care să lămurească pe frații mei

cu luminile dobândite la Universitate ? Nu este de datoria mea să fac aceasta ?

" Prin urmare **nu se poate admite** , sub nici un cuvânt, **ca să se interzică studenților dreptul de a face politică . "**

-**prof.dr.C.Angelescu** (ministru Ed.Naționale) : **Veți discuta această chestiune imediat , fiindcă vine în discuția Senatului legea învățământului universitar "**

ACCuza / Atentat Bratu / 3 mart.'37

13.) **O.Goga** , Comunicare : **statut studenți ; statut preoți; uniforme ; 3 martie' 37**

Vict.Iamandi (ministr.Culte și Arte) ; **I.Nistor** (ministr.Muncii) - răspunsuri (DAD, MO 39, șed.de miercuri, 3 mart.'37 , pag. 1828 - 1837)

[LD : pornește de la un **Comunicat** dat de guvern , privind o serie de măsuri pentru **despoliticianizarea unor instituții și mișcări** :

studențimea (cămine și universități) , **preoțimea** (biserici și întruniri) ,

uniformele (diverse gărzi) , **protecția muncii naționale** (aplicare)

Discursul și polemicile , mai ales cu Victor Iamandi , înlesnesc lămurirea

accepțiunii ce se dădeau unor **concepțe și principii doctrinare** , în epocă.

și care , după al doilea război mondial, au căpătat **semnificații disjunctive** .

O trăsătură comună celor doi (care a transformat și prelungit , deseori , tribuna parlamentului în arenă de teatru) : dorința de a vorbi pătimaș , de a fi combativi cu adversarii , de a polemiza. În ce privește **fondul teoretic**, avantajul argumentărilor **alternează** când la unul când la altul, în funcție de măiestria lor oratorică , de bagajul de informație vehiculat și de scopul urmărit.

[LD : **5 nov.2003** .Disputele nu trebuiesc scoase din context , iar confirmările ulterioare - pe termen scurt și lung - fac ca aceste subiecte să fie încă contradictorii , până în ziua de azi. Istorical - vrând / nevrând - poate să-și păstreze o obiectivitate absolută ,

numai prezentând cu onestitate diversitatea opiniilor. Este ceea ce doresc să fac eu .]
Îmi îngădui, fără a altera cu nimic din texte, și anumite departajări în discurs,
datorate parantezelor polemice de pe parcurs. Supratitluri problematice , îmi aparțin.
Textul integral - vezi xerox. **Doc.integral : fișier PNC - VI**

Goga / 3 mart.'37

▣ Închiderea căminelor studențești = un abuz guvernamental.

Generozitatea statului român față de studențime a fost foarte " măsurată " ,
nu s-a întemeiat pe o " instituție serioasă " cum ar fi " cetatea universitară "
Consideră măsurile luate de guvern ca " nepotrivite " : trebuia să se facă un **Regulament**
pentru funcționarea căminurilor, și nu să fie închise .

Goga / 3 mart.'37

▣ Interzicerea studenților de a face politică ?!

Comunicatul guvernului spune :

< **Consiliul de miniștri aprobă ca în legea depusă la Senat să se insereze un nou articol ,
potrivit căruia se interzice studenților , sub sancțiunea exmatriculării,
să facă parte din vreun partid politic sau să participe la manifestări politice ,
obținându-se astfel despoliticianizarea studențimii universitare . >**

Deocamdată, își exprimă o mare nedumerire în fața acestei măsuri :

" Cum adică **exercițiul drepturilor politice** la aceia care sunt majori **se poate suprima ?**

Când un student împlinește 21 de ani, el nu intră , conform legilor în vigoare ,

în deplinul exercițiu al drepturilor politice ?

O să intervină situațiuni paradoxale . [-----]

Eu știu ce vreți să spuneți : **îl las să voteze dar nu i se permite să aibă o opinie .**

Atunci , un cizmar la 21 de ani va avea drepturi politice și poate să se afirme chiar

zgomotos, ;studentul nu, că va fi exmatriculat !

D-lor , această măsură mi se pare foarte ciudată

dar mi se pare evidentă psihologia din care pornește asemenea măsură .

Cum adică, **tineretul nostru să fie așa de vitreg tratat**

încât să-i dăm un certificat așa de trist ,

și să-i spunem că **n-are dreptul să-și manifeste opiniile politice ?!**

Veacul al XIX-lea, în toată evoluția politică , reformele României, mișcarea tineretului

Din 1848 , de la Brătianu la Avram Iancu , care erau studenți, și până astăzi ,

în toată evoluția de simțire și gândire politică a neamului ,

tineretul a fost avangarda mișcărilor naționale la noi. (aplauze la PNC)

În calitate de tânăr student la Universitatea din Budapesta , eu nu eram decât

un atom din acea mișcare națională [-----] revista " Luceafărul" [-----]

Și eram student ! DI Nicolae Iorga , la 1907 , era în fruntea tineretului universitar ...

"Acum , acestor studenți , acestui corp de elită ca simțire românească ,

noi să le retragem drepturile firești , politice, de a-și manifesta opiniile lor ?

Goga / 3 mart.'37

▣ Interdicția preoților de a se manifesta politic ?!

"Se merge și mai departe , dincolo de tineret și **se confiscă dreptul preoțimii**

de a-și afirma părerile politice . (**înreruperi, proteste la PNL**)

-M.Negură (ministr.Cooperației) : **Doar în biserică !**

-Goga : **Eu mi-am făcut un act de conștiință din problema preoțimei .**

Eu însămi sunt fiu de preot. **Știu care este misiunea istorică a preoțimii,**

știu **în ce făgaș s-a desfășurat** , și aici , dar mai ales în Ardeal.

Comunicatul dvs spune :

< **Aprobă demersul Ministerului Cultelor , făcut în numele guvernului ,
către IPSS Patriarhul, pentru a sancționa participarea preoților**

la campaniile de ură și de învrăjbit și care transformă biserica în armă de luptă politică .Autoriză pe ministrul Cultelor a a pela la măsuri pentru prevenirea acestor fapte . >

" D-lor deputați, citesc acest lucru în " **Dimineața** " , care pe pagina întâia, **cu mare bucurie, etalează această hotărâre** . Desigur , că este în sânul lui aceasta , **o mare bucurie de familie !** Aceeași gazetă spune că **ministrul Cultelor , a cerut aprobarea Sfântului Sinod**. Iată ce spune gazeta :

< În această ședință urmează să se discute măsurile ce trebuiesc luate împotriva preoților care fac politică militantă și în special contra acelor care au luat parte activă la manifestările grupărilor de extremă dreaptă.>

-Tiberiu Moșoiu (subsecretar de Stat) : " Dvs credeți că orice guvern poate rămâne indiferent , când 3 dintre cei care asasinează pe un bolnav și-l ciopârțesc cu topoare , după ce este deja cadavru [**LD : Mihai Stelescu**] , sunt **studenți ai unor facultăți sau academii teologice ?** (**aplauze la PNL**)

-O.Goga : Eu trebuie să vă răspund foarte natural , că dvs , în calitate de guvernanți, **dacă hotărâți să mențineți ordinea, trebuie să pedepsiți crima** , oriunde s-ar găsi ea. Prin urmare , nu puteți rămâne indiferenți în fața crimei însăși .

Că între aceia au fost **și 3 studenți de la teologie , este cu atât mai rău ....**

-Moșoiu : Pentru mine **este simbolic** .

-Goga : Ce simbol vedeți dvs aici ?

-Moșoiu : **Că există în organizația bisericii noastre "ceva" care trebuie corectat .**

-Goga : Vorbiți în sens dodonic ; ceva ! **Acel " ceva" aș vrea să-l sesizați** dvs și să-l corectați Nu puteți putem vorbi aici cu aerul de sibilă .Care este acel "ceva" ?

-Moșoiu : O anumită ambianță , creată , **dvs știți de cine [G de F ?] și în ce împrejurare [Moța și Marin ?]**

-Goga : Dar vă întreb pe dvs : **credeți că preoțimea se poate sustrage de la îndeplinirea drepturilor ei politice ?**

-Vict.Iamandi : **Regret că nu am fost aici de la începutul comunicării** d-lui deputat Goga , pentru a ști exact ce a spus d-sa , **cu privire la măsurile pe care guvernul le-a luat și le va lua până la capăt ...**

-Tilică Ioanid (PNC) : **Atunci răspunde la ce ai auzit acum !**

Dacă nu ai fost aici, ce vrei să răspunzi ?

-Iamandi : D-le deputat, vă rog să fiți foarte calm, pentru că sunt și eu foarte calm....

-Ioanid : S-o văd și pe aceasta !

-Iamandi : **Regret că nu am fost aici de la începutul comunicării** d-lui deputat Goga , **pentru a ști exact ce a spus d-sa , cu privire la măsurile pe care guvernul le-a luat și le va duce până la capăt, în ce privește delimitarea rolului pe care preoții trebuie să-l aibă în viața politică.**

Am auzit însă ultima afirmațiune a d-lui Goga , că prin măsurile pe care le preconizăm , **țintim să scoatem pe preoți din viața politică activă a Statului.**

Este inexact . Însă trebuie să se știe că **atâta timp cât biserica noastră națională este o biserică de Stat** , ea este datoare să sprijine , **cu toate puterile ei morale, ordinea pe care se bazează existența Statului nostru** (**aplauze la PNL**)

În afară de altar și în afară de biserică, preotul este cetățean și este liber să gândească și să creadă după cum îl duce conștiința lui (**aplauze la PNC**)

Însă , în altar și în biserica , să înceteze orice agitațiuni de incitație la ură și de răstălmăcire a rostului pe care biserica trebuie să-l aibă în viața Statului nostru "

(**aplauze prelungite , bravo , la PNL**)

-Goga : Eu nu știu dacă dl ministru cunoaște bine rânduiala în biserica noastră

În altar , la noi, n-a fost vorba de nici un fel de agitații .

-Iamandi : Dle Goga, eu aș face apel la dvs , rugându-vă **să credeți că , dacă guvernul a ajuns la hotărârea la care a ajuns și pe care am comunicat-o azi dimineață și șefului Bisericii noastre ortodoxe,**

[**LD : coroborează cu discursul lui Miron Cristea din Senat , în aceeași zi**]

guvernul se întemeiază pe fapte și nu pe presupuneri . (**aplauze la PNL**)

Sunt altare ale bisericilor , în care s-au pus anumite **fotografii** [**Codreanu ? Moța ? Marin ?**] și **sunt preoți** care, de la înălțimea altarelor , **au făcut apologia crimei și asasinatelor** .

-Voci : Rușine ! Rușine !

-**Goga** : Afirmațiile dvs sunt foarte grave. **Ar trebui să ne lămurim** , ca să înțelegem și noi măsurile dvs. Dacă luați însă măsuri împotriva unor **lucruri pe care nu ni le comunicați**, de unde vreți să știm noi dacă sunt sau nu criticabile ?

În orice caz, măsura luată este criticabilă .

Goga -lamandi / 3 mart.'37

▣ **Polemică pentru prioritate**

▣ **Concurență pentru naționalism**

-Goga : **Nu știu dacă pe mine dvs mă considerați încadrat în mișcarea de dreapta** . Unele gazete spun că da .

-**Vict.lamandi** : **Deocamdată vă considerăm în mișcările de dreapta**

-**Goga** : D-ța nu vorbi cu " deocamdată " . **D-ța ai fost cuzist .**

-**lamandi** : "D-le Goga, **eu nu am să-mi reneg nimic** din ce am gândit și din ce am făcut .

Mi-am primit educația mea sufletească sub apostolatul profesorilor Iorga și Cuza ,

între 1910 și 1915 . Nu repudiez nimic din ideile călăuzitoare ale tinereții mele .

Le-am acordat cu ideologia Partidului Liberal, care este cel puțin tot atât de naționalist cum sunteți dvs (**aplauze , bravo la PNL**) care târziu de tot ați ajuns să vă fixați

într-un **partid cu titulatură naționalistă integrală ;**

și de 20 de ani stăruiesc în credință și devotament în acest partid , pe care nu l-am părăsit

, înfruntând toate riscurile și neuitându-mă la nici o oportunitate

și la nici o elasticitate de atitudine. (**aplauze , bravo la PNL**)

-**G.A.Cuza** : D-le lamandi , că vă aplaudă d-lor este firesc. Dar , în același timp

vă aplaudă și jidanul Kaufman de la " Dimineața" și " Adevărul"

-**Goga** : Gazetele "**Dimineața**" și "**Adevărul**" vor jubila din cauza acestei afirmări de conștiință colectivă . (**aplauze la PNL**)

Goga -lamandi / 3 mart.'37

▣ **Polemică privind " criminalitatea"**

▣ **Concurență pentru patriotism**

-**lamandi** : **Dar o politică care își zice națională , dar țintește la însăși surparea organizației Statului, prin mijloace criminale, aceea o repudiem , [G de F] căci nu are ce căuta în biserică .**

-**Goga** : Dvs puneți greșit această teză . Aveți aerul că dvs vă împotriviți impulsurilor criminale , **și că eu le apăr !**

-**Voci** : Așa este !

-**Goga** : Cine spune așa, este o canalie! (**proteste, agitație**)

-**Leon Scridon** : Nu ne lăsăm terorizați de nimeni !

-**lamandi** : Dați-mi voie să iau act , **cu deosebită satisfacție** , că dl Octavian Goga a luat poziție netă și categorică împotriva metodelor criminale și împotriva acelor care au introdus **asasinatele în viața publică** . (**aplauze la PNL**)

-**Goga** : **Eu n-am apărat nici o dată crima !**

-**lamandi** : **Însă ați sprijinit prin atitudinea dvs pe criminali**

-**Goga** : **Eu sunt un analist care trebuie să explic mișcările** . Este foarte ușor să răcnești, dar este foarte greu să gândești . **Eu nu sunt temperament de politician, eu sunt temperament de gânditor.** Prin urmare, **eu nu am apărat nici o dată crima.**

Eu , însă, **această fierbere a societății românești , din care asemeni fenomene se desfac**

-**Voci** : **Mustul ! Mustul !** [**aluzie la Mustul care fierbe....**]

-**Goga** : ... **această fierbere trebuie să o analizez , și nu mă dau în lături din fața acestei datorii pe care o am.** [-----]

Goga / 3 mart.'37

▫ Atribuțiile istorice ale preoțimii

" Preoțimea noastră în tot parcursul vremurilor a fost în fruntea mișcărilor noastre naționale.
[-----] **dacă nu ar fi intervenit rolul preoților** în viața noastră politică ,
însăși existența noastră de Stat ar fi fost primejduită.

-G.Bota : Așa vremuri, așa preoți !

-I.Modreanu (PNC) : Dar **în războiul nostru** pentru întregirea neamului,
nu au fost **preoți decorați cu " Mihai Viteazul " ?**

-Goga : Desigur! **Preotul**, spune un mare franțuz, **este conducătorul natural al satului** ;
el este un fel de **judecător de pace** , un îndrumător sufletesc al mulțimii . [-----]
preoți cu crucea în frunte am avut noi în trecutul nostru

**, și , potrivit rânduiei acestei tagme, atribuțiilor istorice ale preoțimii ,
se îndeplinește misiunea preoților și astăzi ,**

**când preoții sunt susceptibili la curente de simțire și de gândire
care agită organismul sufletesc al neamului nostru .**

Noi nu putem să înfrânăm , într-un fel sau altul,

manifestarea limpede a tagmei bisericești

și nu putem să stânjenim preferințele tagmei preoțești ,

față de un curent de gândire sau față de un alt curent de gândire."

Goga/ 3 mart.'37

▫ Misiunea istorică și politică a preoțimii

▫ Locul preoțimii în " dreapta naționalistă " , antibolșevică

" Există **mișcarea comunistă** dincolo de graniță.

Preoțimea noastră **știe ce înseamnă comunismul** pentru biserică,

știe suferințele bisericii surori din Rusia,

știe care ar fi urmările unui triumf al **comunismului.**

Atunci **dați-i voie preoțimii ca, cu gândirea ei politică ,**

să se plaseze cu totul împotriva mișcărilor de stânga

și să se afilieze așa-ziselor mișcări de dreapta,

fiindcă dvs vorbiți , și în gazete se scrie de " **mișcările de dreapta**" .

[----- Polemică - Goga - Iamandi : despre naționalism -----]

" Eu nu știu însă un lucru , d-lor deputați ; **cine va califica vrăjmășia și ura ?**

Dvs sunteți sibilic în toate atitudinile și **spuneți < nu li se va îngădui să ia nici un fel de
atitudine de vrăjmășie sau ură >**

Ce este însă vrăjmășia , ce este ura ? Nu se știe.Cine le califică ? Nu se știe .

Părerea mea este că se face o mare greșală .

Lăsați liberă manifestarea gândirii și a simțirii preoțești .

Nu te poți lupta cu aceste gânduri și cu aceste simțiri ,

care descind **din vecinătatea altarului.**

Preoțimea noastră a mers totdeauna pe liniile mari ale istoriei .

Nu am nici un motiv să cred că **astăzi preoțimea nu va merge mai departe**

pe drumul consacrat , pe făgașul istoriei , îndeplinindu-și misiunea ei de odinioară .

(**aplauze la PNC ; întreruperi la PNL**) [-----ciorovăială : trecut ,prezent -----]

-Emil Folea (PNL) : un alt **fiu de popă din Ardeal** vă întrebă :

dvs vcredeți că, preoțimea, prin politică, va ridica prestigiul bisericii ?

-Goga : "[-----] **dacă preoțimea din Ardeal ar fi scoasă din îndeletnicirea ei firească ,
de a se ocupa de problemele politice , poporul român din Ardeal ar rămâne**

politicește orfan, pentru că în viața din Ardeal , **față de minoritățile care sunt acolo**

și în special față de minoritatea maghiară - și cu deosebire în comunele mixte -

preotul maghiar este un conducător național ,

și dvs trebuie să recunoașteți că eu spun adevărul

-Emil Folea : **Nu pe cale politică !**

-Goga : **Ba da ! Conducător politic!**

-Iamandi : **Național. Trebuie să facă o politică națională** .Eu cred că acesta este patriotismul comun al tuturor partidelor de răspundere din țară .

Dar o politică care își zice națională , dar țintește la însăși surparea organizației Statului, prin mijloace criminale, aceea o repudiem , căci nu are ce căuta în biserică .

[-----polemică Goga -Iamandi : crima politică-----]

-Goga : "Cât despre preoțime, despre vrăjmășie și ură, **sufletul preoțimei este împletit din dragoste și ură .**

Dragoste pentru mișcările care pornesc de la altar și se întorc la altar, dragoste **pentru mișcările naționale,**

care reprezintă **linia istorică** a frământărilor noastre sufletești,

și **ură împotriva tuturor acelor care , cu atitudinea lor, primejduesc existența altarului și temelia vieții noastre bisericești "** (aplauze prelungite la PNC)

" Pe această **dualitate de simțire** , s-au întemeiat în cursul vremurilor ,

toate atribuțiile cârjei pastorale, pe această dualitate trebuie să meargă înainte preoțimea , îndeplinindu-și misiunea ei istorică .

" Întru cât mă privește pe mine, purtând în sufletul meu rezonanța seculară a altarului strămoșesc, vă asigur că voi îndemna și de aici înainte preoțimea

să meargă pe drumul dragostei și al urii :

pe **drumul dragostei** către țară , către neam și către biserică și **pe drumul urei**

împotriva tuturoar acelor care vor să se pună deacurmezișul misiunii istorice preoțești .

Dvs vorbiți că **veți despoliticianiza viața noastră politică ,**

dacă și studentimea și preoțimea o veți da la o parte.

Nu o veți despoliticianiza , o veți desintelectualiza.

Știu că pentru mulți dintre dvs mare tragere de inimă pentru acest substantiv nu există ; însă aceasta va fi consecința .

" **Eu vreau ca preoții să-și aibă mai departe rolul de fruntași politici**

în viața noastră publică, pentru că **nu vreau să fac politică cu cârciumarii ,**

vreau să fac politică cu preoții . (aplauze la PNC)

De aceea eu calific aceste măsuri - ca să nu folosesc un cuvânt prea tare -

ca **gesturi dezordonate care corespund psihologiei omului care pleacă "**

[----- paranteza cu uniformele -----]

-I.Florian (PNL ?) : " Prietenia cu dl Goga naște dintr-o veche admirație [-----]

dar , **deși suntem dintr-o viță de preoți** veche de 400 de ani,

diferim fundamental cu privire la ura pe care o admite preoțimei .

Preoțimea din care mă trag eu , care se șterge în negura veacurilor,

avea o parte sublimă de romantism , pe care am păstrat-o până la vârsta de astăzi.

Preoții pe care i-am pomenit în trecutul meu ,

aveau credința cu toții că în altar vorbeau cu Dumnezeu .

Așa am pomenit din copilăria mea , de la **tatăl meu bătrân**, când,

în ziua de Paște, înainte de începerea liturghiei ...

-Goga : **Să nu plângi !**

-Florian : ... Nu , nu plâng .Îmbrăcat în odăjdiiile , cusute de biata maică-mea

în fir de aur și argint , și pe care le îmbrăca o dată pe an , **spunea :**

< în ziua învierii să ne luminăm cu prăznuiri unii pe alții , să ne îmbrățișăm și să ne zicem "fraților" iar celor care ne urăsc pe noi , să le iertăm toate . >

Aceasta era doctrina preoțească de atunci [-----]

Preoția este o taină adâncă care înfrățește și a înfrățit pe oameni pe pământul pe care s-au născut , l-au muncit și l-au apărat și au murit pentru el.

Aceasta ete frumusețea și taina adâncă a preoției . [-----]

-Goga : [-----]DI Florian a planat între cazanie și amintirile din copilărie...

[-----protecția muncii românești-----]

- **Nichifor Robu** : **Dar ce faceți cu rabinii** , dacă pe preoți îi înmormântați ?

[----protecția profesiilor liberale românești----]

Goga/ 3 mart.'37

▣ Uniforma = ordine și control

▣ Interzicerea uniformelor = abuz guvernamental

-Goga : " Eu vă vorbesc fără o specială adversitate .Gândiți-vă, **ce înseamnă uniformele ? Le îmbracă mai ales tineretul. Eu am apreciat ideea de a da o cămașe albastră tineretului care este împrejurul mișcării Partidului Național Creștin.**

Dați-mi voie să vă spun că **această uniformă reprezintă ideea de demnitate, reprezintă ideea de ordine.**

-Mișu Slăvescu : Demnitatea o angajează culoarea ? Dacă este albastru este demn, dacă este de altă culoare nu este demn ?

-Goga : Dvs știți zicala că **omul este uniforma pe care o poartă .**

-Robu : Chiar dl Bejan , fost subsecretar de Stat al armamentului, ne-a imitat și-a făcut și d-sa uniformă, a depus jurământ la Prahova..

-Goga : Prin urmare, **să nu protestați prea tare împotriva uniformelor**

pentru că **atunci nu vă găsiți pe aceeași linie cu un membru din guvernul dvs.**

De altfel , **pe banca ministerială, se găsește și un reprezentant al uniformeii militare .**

-CCBrătianu Vă rog nu confundați armata și uniformeii ei, cu organizațiile dvs .

-Iamandi : **De când aveți uniforme, dezordinea este mai mare în țară**

(**aplauze la PNL și PNL**)

-Goga : Nu este adevărat ! Faceți ce vreți, dar eu vă spun : **cu uniforma s-a menținut la noi ordinea. Am avut mai multe întruniri mari , și toate au avut un caracter de liniște , demnitate și ordine , care a fost admirat , și de cei din țară și de cei din străinătate .**

Ultima oară, acum, la 8 noiembrie, am adus un foarte mare număr de oameni aici , care au defilat 7 ore. Câți au fost, nu vreau să-i număr , însă au fost foarte mulți.

Ce neliniște a fost, dle ministru al Cultelor ? [-----]

Totdeauna noi am avut interes să fie ordine și o vom ține , vrem s-o ținem.

" **Noi n-am pus nici o dată violența la contribuție ,**

deși am declarat că ea există în arsenalul nostru și

când nu va fi alt mijloc decât violența , pentru a salva ordinea în Stat ,

atunci cu toate consecințele pentru noi, și răspunzând pentru această aplicare,

o vom pune în lucrare . Însă n-am ajuns acolo . (**aplauze la PNC**)

D-lor , vreau să afirm că **aceste uniforme înseamnă ordine și înseamnă control .**

Îi știm pe oameni , îi vedem, **defilarea lor în fața noastră**

este o defilare de conștiință și de demnitate ."

-Voce : **De cinematograf ! [-----]**

-Goga : Însă **cămașa albastră a Partidului Național Creștin,**

va merge înainte și se va menține, oricare vor fi hotărârile dvs . (**aplauze la PNC**)

Goga/ 3 mart.'37

▣ Protecția muncii naționale

▣ Avocații, doctorii,

"**Consiliul de miniștri aprobă propunerea ministrului de Industrie [Valer Pop] ,**

pentru a face mai eficace ocrotirea muncii românești .

Cum adică ? **Acum, de ultimă oră, în ajunul plecării ... în ziua când se fac toate pregătirile în sensul Constituției , pentru plecare ... atunci luați măsuri pentru a face mai eficace ocrotirea muncii românești !? Aceasta este o recunoaștere că nu s-a făcut nimic până acum**

[-----]

Dar ce faceți cu avocații ? Dvs știți că la asociațiile profesionale ale avocaților

este o mare fierbere ; [-----] Asociațiile avocațiale sunt centre de violențe

profesionale , de protestare contra elementului străin , care , neexistând o legiferare

adecuată în sens național, pătrunde , se infiltrează în toate colțurile (**aplauze la PNC**)

-Iamandi : **O parte din probleme vi le lăsăm dvs**

-Goga : **Dar ce faceți cu doctorii ?**

-dr.I.Costinescu (ministr.sănătății) : De medici m-am îngrijit eu, d-le Goga , și vă asigur că **situația lor mă doare** cel puțin tot atât pe mine, **cât poate să vă doară pe dvs**

-Nichif.Robu : Numai că **dvs răbdați durerea** , pe câtă vreme noi n-o răbdăm.

-Goga : **Am asistat la o conferință** în care s-a arătat **situația din țara noastră** în ce privește medicii , și **am înțeles** din repartizarea numerică care este rolul **elementului semit în materie doctoricească** , ca funcționar de Stat sau ca liber profesionist . Vă asigur că **am rămas înmărmurit și de unul și de altul.**

dar , mai ales, **am rămas îngrozit de numărul mare al evreilor** repartizați ca medici **în funcțiile de Stat.** Chiar în regiuni pur românești , medicii sunt evrei . [-----]

-G.A.Cuza : Recent , **la Iași, dr Costinescu**, sub inspirația d-lui Iamandi , **a numit în locul unui jidan mort, Șmilovici, pe alt jidan, Fru"hling .**

Cum d-le ministru, când sunt atâția profesioniști români , care cer posturi , care au aceeași specialitate , **dvs n-ați găsit să numiți decât pe un doctor jidan, Fru"hling ?** [-----] Fiindcă este **membru al PNL** ...

-Vict.Iamandi : [-----] **Vreau să vă dau o lămurire asupra concepției pe care o avem noi în legătură cu rosturile cetățenilor în această țară .**

Dacă **dvs aveți dreptul de a proclama** , cu atâta patos , **un exclusivism** , care nu știu ce ar putea să dea în practică, pentru însăși interesele superioare ale țării, **dați-mi voie să exprim o concepție care a fost concepția organică la baza Statului nostru .** **DI dr Fru"hling este colonel în armata română ,** are merite din timpul războiului prin **asistența medicală pe care a dat-o soldaților români** în timpul războiului , tot așa **cum au făcut foarte mulți dintre români .**

-Nich.Robu : **Care a vârat pe toți jidanii în spitale , în loc să bage pe români, și să lupte el pe front.** [**polemica continuă , era o numire provizorie ... urma concurs ....**]

Goga/ 3 mart.'37

▣ **Concluzie : Succesiunea !**

▣ **Mișcarea națională**

[LD : până la alegeri și la preluarea guvernării ... **mai erau 8 luni.** dacănu aș ști cum s-au desfășurat evenimentele ... aș lua fraza lui Goga ca pe o **emfază** , în plus... **Lucrurile nu au stat așa ... și atunci .... Atenție LD !**]

" Atunci , d-lor, dați-mi voie să vă spun că **nu aceste măsuri de circumstanță luate de un guvern care pleacă** , vor putea să restabilească echilibrul interior al Statului nostru . Aici nu se cere să se ia măsuri de un guvern care pleacă , **ci se cer măsuri care să întroneze liniștea , măsuri care trebuie luate de un guvern care vine .**

" Mișcarea națională , d-nii mei, este astăzi organică , ea nu mai poate fi nici trasă la îndoială și avalanșa ei nu mai poate fi oprită .

" **Întâi , triumful ideii naționale** , cu toate atributele ei logice în viața publică și în viața de Stat a României , **și pe urmă , ordinea se va afirma** , ca o consecință logică a acestui triumf " (**Aplauze prelungite la PNC**) O.Goga / 3 mart.'37

////////////////////////////////////

O.Goga / replică lui Iamandi / 3 mart.'37

▣ **EI, Goga, primul ministru al Cultelor !**

▣ **Prima lege de organizare biseicească**

"**Eu de la început am susținut Biserica** în prerogativele ei firești , fiindcă mi-am dat seama că **un Stat național** , care trebuie să-și aibă **consolidarea lui**, nu poate să nu aibă **Biserica drept punct de reazem** în străduințele lui. Și ca o consecință a acestei concepții , **am întemeiat Ministerul Cultelor** [**guv.Averescu**] **am fost cel dintâi ministru de culte** , am făcut **separarea Ministerului Cultelor de Ministerul Instrucțiunii.** **Sunt întemeietorul Ministerului Cultelor ,**

am făcut cea dintâi lege de organizare bisericească ,
am inițiat toate convorbirile cu toate cultele ,
pentru **normalizarea raporturilor dintre Biserica și Stat** .

De atunci încoace, cu toate ocaziile , fiind **membru în consiliile eparhiale**,
în continuitate cu trecutul, - acolo, la Sibiu și la Cluj a fost și un trecut -
am afirmat totdeauna drepturile Bisericii "

O.Goga -Victor Iamandi / Școala , Biserica ș.a. / 3 mart.'37

14.) Incident diplomatic : **ambasadori străini la înhumarea lui Moța și Marin, 9 mart.'37**

(DAD , MO nr. 44, șed. de marți, 9 mart.'37 , p. 2042 - 2048)

(D.S. , MO nr. 40, șed.de marți, 9 mart.'37, p. 2259 - 2270)

Camera (dimineața) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
b) **Armand Călinescu** (PNT) , c) **Gh.Brătianu** (PNL-2) , d) **Gr.Iunian** (PRȚ) ,
e) **Oct .Goga** (PNC) , f) **Adam Ionescu** (Fr.Rom.) - declarații , replici, polemici
Senat / după-amiaza) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
b) **Grigore Filipescu** (P.Conservator) , c) **DRloanișescu** (Fr.Românesc-Vaida) ,
d) **M.Manoilescu** (Liga .Corporatistă) , e) **ACCuza** (PNC) , f) **N.Iorga** (PND) -replici ;
g.) **Vict.Antonescu** - concluzie finală . **Doc.integral , fișier Politică externă , VII**
[-----]

e) **Oct .Goga** (PNC) / 9 mart.'37

▣ **Un incident diplomatic " forțat "**

▣ **Neastâmpărul opoziției și excesele retorice ale lui Tătărescu**

▣ **Dreptatea lui , a lui Goga .**

[LD : că este **mulțumit** de răspunsul lui Antonescu , mai bine zis **de răspunsul diplomaților implicați**, nu putea să mire pe nimeni .Repetă (citându-se) considerațiile făcute în prima dezbateră .**Semnificativ** mi se pare la el **o creștere de aroganță, de ton, de manifestare , pusă pe seama opiniei publice** , al cărui exponent se considera .

Dacă rezultatele la alegerile din nov.'37 , nu le-ar confirma, atunci declarațiile sale puteau fi date uitării. **Realitățile l-au confirmat** . Și atunci , care era **pulsul opiniei publice ?**
" Declar de la început și cred că reprezint opinia publică din țară, când exprim **mulțumirile mele** că , în sfârșit, **s-a lichidat acest incident** , care , trebuie să declar de la început , mie **mi s-a părut forțat** . Cred că el a fost pornit de **o oarecare tendință de neastâmpăr** a unei **anumite părți din opoziție** , care a căutat să interpreteze în mod volnic o chestie în materie de politică externă , și a fost complicat de anumite spontaneități retorice ale d-lui prim-ministru , în această chestie. [-----] **am văzut incidentul mult mai simplu**, de la început . [-----] **am declarat că nu văd un act de imixtiune politică** [-----] **nu am considerat înmormântarea** tinerilor căzuți pe câmpul de luptă , **ca o manifestare politică** . **M-am dus la această înmormântare** , pentru ca , prin prezența mea, **să omagiez eroismul celor doi tineri** , care au căzut pe câmpul de onoare , **apărând ideea națională și a creștinătății "** (**aplaude la PNC**) [-----]

" Atunci am zis , : **de ce complicați lucrurile ?**

Întrebarea mea se adresa **atât opoziției cât și guvernului**.

Am zis : **Ce vreți ? Care este finalitatea unei asemenea complicații ?** [-----]

vreți să împingeți țara într-un **conflict diplomatic** ? [-----]

vreți să ne clasăm **alături de boșevici** ? [-----]

La sfârșit **creeam ca incidentul să fie închis**. [-----]

Părerea mea este că **a triumfat bunul simț** și că , dacă de la început , **era o temeinică judecată și o apreciere a posibilităților și a scopurilor**

spre care tinde această chestiune , eu cred că ea se lichida de la început

Regret că a ținut 3 săptămâni . [-----]

//

e) **ACCuza (PNC) / Senat , 9 mart.'37**

▣ **Satisfacție pentru închiderea incidentului.**

[LD : ce potolit și scurt este ACCuza ! Recunoaște în totul autoritatea președintelui Goga !]

" **PNC**, regretând incidentul, **se bucură că a fost rezolvit** , în modul cum a fost rezolvit , cred eu, **spre deplina noastră satisfacție** .

Se cuvine așa dar, să **aducem mulțumirile noastre d-lui ministru de externe.**

De altfel, asupra acestui incident , și-a spus părerea , după cum știți, din partea PNC, mai pe larg, dl Octavian Goga. **Mă unesc în totul cu declarațiunile d-lui Octavian Goga, președintele PNC**, care au fost aduse la cunoștința d-lui ministru , în Adunarea Deputaților "

//

Incident diplomatic / 9 mart.'37

[Guv.Tătărașcu](#) . Vacanța parlamentară .Succesiunea. Alegeri .]1937

15.a) Istrate Micescu , discurs la Congresul extraordinar al avocaților , 9 mai 1937

/ Regimul minorităților / state cu Statut minoritar - state fără Statut /

(" **Țara noastră**" , 14 mai 1937 ; Cf. J.Ancel, Documents....., vol.I, p.215)

[LD : **17 ian.2004** . Introduc fișe scoase de mine din vol.lui Ancel, când m-am întors din Israel (1985) .**Referatul meu de la Yad-Washem** a fost pe această problemă .

[**LD 17 ian.2004**: Nu am confruntat doc. cu ziarul. Apare trunchiat . Preiau cu rezerve câteva citate .Că are și un **accent xenofob, antisemit** - care mie îmi lipsește - este adevărat .

Dar **argumentarea lui Istrate Micescu, privind regimul minorităților impus statelor succesoriale,, este logică , justă , demnă , și s-a dovedit a fi și premonitoare .]**

Doc.integral : **fișier PNC VI**

Istrate Micescu / 9 mai '37

▣ **Regimul minorităților = fals regim de drept internațional**

Noi nu trebuie să vorbim fără respect despre **drepturile omului** .

Regimul minorităților (în relațiile sale cu organizațiile constituționale și legale ale Statului român) apare ca **o problemă de drept internațional.**

Înainte de război, nimeni nu s-a gândit să asigure **o situație privilegiată**

și să formeze **o categorie juridică distinctă** pentru minorități de altă origine etnică, altele decât pentru cele autohtone.

Tot spre **ce aspiră minoritățile** nu ar trebui să depășească **recunoașterea originilor și obținerea unor drepturi egale cu ale autohtonilor .**

Așa este în toată Europa.

Istrate Micescu / 9 mai '37

▣ **Regimul minorităților = regim de favoare**

Acest război a creat " problema minorităților " ca pe un regim de favoare .

Oameni de drept ignoranți , au amestecat cuvinte și noțiuni

de **protejare legală și ilegală** a minorității , sub **un regim de statut legal.**

Dar care este baza , ideea fundamentală care străbate această doctrină ,
cu pretenție de sistem logic ?

Cum se face că **minoritățile etnice din statul român ,**
în loc să depindă de acest stat suveran,

pot să depindă de conglomeratul de state care apelează la Societatea Națiunilor ?
Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = regim de excepție

"Pentru ce această diferențiere între cei care [**autohtonii**] ,
sub toată înțelegerea țării , **privesc de la margine spre centru** ,
și cei care [**străinii**] , **din centru** , se cramponează de situații de mult terminate
privind spre periferie și peste frontiere ? "

Această divergență de " privire" , centripetă pentru noi, centrifugă pentru ei ,
nu reprezintă ea un regim de excepție ?

Care este ideea fundamentală ?

" Doctrinarii " cu pretenții științifice , declară că ideea protejării minorității etnice
este o generalizare a declarației drepturilor omului .

Și încearcă să integreze problema minorităților etnice în **cadrul legal .**

Îi întreb : **pentru ce nu toate statele acceptă asta ?**

Pentru ce Anglia , Franța , Italia, Germania , nu l-au acceptat ?

Pentru ce ele au fost impuse doar României , Poloniei , Cehoslovaciei și Iugoslaviei ?

O idee de drept presupune egalitate

și **dacă** din premisă este neegală , înseamnă că nu este de drept .

Un ideal de drept , cu pretenție de egalitate , care pornește dintr-o premisă de neegalitate ,
nu este o idee de drept . Este un regim de excepție.

Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = neegalitate între state

Noi nu dorim generalizarea egalității cu marile puteri .

Eu vorbesc în acest moment pentru cei ce sunt în frontierele noastre .

Nu vrem egalitate în generalizarea unui principiu de drept care consacră inferioritatea
și un regim de excepție care implică o superioritate vis-à-vis de noi .

Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = un regim odios

Conștiința noastră - și o spunem fără vanitate - inteligența noastră robustă de esență latină ,
nu poate concepe că acolo unde este egalitate ,

există diferențe pentru cei care nu țin cont că legile și instituțiile unui stat ,

ce se găsesc între frontierele naționale,

nu îngăduie amestecul străin , în ceea ce privește conduita statului român !

Acesta este un regim odios , contra căruia **se revoltă sentimentele noastre de justiție și**
demnitatea noastră națională .

Și acesta este punctul care ne desparte în lupta ideologică .

Că Geneva , și înțeleg prin aceasta marile puteri (care sunt menajate)

care **admit inferioritatea noastră , ... noi ne permitem să ne exprimăm credința noastră**

că aplicarea acestui sistem de protejare a minorităților ,

duce la formarea unor minorități artificiale și alimentează curentele centrifuge .

Istrate Micescu / 9 mai 1937

15.b) Istrate Micescu , *Problema Palestinei* , 29 iul.1937

/ **Revizuirea cetățeniilor frauduloase evreești** /

("**Curentul**" 29 iul.'37 .Cf. J.Ancel, *Documents.....*, vol.I, p. 213 -215)

[LD : Nu am confruntat doc. cu ziarul.Apare trunchiat . Preiau cu rezerve câteva citate]

P.d.v. fără echivoc : **revizuirea cetățeniei române !**] Doc.integral : **fișier PNC VI**

Micescu / 29 iul.'37

▣ **Evrei au ocupat țara noastră**

Din moment ce **evreii nu mai sunt pe placul arabilor**, eu nu văd pentru noi , ca om de drept, ca drepturile noastre românești **să poată fi puse în discuția Societății Națiunilor** , impuse de evrei .
Ca om de drept, mie îmi este interzis , formal, **să caut să raportez parazitismul de care vrea să scape țara noastră , într-o altă zonă, de ex. în Palestina .**
Mie îmi este interzis **să mă preocup să caut un azil pentru cei care ... au ocupat țara noastră .**
Micescu / 29 iul.'37

▣ **Evrei au uzurpat calitatea de cetățeni**

Să ne străduim **să desconggestionăm România** și , **deplasând această congestionare în Palestina , ar însemna** , după părerea mea , **să nu avem curajul să punem chestiunea primordială :**
evreii au dreptul de a sălășlui în România uzurpând calitatea de cetățeni români ?
Cei care au obținut această calitate , formal, **o posedă valabil ?**
dacă nu răspundem la această întrebare , înseamnă că nu o putem asana .
Altfel , noi **comitem o imprudență căutând azil pentru evrei** , de ex, **în favoarea statutului internațional al Palestinei .**
Micescu / 29 iul.'37

▣ **Azil în Palestina ?**

▣ **NU este treaba României !**

Noi nu ne putem permite **să ne agățăm de dreptul de azil al evreilor , pentru a ne debarasa de paraziți.**
În calitate de avocat al țării mele și al poporului meu , eu nu mă pot despărți de obligațiile mele profesionale și naționale, **să mă preocup numai de interesele clienților mei** , fără să pierd timpul meu , **ajutând reavoința adversarilor ce nu mă privesc.**
Acesta este răspunsul meu la întrebarea pusă .
Micescu / 29 iul.'37

▣ **Răspunderea guvernului : controlul naturalizării !**

Există o problemă evreească .
Am semnalat guvernului **PNL că nu are dreptul să se opună** **dacă poporul cere** cu îndârjire **controlul cetățeniei române**, printr-un **decret -lege**.
Guvernul a uzurpat prerogativele sale de a controla naturalizările individuale , printr-un demers legislativ.
Cei ce recurg la violență pentru a spolia , nu se pot plânge de violența celui spoliat .
Dispozițiile constituționale ce le avem de la marele Kogălniceanu plasează **cetățenia română sub paza autorității legislative.**
Aceasta este o idee napoleoneană , care cere **o solemnitate cu ocazia actului naturalizării .**
Dacă toate profesiunile liberale , toate întreprinderile economice , toate posturile de comandă de care depind ideile și bogățiile , **ar deveni românești** , cum deja **tinde să devină presa** și cum **mă străduiesc să devină barourile**,
Victor Antonescu ar putea să-și susțină p.d.v.
în fața Comisiei mandatate a Societății Națiunilor .
Istrate Micescu / 29 iul.1937

15.c) Întrunirea "**Grupului H**" , 7 oct.'37

Petre Gheață * (vicepreșed. Camerei), Declarație ,
Guvernarea liberală. Între democrația națională și extremism . Problema tineretului .
(" Dimineața " , an 33, nr.11061 , 8 oct.'37) Doc.integral - fișier PNL XII

[LD : Grupul H , inițiat de **Victor Iamandi** , secondat de **Petre Bejan și Petre Gheață**
(inițial duciști, democrați, antilegionari) apoi sprijinitori ai lui **Tătărescu** .]

Membrii grupului , **80 de deputați și senatori liberali**, s-au întrunit în ședință plenară
pentru a discuta **evoluția evenimentelor politice** . În final , au dat presei un Comunicat .
Cu acest prilej, **Petre I.Gheață** a făcut următoarele declarații :

Declarațiile lui P.Gheață au fost **aprobate în unanimitate** de membrii grupului H]

▫ **Problemele tineretului**

▫ **"Efectul Duca"**

▫ **Detractorii democrației : Extremismul de dreapta și de stânga**

▫ **"Naționaliștii de ocazie" :Goga . PNC**

Petre Gheață / 7 oct.'37

▫ **Configurația politică internă postbelică**

▫ **Extremismul de " stânga" și "dreapta"**

[-----]

Apariția grupărilor de extremă dreaptă , ca expresie a unor curențe politice noi,
nu este un fenomen izolat și neobișnuit .

Fenomenul acesta se integrează ciclului evoluției politice de pretutindeni .

Într-adevăr : în momentul de criză, materială sau spirituală,

popoarele își caută potolirea nevoilor care le biciuiesc , în soluții extremiste .

" **Imediat după război** ca reacție împotriva mizeriilor încercate sub regimul dictatorial
al războiului, **popoarele s-au îndreptat cu furie către extremismul de stânga** ,
așteptând de la soluțiile radicale ale acestuia, **remediarea stărilor deplorabile** ,
pricinuite de conflictul mondial .Și , cum era natural, **soluțiile extremismului de stânga**
au făurit iluzii, **dar n-au putut rezolva , ameliora, stările precare de fapt.**

" Ca reacțiune, a apărut fenomenul extremismului de dreapta ,

îmbrăcând **diverse forme dictatoriale, trezind nădejdele izbăvirii definitive** ;

și mărginindu-se , în fond, după experiența din **Germania, Italia și Portugalia**,

să suprimă libertățile cetățenești , să sugrume gândirea și să practice cu iscusință
asasinatul politic. În ordine economică , extremismul actual n-a reușit să realizeze
decât **dozarea mizeriei**.

" Ca orice consecință a **fenomenelor trecătoare de criză**,

și **regimurile de extremă dreapta sau extremă stânga, au un caracter efemer.** "

[-----]

" **Sunt** , desigur, în rândurile acelor care **au luat poziție împotriva regimului democratic** ,

oameni de bună credință , tineri care trăesc **sub semnul unei credințe fanatice** ;

asemenea adversari impun respectul luptei , chiar atunci când atitudinea lor este eronată.

Petre Gheață / 7 oct.'37

▫ **"Naționaliștii de ocazie"**

▫ **Goga ? PNC ?**

Dar sunt foarte **numeroși** acei care **s-au transformat în detractori ai democrației** ,
după ce s-au blazat storcând toate beneficiile morale și materiale din mila sau din indolența
reprezentanților democrației[-----]

Ivirea curenților de dreapta le excită până la paroxism pofta de profitorism ,

și ca nu cumva să triumfe noua mișcare și să-i azvârle dincolo de baricade ,

înverșunații detractori de astăzi au aruncat haina vetustă a democrației ,

ca să îmbrace hlamida preferențelor totalitare ale sistemului dictatorial.

" Ca membri ai partidului care a creat România modernă, înzestrând-o cu instituții românești în toate ramurile de activitate , suntem în largul nostru să afirmăm că ne este foarte greu să primim lecții de naționalism de la patriotarii de ocazie, sau beneficiarii speculațiilor pe aria intransigenței naționale. " Nu putem admite ca mai ales acei cari au navigat în fâgașurile tuturor combinațiilor tenebroase , pretându-se la toate compromisurile materiale și morale, nu putem tolera să se erijeze astăzi, speculând curentele de dreapta , în cenzoari ai vieții publice , împărțind după cum le dictează interesele nemărturisite certificate de bună purtare pentru Români. [-----] Sampionii falsului naționalism , care se alimentează cu profuziune din sursele materiale ale minoritarilor pe care-i atacă [evreii] și-i utilizează în diverse întreprinderi sau afaceri nemărturisite - nu pot intra în cadrul unor desbateri politice serioase. [-----] etc etc
P.Ghiață / 7 oct.'37

---

16)Rev." *Parlamentul Românesc*" - (11-20) /dedicat partidelor politice / 31 oct. '37

a) Gh.Bezviconi , Personalitățile politice ale Basarabiei de la unire încoace
b.) Mihail Manoilescu , Doctrine vechi și noi , Doc.integral : fișier : Sistem partide XIII
c.) Tabloul partidelor politice ["naționale "] românești
-----

a) Gh.Bezviconi / 31 oct.'37

▣ **Generația " naționalistă" basarabeană**

Partidele naționaliste în Basarabia nu prea numără printre fruntași nume din trecutul provinciei , ci numai oameni noi , după cum e și firesc pentru curentul și idealismul nou, în care pericolul evreesc este elementul de viață al întregii mișcări .

Topciu, Ciolac , Mumuianu , membri și parlamentari în **Partidul Naționalist Creștin** (Goga , Cuza) , fruntași ai organizației la Chișinău.

////////////////////////////////////

b.) Manoilescu / 31 oct.'37

▣ **Doctrine noi = doctrinele de dreapta .**

▣ **Național-creștinism, legionarism, corporatism**

" Liberalismul este o doctrină de fațadă pe care reprezentanții săi formali nu au valorificat-o nici înainte de război , într-un sistem coerent și instituțional, iar care , după război - contrazisă și strivită sub presiunea unei evoluții potrivnice - a ajuns să-și piardă orice vitalitate și orice interes actual .

[-----]

" Cât despre țărănim < era pe când nu s-a văzut > , adică în opoziție, iar când s-a înfățișat sub forma concretă a răspunderii guvernamentale , el s-a evaporat repede din sufletul celor care

l-au agitat ca pe o formulă , dar nu l-au purtat în inimă , ca pe o dragoste . "

[-----]

" Iată de ce, regret, nu aş putea face o antiteză între " doctrinele vechi" și " cele noi" , și nu m-aș simți capabil să analizez decât doctrinele noi sau reînnoite cu vigoare, cum este doctrina partidului Național-Creștin, doctrina legionarismului, sau doctrina corporatistă . Dar pentru a face această examinare

sau doctrina corporatistă . Dar pentru a face această examinare

a năzuințelor concrete ale dreptei românești, mi-ar trebui spațiul unui alt articol "

////////////////////////////////////

c.) Tabloul partidelor politice ["naționale "] românești- discuțiuni -31 oct.'37

Redacția /

▣ Particula " național" din titulatura partidelor

Ceea ce izbește , de la prima vedere pe acela care ar citi lista partidelor politice din România , este cantitatea considerabilă de naționalism. Toate partidele mai importante își zic " național" , firește, fiecare în parte , învinuind - pare-se - celelate că nu-s de esență pur națională :

Partidul **național-liberal** , al dlui **Dinu Brătianu**

Partidul **național -liberal**, al d-lui **Gh.Brătianu**

Partidul **național -țărănist** , al d-lui **Mihalache**

Partidul **național -creștin** , al d.lor **Cuza și Goga**

Partidul **național-democrat** , al d-lui **Iorga**

Liga **național-corporatistă** , a d-lui **Manoilescu etc etc.**

Ori **pleonasm** , ori **altceva** ; nu se poate ieși din această dilemă .

Pleonasm , căci e perfect inutil să spui că lucrezi pentru națiunea română ;

pentru cine alt ai lucra ?

Sau , **dacă** într-adevăr **se pun anumite interese particulare înaintea celor naționale** ,

aceasta **trebuie să se specifice** .Așa fac **de pildă anumite partide** :

Partidul **maghiar** Partidul **ucrainean** Partidul **german** etc etc

Se precizează astfel că **obiectivul principal e populația minoritară** în chestiune

și că **numai indirect** , se obține , implicit , **și un surplus de prosperitate general-națională** .

Redacția /

▣ Partide " naționale" și " pseudo-naționale"

Dar **când nu ești partid special** (etnic, muncitoresc, agrar etc) - **este inutil și absurd**

să te intitulezi "**național**" . **Inutil, absurd, și pe deasupra , suspect** .

Pentru că se pune întrebarea : **qui prodest ?**

Fiecare partid care-și zice "**național**" , își zice astfel ca **o afirmare împotriva altor partide**,

ce-și zic și ele la fel . Pentru a afirma că **numai el e "național "** , în timp ce celelate partide nu-s,

și **deci uzurpează acest adjectiv** - pentru această luare de poziție contra altora ,

partidele din România **își autoaplică apelativul " național"** și pretind exclusivitatea titlaturii .

Așa dar , **frecvența acestei firme** aparent pleonastice , **ascunde o necesitate reală** :

demascarea celor ce se slujesc pe nedrept acest titlu.

Acum pricepem. "**Național**" înseamnă "**adevărat național**" ,

față de "**fals național**" , cum sunt toate celelate.

În condițiile acestea , **fiecare partid e , rând pe rând , " adevărat" și " fals" .**

Redacția /

▣ PNL și PNȚ -partide naționale " istorice "

" Și totuși, **există două partide care trebuie scoase afară din această deplorabilă impresie** .

Sunt : **partidul liberal** și cel **țărănist** , care **își zic naționale** nu din vreo intenție

de a-și afirma **monopolul naționalismului, ci din motive pur istorice.**

[-----]

Așa dar **acea penibilă supralicitație de patriotism exclusiv,**

nu privește decât partidele " neistorice "

Redacția /

▣ Partide " constituționale " și " neconstituționale"

O a doua **particularitate bizară** pe care o prezintă viața politică a partidelor noastre

este **identitatea de program** . Luați textul oficial al declarațiilor fiecărui șef :

toate partidele înscriu în programul lor **apărarea constituției** și a **drepturilor cetățenești** .

Logic , ar trebui ca între ele **să existe o alianță firească** de câte ori constituția este încălcată .

În realitatea , se întâmplă contrariul. [-----]

Partidelor de extrema dreapta nu li se poate aduce această acuzație , deoarece ele afirmă limpede ostilitate lor față de constituția liberală , critică democrația și proslăvesc dictatura .

Dar atunci ... cum se explică că **diversele partide de extrema dreapta se între-devorează ?** Explicația paradoxului, este și aici **întristătoare** .

Concurența este mai înverșunată între cei ce fabrică același produs.

Diferite grupuri de dreapta se concurează exact ca niște negustori care vând aceeași marfă . Nu mai aplică morala, ci economia politică .

În loc de alianță, identitatea de program stârnește concurența, lupta, vrăjmășia.

Partidele politice / 31 oct.'37

17.) Istrate Micescu * despre procesul intentat de către CZCodreanu , 2 dec.'37

(" Dimineața" , 2, 3, 4 , dec .'37)

[LD : îmi lipsește din documentare o verigă din lanțul acestui conflict :

scrisoarea adresată de Istrate Micescu lui Goga , prin care ar fi nemulțumit o serie de avocați,

(legați fie de "**Frontul Românesc**" , fie de **Garda de Fier**) , care îl sprijiniseră

în alegerile de la Barou .Printre ei , Radu Budișteanu , D.Cosmovici, Basarab Sion și.a

Important este să semnalez, pe lângă deruta provocată de **Pactul de neagresiune**

în rândul forțelor democratice, să arăt **fenomenul simetric** ,

provocat în rândul forțelor naționaliste.

Scenariu ? - cine a fost păpușarul ? ; Diversiune ?- cine au fost agenții ?

Degringoladă ? - cine au fost vinovații ? Hazard ? Anarhie ?]

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ **Frontul Național Unitar** ▣ **Derută printre vaidaști și legionari**

▣ **"Lațul" Pactului de neagresiune pentru Codreanu**

▣ **Procesul intentat de Codreanu**

▣ **Pactul de neagresiune : Judecata opiniei publice sau judecata juraților ?**

▣ **Cazul Titulescu : Răspunderi și consecințe**

▣ **Tribulațiile lui CZ Codreanu**

▣ **<Cine se aseamănă se adună ! > : Codreanu cu Maniu ; Micescu cu ACCuza și Goga**

***Notă-**

Istrate Micescu , prof univ. la Facultatea de drept din București , **avocat strălucit** .

Ministru de externe în guv.Goga (28 dec.'37 - 9 febr.'38) și **de Justiție** (24 nov.'39)

A fost arestat prima oară , la 6 iul. '47, în drum spre Pitești .

Rearestat în 1848, a fost condamnat prin sentința nr. 1025 / 1 VII 1948, la 10 ani,

în " lotul Nichifor Robu " , pentru crimă de complot și **20 de ani muncă silnică**,

pentru crima de organizare a complotului . **A murit pe 22 dec. 1952, la Aiud** .

(Cf.C.Ionițoiu, **Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului** ,

vol. I , 1996, p. 100) -

Istrate Micescu , decanul baroului de Ilfov , a făcut următoarele declarații :

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ **Frontul Național Unitar**

▣ **Derută printre vaidaști și legionari**

"**Stăruind** , în ultimii ani de luptă, pentru **desmeticirea conștiinței naționale** ,

asupra necesității realizării unui **Front Național Unitar** , și izbutind , în fine , să-l fac ,

grație patriotismului d-lor **ACCuza și Goga**, m-am simțit dator să arăt

cauzele care au limitat formarea acestui front unic , **numai la Partidul Național-Creștin**

și la **asociațiunile profesionale și muncitorești** cu **program român -creștin**.

" Arătând cu acest prilej situațiunea politică creiată prin

defecțiunea Frontului Românesc , atras de Partidul Liberal, și " dezertarea la inamic" a comandantului Gărzii de Fier, se pare că **am lămurit** , fără să-i supăr pe **partizanii d-lui Vaida** , și **am iritat** , fără să-l luminez , **pe căpitanul legionarilor** .

" Cei vechi aveau dreptate : < **Lumina nu creiază lucrurile , dar, ajutându-te să le descoperi , este ca și cum le-ar creia** > **Vaidiștii** , văzându-și șeful trecând cu arme și bagaje la liberali, **se înscriu în massă în noul Front Național.**

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▫ "Lațul" Pactului de neagresiune pentru Codreanu

"Legionarii- nelămuriți de ce s-a întâmplat - **cer explicații căpitanului**, care **de trei zile se zbate în lațul pactului de neagresiune**, neștiind cum **să-și recapete** , o dată cu **libertatea de acțiune** pierdută , **prestigiul legendei zdruncinate** .

" **În aceeași zi**, și în mai puțin de 24 de ore, în **două ediții consecutive** ale " **Bunei Vestiri**" , **căpitanul se zbućiumă de mama focului** - care , din fericire, de data aceasta , nu e de revolver - **între obligamentele pactului de neagresiune** (cum le-ar zice d. Maniu) , și **nostalgia violenței prestigioase**.

" Căci ce altceva înseamnă **înterările sale agresive** la adresa **Frontului Popular** în care **l-a prins dl Maniu** , după ce **a semnat pact de neagresiune** cu acel front ?

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▫ Procesul intentat de Codreanu

" Și ce altceva înseamnă **plângerea de ieri de calomnie** adresată parchetului de Ilfov , **în contra mea și în contra doctorului Ilie Rădulescu** ,decât **renunțarea la " palma de fier"** pe care o promitea alaltăeri cui ar fi îndrăznit să-l contrazică - pentru a lua, ca orice om pașnic , calea judecării . **E un progres : Căpitanul renunță la pistol** , și **ia calea pocăinței** pe cărările procedurale ale **Codului penal** .

Experiența i-a dovedit că **cine începe cu pistolul , sfârșește cu judecata** .

Un om de acțiunea face deci economie de timp ; și în loc să mai înceapă ca altădată cu pistolul , pentru ca s-o sfârșească cu procesul - o ia deadreptul la jurați .

Perfect raționat - să mai zici că nu e intelectual !

" **Am deci un proces de calomnie cu dl Căpitan ... Bun !**

Îl am și îl țin , pentru că sunt om precaut ; **și chiar dacă** zbućiumul contradictor al firii sale șovăelnice , relevat de trei zile la " Buna Vestire" , **l-ar duce să renunțe la proces**, - **nu renunț eu** . Îl țin de mână . și **va trebui să mă urmeze** ; îl am în mână , și **nu.-mi va scăpa** , tocmai grație caracterului său, șovăitor și plin de contradicții "

" Ca să fiu înțeleș și de d. Căpitan și de dl Maniu , citesc din Biblie :

< **Omul slab e cel care începe cu a vrea , și pe urmă nu mai vrea** . >

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▫ Pactul de neagresiune :

▫ Judecata opiniei publice sau judecata juraților ?

" **D.Căpitan dă publicității Pactul de neagresiune** , prin care **dl Maniu l-a momit din Frontul Național** , și **l-a legat de gardul democrației** pentru paza urnelor , **s-a supus judecării opiniei publice**.

Nu știu dacă publicarea acestei isprăvi se datorește setei de considerațiune a d-lui Căpitan, sau sincerității d-lui Maniu , care , după mărturia d-lui Căpitan , e un om de ispravă .

" **O dată apărut în presă pactul e supus judecării tuturor** ; deci și judecării mele.

De ce s-a supărat d.Căpitan de judecata mea , când singur a provocat-o ?

Cu mine nu avea pact de neagresiune.

Având deci dreptul să-l judec, de ce șovăie sub emoția acestei judecări ?

De ce s-a contrazis , **renunțând la judecata opiniei publice** , în fața căreia ne găsim **jure -democratico** (de domnia sa adoptat și acceptat) și a luat calea **Curții de Jurați** ,

depunând **plângere de calomnie la Parchet ?**

lată o contradicție .Nu e singura - căci suntem în serie !

"În adevăr, după ce a părăsit judecata opiniei publice și a ales-o pe aceea a juraților,

a părăsit judecata juraților și a revenit la judecata opiniei publice , publicând în presă plângerea adresată parchetului.

Așa e că nu știe ce vrea ? Așa e că e o fire șovăelnică , contradictorie, slabă ?

Ei bine, **tocmai această slăbiciune a d-lui Căpitan, e tăria legăturii cu care l-am agățat de**

proces : și îl voi ține în el, până la urmă . Căci chiar dacă dânsul ar renunța la el, publicarea plângerii în contra mea , în care **afirmă că sunt calomniator,**

îmi procură mijlocul de a nu-i permite să fugă de proces .

Are să fie frumos : **d-nul Căpitan , în proces de calomnie cu naționalismul**

și în **pact de neagresiune cu democrația** .

Și iar vom vorbi de "**dezertare la inamic**" , pentru că așa a vrut .

< **Ale tale dintru ale tale**> - zice Sfânta Scriptură

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ **Cazul Titulescu**

▣ **Răspunderi și consecințe**

[LD : extraordinar ce seamănă **tonul de instigare** ca cel folosit **contra lui IG Duca !**

Să l se fi pregătit lui Titulescu aceeași soartă ca a lui Duca ,

și Maniu , prin semnarea Pactului , s-o fi dejuțat ? Să fi fost la mijloc și jocul lui Lupu ?

Toate aceste ițe vor deveni din ce în ce mai încălcate și vor pregăti , cu adevărat,

lațul ce i se pregătea lui Codreanu ? Și dacă da, ce rol a jucat în toate astea Goga ?

Călinescu ? Iorga ? Carol ?]

" **Acum** , până vom judeca procesul, **să ne întoarcem la opinia pulică** ,

căreia îi suntem datori să nu părăsim arena : și **să stabilim răspunderile**

cu privire la **pactul de neagresiune** și la **consecințele lui** .

" Înainte de a încheia acest pact cu d.Maniu - care e în drept să-i spună

< **pacta servanda sunt** > - d. Căpitan a asmuțit tineretul universitar contra d-lui Titulescu ,

pentru ca această tineret pe care îl amăgește de câțiva ani încoace ,

să opună < **un veto cât un munte** > **în fața oricărei pretenții a domnului Nicolae Titulescu de a se manifesta și reface în haosul politic actual**

În manifestul verde , pregătit la <**sediu**> , d. Căpitan asmuțit tineretul în contra acestui

< **om funest** > pentru a i se face < **o bună și dreaptă primire** >

După ce a **lipit acest manifest** pe toate zidurile **cartierului universitar**

și pe toate **felinarele** din fața **Facultății de Drept,**

de ce a mai semnat dl Căpitan pactul cu dl Maniu ?

Asta nu e **o dezertare** de la **Frontul Naționalist** , în care a înrolat tineretul nostru ? Cum ? ...

"Nu i-a spus domnului Căpitan , d.Maniu că-l aduce pe d.Titulescu ?

Dacă dl Maniu l-a păcălit pe dl Căpitan - mai întâi **ce fel de Căpitan e ?**

Și apoi, **dacă a fost păcălit, de ce nu denunță și pactul și pe dl Maniu ? ...**

" Cea mai bună probă , însă, **că dl Căpitan a știut de venirea d-lui Titulescu , e ,**

pe de o parte, **că dl Titulescu n-a trecut granița până ce pactul n-a fost semnat ,**

iar pe de alta , **că d. Lupu n-a îndrăznit să-l expună pe dl Titulescu ,**

până ce pactul n-a fost în buzunarul d-lui Maniu .

" Nici evreii pământeni n-ar fi îndrăznit să facă cortegiu d-lui Titulescu ,

de la Gara de Nord la Biserica Albă , **unde acesta** - cum spun ziarele - **ar fi aprins lumânări**

și **s-ar fi rugat lui Dumnezeu** , mulțumindu-i **că grație pactului și unui supliment**

de < globule roșii > poate în fine **să-și răcorească sufletul** mistuit de < **dorul patriei** > ,

prin < **prouese** > atletice și democratice ,

promițându-ne **scene de atletism** pe Maidanul Dulapului ."

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ **Tribulațiile lui CZ Codreanu**

" Când s-a întâmplat minunea , dacă d Titulescu se ține de vorbă , nu e în drept , oare , tineretul legionar să întrebe pe dl Căpitan ce a rămas din acel veto cât un munte ?

Și ce o să răspundă Căpitanul ?

" Opinia publică și-a deschis ochii .

D.Codreanu e o fire șovăelnică și firile șovăelnice n-au dreptul să facă rățoiei de căpitan. Cum ?

Nu e o șovăire , și contradicție , nu e trribulație , dibuială și nesigurantă în tine și în ceea ce vrei , când treci de la pistol la călimară și de la pactul de neagresiune la agresiunea verbală , tocmai de cei de care te leagă pactul ?

Nu e contradicție când anunți falnic și faci să te creadă lumea că lupți : pentru Credință, pentru Neam, și pentru Rege ?

Pentru credință alături de evreii doctorului Lupu ?

Pentru Neam și pentru Rege , alături de domnul Maniu și de d.Titulescu ?

Și cu ce lupți ? Cu contraziceri și reveniri , cu amenițări și plângeri că ești calomniat, cu pacte de neagresiune și cu atitudini agresive

față de naionaliștii de la " *Porunca Vremii*" și de la " *Barou* " ! [-----]

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ <Cine se aseamănă se adună . >

Din aceste alianțe penduliforme - balanțând între violență și timiditate , între crimă și morală , o singură certitudine rămâne : pactul de neagresiune cu ideile !

Dar dl Căpitan nu e agresiv cu ideile : nu se dă la ele , nici ele la d-lui .

<Cine se aseamănă se adună ! >

De aceea , probabil , a făcut pact cu dl Maniu

Și tot în virtutea acestui proverb de adâncă cumiștenie românească, mă găsesc astăzi alături de domni ACCuza și d.Octavian Goga .

Istrate Micescu / 2 dec.'37

18.) Întruniri electorale , Declarații și cuvântări , Brașov.12 dec.'34

Întrunirea guvernamentală :

Al.Lapedatu (PNL) , Voicu Nițescu (Fr.Rom.) , N.Iorga (PND)

("*Dimineața* " , 33, nr. 11.130, 14 dec.'37)

[-----]

Al.Lapedatu / 12 dec. '37 **Doc.integral : fișier PNL XII**

▣ Iuliu Maniu -Camarila

[LD : ehei , ce substituie și ce deturnare de direcție operează Lapedatu ! .

Și n-ar fi rău , și , poate , ar fi și onorabil, dacă , doar peste două luni , Carol nu va da lovitura .

Așa , argumentele și epitele lui Lapedatu rămân simple invective ,

care pot fi întoarse împotriva sa. !]

" Dar dl Maniu în cuvântarea sa [de la Brașov, 5 dec.] se ocupă în mod particular de așa-zisa camarilă ; a făcut-o ca și în adunările țărănești de la Cluj, de la Uioara și de la Vinț, cu o lipsă de cuviință și de cavalerism , pe care d-sa le socotește ca semn de bărbăție , și de curaj civic și patriotic. " Camarila aceasta ar fi , după părerea d-sale, toți cei ce au contribuit la continuarea guvernării liberale. dacă este așa,

atunci în fruntea camarilei se găsește d.Nicolae Iorga ,

care , între toți oamenii politici consultați de MSR , a recomandat mai stăruitor această soluție,

ar fi apoi d-nii Vaida, Goga, și mareșal Averescu , care și dâșii au recomandat ca ultimă

soluție , tot un guvern național -liberal. Aceasta poate fi deci camarila, și nu aceea despre care ,

cu o dezinvoltură și cu o lipsă de pudoare fără precedent la oamenii politici din toate țările,

a vorbit și vorbește dl Maniu . " Al.Lapedatu / 12 dec '37

19.) **Corneliu Zelea Codreanu** , **Un răspuns ; Circulara 119** , 18 dec.'37

Cercul și Manifeste ... , Munchen, Ediția a 5-a, 1981 , p. 225-229

[LD : **Nu numai partidele democratice s-au anihilat reciproc** , spre profitul amatorilor de dictatură, mai ales a regelui Carol și sprijinitorilor lui din toate partidele, care a folosit genial această incapacitate , această boală , **dar și partidele naționaliste** , între ele, au avut **fricțiuni, ciocniri și concurență** , făcând posibilă **reprimarea și lichidarea lor** , în circumstanțele agravante ulterioare .

Încerc , cu suprem efort de obiectivitate , dincolo de doctrinele și programele lor , dincolo de metodele folosite, să surprind **această incapacitate de coeziune, ca o manifestare de caracter și (sau) de mentalitate de tip "mioritic "**

Pentru cei care vor crede că fac speculații forțate , este bine să citească aceste lămuriri pe care CZCodreanu le dădea în epocă ....

Sublinieri, supratitluri, semne , colorări - îmi aparțin .] Doc.integral : **fișier G de F- X -**

CZCodreanu / 18 dec.'37 / Precizări și lămuriri /

▣ **Între cuziști și legionari :**

▣ **Pactul de neagresiune = apărarea jidanilor ?**

" **Conducerea** Partidului Național Creștin **a ordonat** membrilor săi ca **să oprească pe jidani de la vot** . În ziare , niște **domni naționaliști** , mă ispitesc cu vechea și cunoscuta viclenie iudaică :

< Ce va face Codreanu ? Va da ordin legionarilor săi ca să ia apărarea jidanilor , năpustindu-se asupra lăncierilor Național -Creștini ? Iată întrebarea la care am vrea să avem un răspuns . >

" **Vă răspund** , domnilor, **nu pentru că mă somați dvs**, ci pentru că **nu voiesc să rămân** nici o dată **dator cu nimic** , nimănui . **Și răspunsul meu este acesta :**

< Nu, legionarii nu vor apăra pe judani . Membrii Partidului Național -Creștin sunt liberi să-i oprească de la vot . Observ însă că pe dvs vă preocupă mai mult voturile legionarilor ,decât voturile jidanilor . >"

CZCodreanu / Circulara 119 / Precizări și lămuriri

▣ **Jidanii = vrăjmașii nației**

" **Valul de minciună și de ură** se mai menține încă .Am trecut , însă , prin **atâtea furtuni**, și **atâtea valuri de ură** s-au izbit de piepturile noastre , încât acesta din urmă , în care **își puneau atâtea speranțe dușmanii** și mai ales , **prieteniile noștri** ,

n-a clintit și nu va clinti un singur om , un singur suflet , de pe **poziția credinței lui legionare** .

" **Un atac ca acesta** , al minciunii, are partea lui de durere, din **scârbă pentru miciună** .

Dar are și binefacerile lui : Noi **ne-am cunoscut dușmanii din copilărie** , nu ne-am îndoit de ei , și am luptat în contra lor ;

mulțumim lui Dumnezeu că **astăzi ne-a ajutat să ne cunoaștem și prietenii** .

Așa , bunăoară, un **< bun prieten >** , repeta sentențios această întrebare :

< Să răspundă d. Corneliu Codreanu dacă pactul pentru asigurarea libertăților alegerilor , nu înseamnă apărarea voturilor jidănești ! >

"**Răspund : De 17 ani**, eu și cu camarazii mei , **n-am intrat într-o prăvălie jidovească** , deși am trăit în Iași, **nu am vorbit cu un singur jidan** , pentru că i-am considerat , pe acest pământ , ca **vrăjmași ai nației mele**.

Asta era nelămurirea d-tale ? Că eu cer libertatea la alegeri pentru jidani ?

Că o să-i oprești d-ta și eu o să-i apăr ? Nu, domnule ."

CZCodreanu / Circulara 119 / Precizări și lămuriri

▣ Misiunea istorică a tineretului naționalist :

▣ Rezolvarea problemei jidovești .

" Eu cer libertate la alegeri pentru neamul meu, pentru tinerimea neamului meu , care acum 4 ani, la alegerile din urmă , [din ' 33 , guvern Duca] , din ordinul puterii iudaice , sub teroarea cea mai nemiloasă , o parte apuca drumul spitalelor , o alta , de peste zece mii, drumul tuturor închisorilor .

" Eu cer libertate pentru neamul meu , tocmai pentru ca el să-și poată scutura jugul puterii iudaice, care-l apasă în țara sa, pe pământul său, la plugul său, la masa sa, în legile sale.

Misiunea istorică a generației noastre este rezolvarea problemei jidovești .

" Toate luptele noastre de peste 15 ani , scopul acesta l-a avut , și toate eforturile vieții, de acum încolo, scopul acesta îl vor avea.

Și tu mă întrebi dacă nu m-am vândut jidanilor ?

Nu te uiți pe fruntea mea , nu te uiți pe trupul meu , cum stă rană lângă rană , **câne de prieten ?**

CZCodreanu / Circulara 119 / Precizări și lămuriri

▣ Capitulara legionarilor și vaidiștilor ?!

" Un alt < prieten >, musafir de câteva luni în mișcarea naționalistă (cuzistă) , candidat pe listele Partidului Național -Creștin , mă binecuvântează în felul următor : < **Partidul Național -Creștin este singurul organism care se înfățișează cu un program naționalist , fără transacții,**

în timp ce **celelate formațiuni naționaliste au capitulat ,**

fie în mâinile liberalilor , cum e cazul d-lor Vaida și Iorga ,

fie în brațele Frontului Popular organizat de d. Maniu ,

cu concursul jidanilor și al comuniștilor ,

cum e cazul partidului " **Totul pentru Țară** "

de sub conducerea d-lui Corneliu Zelea Codreanu .>

"Numele acestui < prieten> este Ion Sân -Georgiu, profesor universitar.

L-am dat în judecată pentru calomnie , și-l voi ține minte ,

după cum **și voi legionarii veți ține minte pe toți acei ce au îndrăznit**

să vă acopere cu noroi , ca să nu vă vadă țara carnea vie a rănilor voastre "

*

" Un alt < prieten > se întreabă ironic , insultându--mă,

dacă nu are dreptul < **să discute** > **pactul de neagresiune.**

Îi răspund : Ai dreptul să discuți , să ofensezi și să calomniezi , după cât are dreptul un cofetar ca să discute măsurile strategice ale unui comandant de trupe în timpul războiului .

Și, în orice caz, unui om care conduce o trupă și răspunde ,

și care **a dat dovadă de bună-credință** , poate **și de pricepere,**

trebuie **să i se acorde un răgaz măcar de o lună ,**

iar **nu să-l palmuești și să-l ataci cu rea credință din primul moment .**

" Cred că e drept, dacă cer să fiu palmuit la urmă, chiar de acești domni ,

și bătut cu pietre ,după ce se va dovedi greșala tactică pe care am făcut-o "

CZCodreanu / Circulara 119 / Precizări și lămuriri

▣ Episod la Bacău .

▣ Dușmanii : jidanii și cuziștii

" În sfârșit, am plecat la Bacău cu inima cuprinsă de o sfântă emoție.

Prima companie legionară care se îndreaptă spre pământul Moldovei creștine,

purtând cu ea cel dintâi steag desrobitor în lupta economică,

din care neamul băștinaș al lui Ștefan Vodă, a ieșit nimic ,

iar țara lui transformată într-o ludee, cu robi băștinași și cu stăpâni jidani .

" Nici un magazin românesc ! .Îl deschidem noi . Lupta va fi grea, pentru că în fața noastră se ridică comerțul jidănesc , iar noi suntem săraci lipiți pământului .

Ne prezentăm în luptă cu o brumă de economii adunată cu atâta grijă și cu atâta sfințenie , din cea mai aspră **muncă și renunțare**, încât **orice om curat ar plânge** când ar ști .

" Ajuns , însă, la Bacău, comerțul legionar, cel venit întru mântuirea Moldovei, întâlnește două dușmăni înfrățite în lupta contra noastră :

Jidanii și Cuziștii

"Aceștia din urmă șoptind și răspândind pretutindeni **zvonul că noi <deschidem magazinul cu ajutorul jidanilor > ; că < am luat bani de la Moscova > ; că < sunem plătiți de jidani >**

" În fața aceste situații, mă întorc umilit și **scriu acum această circulară**, nu pentru a mă desvinovăți , că n-am luat bani de la Moscova, nici de la jidani , și nici pentru că mi-e teamă de aceste uneltiri , ci pentru a spune :

mi se încrețește carnea pe mine de atâta mișelie .Corneliu Z.Codreanu "

CZCodreanu / 18 dec. '37

20.) Rezultatele alegerilor parlamentare , 20 , 22 dec.'37

(" Dimineața " , 24 dec.'37 ;)

(" Parlamentul Românesc " , an VIII, nr . 255-258, 31 dec.'37)

"Dimineața " / 24 dec.'37

" Parlamentul românesc " / 31 dec.'37

▣ **Ipotezele în discuție**

▣ **Alegerile pentru Cameră : votanți, procente, loc, mandate**

▣ **Numele celor 387 deputați din virtuala Cameră**

▣ **Alegerile pentru Senat : votanți, procente, loc**

▣ **Alegerile pentru Senat în București : votanți, partide, loc .**

▣ **Numele celor 258 senatori din virtualul Senat**

Doc.integral : **fișier Alegeri -III-**

Alegerile din 1937 ilustrează această tulburare firească , care , în vremuri normale, ar fi dus la maturizarea regimului democratic în România.

Doi vectori esențiali au complicat acest proces de maturizare :

circumstanțele galopante internaționale care au produs și dezechilibrul societății românești , și **tentațiile autoritariste ale regelui Carol** , a cărui domnie coincide cu ele.

Celelate **fenomene adiacente** , au și ele doza lor de contribuție (negativă sau pozitivă) dar decurg din vectorii semnați.

De aceea , comentariile de genul : **Tătărescu** a făcut... **Maniu** a zis ... **Codreanu** a dorit ...

Iorga a sfătuit ... **Vaida** a încercat... **Brătienii** au sperat ... **Iunian** a cobit ... **Goga** a vizat

chiar când sunt adevărate , trebuie raportate la cele **două fenomene majore**:

Carol și influența internațională . Fiecare cu importanța și consecințele ei .

Alegerile din '37 nu au fost un " accident" în evoluția democratică a României ,

Ceea ce a urmat acestor alegeri ... a fost " accidentul " .

Toată buliversarea electorală cu aspect de **preludiu la război civil**

a purtat **amprenta momentului** și a primit cea mai **nefericită soluție** .

Aceasta nu înseamnă nici " scutire" de responsabilități , nici ignorarea erorilor ,

nici menajarea vinovaților , nici tragerea de învățăminte.

Din păcate , această categorie de judecăți, nu poate fi decât o subiectivitate de istoric , însumând subiectivitățile actorilor ... Eu încerc ...]

"Dimineața" / 24 dec.'37

▣ **Totalizări pe țară**

Votanți 2.700.000

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
--------------------	---------------	------------------	------------	----------------

Guvernul +cartel	971. 000	37,5 %	1	142-145
PNT Iul.Maniu	530.000	19,40%	2	77
PNL- Gh.Brătianu	107.000	4,32%	6	12
PNC -Goga Cuza	260.000	9,70%	4	35
Totul pentru Țară -CZCodreanu	430.000	16,098 %	3	62

[-----]

" Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37

▣ **Alegeri Cameră .Totalizări pe țară**

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35, 92%	I	152
PNT	626.642	20,40%	II	86
Totul pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC	281.167	9,15%	IV	39

[-----]

" *Parlamentul românesc* " / 31 dec.'37

▣ **387 deputați aleși : 39 PNC**

" Publicăm lista noilor deputați și senatori , întocmită de **Comisiunea Centrală Electorală** în mod **definitiv**. **Deși se crede** că **noul parlament va fi anulat** mai înainte de a se fi constituit , și **se vor orându**i alegeri generale pe alte baze și în alte condițiuni , este pentru noi o **elementară datorie** aceasta , deoarece **țara întreagă s-a străduit să aleagă** , iar dintre cei **5.000 de candidați** - cel puțin **aceia care au izbândit** , cu mari osteneli și cu mari cheltueli , merită **să le consacram aceste pagini**. "

[LD :Din păcate, nu le scrie **apartenența**. O să încerc să o indic eu .

Vreau să văd cine din **clasa politică de până la 1937** îl va urma pe **Carol** .]

Baciu A.dr (PNC?)	Banu Gh.dr. (PNC)	Cuza AC (PNC)
Cuza Gh.A.C (PNC)	Cipăian Gh (PNC)	Cazacliu Gr. (PNC)
Cârlan Gh (PNC)	Ciolac Gh (PNC)	Goga Octavian (PNC)
Ghișescu Stan (PNC)	Micescu I (PNC)	Prelipceanu V (PNC)
Robu Nichif (PNC)	Scridon L (PNC)	Urziceanu Gh (PNC)

Ș.a. ș.a //

"*Dimineața*" / 24 dec.'37

▣ **Alegerile pentru Senat**

[PNC. nu a primit nici un mandat în Senat ; ACCuza nu a fost declarat " senator de drept "]

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.Ț	PNC	Ales
Argeș	6.434	10.731			
Arad	5.516	4.122	16.345	protopop I.Moța	
Alba	6.317	6.295			
Bihor	11.520	5.479	3.286	407	
Buzău	10.239	1.701		896	

Cu excepția situației din Arad, pe primele locuri se află **PNL și PNT**

Alegerea **părintelui Moța** la Arad , datorată legendei **martirajului fiului său** .

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.Ț	PNC
Bacău	10.137	1.620	939	3.630
Brăila	8.341	3.065	3.817	409
Brașov	7.631	4.044		
Botoșani	8.830	3.450	827	4.025
Baia	4116	2.019	980	4.027

Comentar LD : La Bacău, Botoșani, Baia, din **concurența dintre PNC și Gardă**,

au învins gogo -cuziții . Asta spune ceva ? Dar la Brăila, cum se explică succesul Gărzii ?

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC
Bălți	5.059	2.393	3.398	
C.Lung	3.682	1.304	2.054	297
Caliacra	3.810	1.272	556	
Constanța	9.708	5.315	2.708	898
Cet.Albă	10.688	6.873	3.509	

Comentar LD : constat că dacă la Bălți, PNC a reușit pe locul II,

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC
Cluj	6.493	3.956	983	367
Ciuc	2.653			
Caraș	8.043	5.441	2.280	754
Cahul	5.533	872	1.159	712
Covurlui	5.807	1.669	5.053	273

Comentar LD :după Brăila, și la Covurlui (Galați) legionarii au reușit un mare succes.

Să fie un efect al statutului lor de porturi ?

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC
Cernăuți	9.003	10.733		788
Dolj	16.448	3.339	8.229	9.105
Dâmbov.	12.671	6.298		531
Durostor	5.888	1.985		665
Fălciu	5.428	2.281		1.517

Comentar LD : cum se explică succesul Gărzii la Dolj (Craiova) , județ în care se știe că erau foarte puțini evrei , și insuccesul de la Fălciu ? (Focșani)

Să fie un "naționalism" prin contaminare(la Dolj) ?

și o lehamite prin antecedente (la Fălciu) ?

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC
Făgăraș	31.013	2.507	1.853	162
Gorj	12.115	3.406		
Huned.	11.942	6.507	5.445	
Hotin	9.457	3.718		3.317
Ifov	13.217	3.864	2.000	942

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC
Iași	12.304	3.687	827	2.567
Ismail	8.148	5.586	447	356
Ialomița	12.017	4.522	2.625	1.980
Lăpușna	7.909	3.228		3.459
Muscel	4.509	5.698		

Comentar LD :Rezultatul de la Iași contrazice prejudecata că era un județ " antisemit" !

Cât despre rezultatul foarte modest al Gărzii , el nu poate demonstra decât că,

acolo , una era atmosfera in Universitate , și alta a cetățenilor !

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC	Ales
Mureș	6.348	3.352		1781	
Mehed.					
Neamț	5.290	2.023	6.640		M.Manoilescu -legionar
Năsăud	5.910	2.639	1350	1327	
Odorhei	2.462				

La Neamț, Manoilescu apare ales senator pe lista Gărzii de Fier.

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC
Olt	7.674	2.419		1.213
Orhei	8.193	1.584		3.300
Putna	8.293	1.544	4.530	1.388
Prahova	10.337	4.344	4.520	1.939
Roman	7.289	369	657	272

Comentar LD : La Putna (Focșani ?) și Prahova, legionarii ocupă locul II, în schimb la Roman , împreună cu cuziștii, au scoruri insignifiante .

Județul	PNL1	PNT	T.ptr.T	PNC
---------	------	-----	---------	-----

Romanați	9.769	5.610	2.781	1.378
R.Sărat	7.900	1.423	4.148	
Rădăuți	4.454	1.925	3.633	749
Sălaj	6.910	10.080		
Suceava	4.922	1.122	2.184	1.817

Comentar LD : La Rădăuți, cuziștii sunt devansați de legionari , care urcă pe locul II. La Suceava , nu se mai păstrează scorul de la alegerile locale (victoria PNȚ) , deoarece PNL nu mai stă deoparte și adjudecă majoritate confortabilă : cca 5.000

Județul	PNL1	PNȚ	T.ptr.T	PNC
SatuMare	5.666	4.496	853	1.002
Sibiu	8.338	2.650	2.318	754
Someș	4.997	6.183	1.782	
Soroca	6.660	3.180		
Storoj.	4.660	6.820	1.306	1.204

Comentar LD : În Ardeal, forțele liberale și țărăniște sunt aproape egale.

Sălajul și Someșul (în Ardeal), **Argeșul** (în Muntenia) și **Storojinețul** (în Basarabia) sunt cele 4 județele unde PNȚ devansează pe liberali, **ocupând locul I.**

Gorj (fieful lui Iunian) și **Soroca** (fieful lui Stere) ,sunt cele două județe unde PRT ocupă **locul I** .Datorită însă procentajului obținut pe țară, ei nu vor avea mandat în Senat .

Județul	PNL1	PNȚ	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Teleorman?	6.521	2.287	2.903	3.673		
Teleorman?	13.579	6.079	5.542	4.141		
Tecuci	4.492	1.357	2.416	410		
Timiș-Tor.	24.526	16.118		4.538		
Tutova	5.388	1.367	1091	993		
Târn. M.	7.053	2.397		1.352		
Târn.m.	5.167					

LD : atât am .Lipsă câteva județe

////////////////////////////////////

Alegerile / dec.'37